DÜNYANIN EN YÜKSEK SAATİ
VACHERON
&
CONSTANTIN
CENEVRE
Satış yeri:
Eminönü meydanı ARLON Mağazası

Cumhuriyet

19 uncu yıl sayı: 6452

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı 24299 - 24290

Pazar 2 Ağustos 1942

İKTISADÎ YÜRÜYÜŞ
MECMUASI
64-üncü sayısı çok zengin bir mündericatla intişar etmiştir. Prof. Şükrü Baban, Prof. Namık Zeki Aral, Samed Ağaoğlu, Remzi Saka, Nazım Hikmet, Ahmed Cemil Conk, Aslan Tufan, İsmet Alkan, Selim Cavid, Reşad Ekrem Koçu, Nejad Bilgütay, Hidayet Nemal ve Cemal Akyüreğin kıymetli makale ve yazıları vardır. Müşterilerimize hararetle tavsiye ederiz.

Millî Şef Güzel San'atlar akademisini ziyaretettiler

Büyük san'at hamisi İnönü, sergideki bütün eserler üzerinde meşgul olarak yeni direktifler verdiler

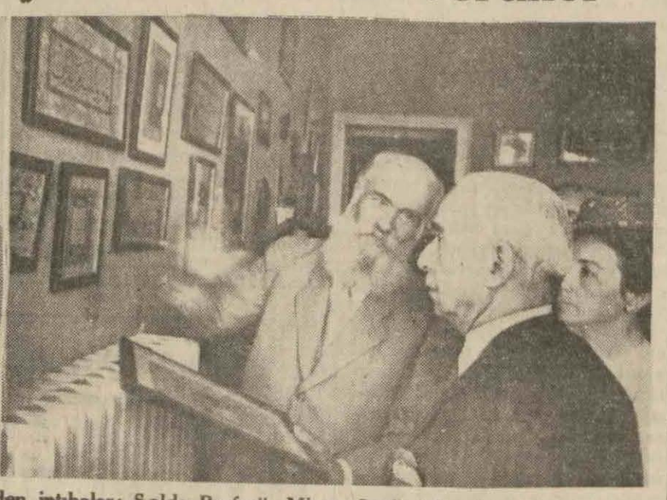

Büyük Millî Şefimizin Akademi sergisini ziyaretlerinden intıbalar: Solda Profesör Mimar Seyfi Arkandan, sağda Tezyinî San'atlar Profesörü Tuğrakeş İsmail Hakkıdan izahat alıyorlar

Şefin Akademiye iltifatı

«Akademiye her gelişimde, daha ziyade zevkle, ümidle ve sevincle çıkarım. Güzel San'atlar Akademimizi çok severim»

Cumhurreisimiz Millî Şef İsmet İnönü dün beraberlerinde refikaları sayın Bayan Mevhibe İnönü ile Vali ve Belediye reisi doktor Lûtfi Kırdar ve Maarif Vekâleti Güzel San'atlar umum müdürü Tevfik Ararat bulunduğu halde Güzel San'atlar Akademisinin sergisini ziyaret buyurmuşlardır. Aziz Millî Şefimiz Akademi müdürü Bürhan Toprakla profesörler ve talebeler tarafından hararetle istikbal olunmuştur.

Akademinin bütün şubelerinin mesaisini ihtiva eden sergide yeni yapılan ve tunca

(Arkası sahife 3, sütun 5 te)

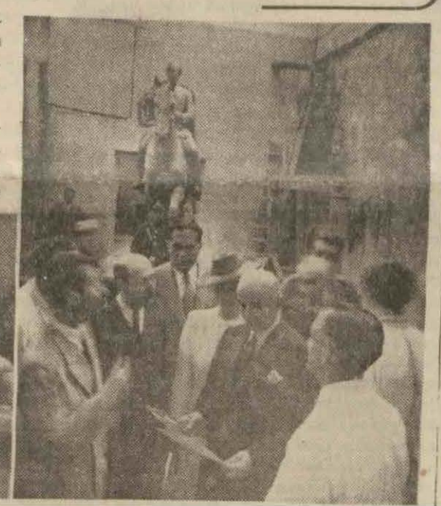

İranda buhran

Kabinesinden bir iki azanın çekilmesi neticesinde İran Başvekil Süheyli, bütün hükûmetin istifasını parlamentoya bildirmiş ve böylelikle İranda bir hükûmet buhranı husule gelmiştir. Pars ajansının bir haberi bu istifanın dahili sebeblerden ileri geldiğini bildirmeğe her nedense lüzum görmüştür. Bakalım İngilizlerle Ruslar İranda zuhur eden bu kabine buhranını nasıl halledecekler?

Yukarıki ifade tarzımızı biraz garib bulacaksınız: Dahili sebeblerden ileri geldiği bildirilen bir hükûmet istifası karşısında İngiltere ile Rusyanın nasıl hareket edeceklerinden bahsediyoruz. Sebebi açıktır: İranı ikiye bölen İngiliz ve Rus işgalleri bu memlekette harici dahilin içine sokmuşlardır. Bu iki devlet çoktanberi ve hâlâ bugün bu memleketin -dahili idaresi de dahil- bütün mukadderatını kendi ellerinde tutuyorlar. Onun içindirki, Pars ajansının, buhranın dahili sebeblerden ileri geldiği hakkında itina ile vermeğe lüzum gördüğü haber bize garib görünmüştür. Eğer Süheyli kabinesinin istifası hakikaten dahili sebeblerden ileri gelmişse, o zaman vaziyeti daha chemmiyetli ve hatta daha vahametli farzetmek yanlış olmaz. Çünkü bu takdirde istifa, yabancı müdahalesinin memlekette husule getirdiği

Ticaret Vekili, Burdur, Dinar, Afyon yolile Eskişehire geliyor

Behçet Uz yollarda temaslarına devam etti, Afyonda nebatî yağ imalâthanelerini ve siloları gözden geçirdi

Afyon 1 (a.a.) — Ticaret Vekili Dinarda Isparta ve Burdur valilerile görüştükten ve vilâyetlerin vaziyeti hakkında izahat alarak direktifler verdikten sonra Sandıklı istasyonunda kaza kaymakamını, Parti ve belediye mümessillerini kabul ile görüşmüştür. Saat 15 te şehrimize gelen Vekil Vali ve Belediye reisinden mahsul vaziyeti, gıda maddeleri fiatları hakkında malûmat almış, vilâyette yeni kararların hasıl ettiği neticeleri sormuş ve direktifler vermiştir. Parti ve Ticaret Odası heyetlerini de kabul eden Vekil çarşıyı gezmiş, halkla konuşmuş ve bilhassa gıda maddeleri fiatını tetkik etmiştir. Nebatî yağ imalâthanelerini, fiatlarını da gözden geçirmiş ve sonra siloya giderek orada da silo mesaisi hakkında izahat almış ve saat 16,30 da Eskişehire hareket etmiştir.

Saffet Arıkanın dün sabah Yeşilköyde teşyiinden iki intıba: Büyük elçimiz, Millî Müdafaa Vekili Korgeneral Ali Rıza Artunkal, Ordu Müfettişi Orgeneral Fahreddin Altay ve Almanya büyük elçisi Von Papen'le görüşüyor - Aşağıda iki büyük elçi vedalaşıyorlar

Alman harp tebliği

Alman ordusu Kafkasyaya yürüyor!

Dün bu kesimde iki mühim şehir daha işgal edildi

Stalingrad - Krasnodar demiryolu geniş bir cepheden aşıldı

Kuşatılmış olan Sovyet kuvvetlerinin im-

Berlin Büyük Elçimiz Saffet Arıkan yeni vazifesi başında

HAFTANIN ŞAKALARI

Kara sinek

Nereye konar? - Kara sinek denilen bir siyasî - Öldükten sonra dirilen mahlûk - Arabın fikri - Hasisin sofrası - Etimolojisi - Boş veren adam - Tasa vâhime, sinir efsanedir - Ne kadar ağır işlersen o kadar çok yaşarsın! - İtibarını yiyen adam

Yazan: **Burhan Felek**

Beşeriyete musallat olan afetleri inçelemek merakına düşen bir garib adam çıksa bu afetlerin başında değilse de ortalarında karasineğe rastgelir.

Karasinek lâübali, yüzsüz, girgin ve frenklerin (toupet) dedikleri küstahlıkla silâhlı bir mahlûktur.

Ne zaman, ne sıra tanır, ne istirahat, ne düşünce zamanı gözetir. Ne burun, ne göz, ne ağız kollar. Rastgele, istediği yere konar.

İşte şu satırları yazarken iki karasinek masamın üstünde yarenlik ediyorlar. Birisi kalktı sağ elimin üzerine kondu. Ne arar bilmem ki? Satır değiştirirken uçtu, tekrar ayni yere kondu. Denemişimdir. Kırk defa kovsanız kırk birinci defa gene ayni yere konar. Böyle inadcı, böyle bıkmaz, usanmaz hayvan az bulunur.

Bilmem gerçek mi? Eski Sadrıazamlardan meşhur Kıbrıslı Kâmil Paşaya İngilizler (Karasinek) derlermiş. Çünkü halletmek istediği meseleler üzerine kırk defa avdet edermiş.

Karasineğin en ziyade sinirime dokunan hali, konduğu şeyin cinsine bakmamasıdır. Gübreden bala, terden kana kadar her şeye ayni iştiha ile konar. Her yerde ayni serbestlikle gezinir ve insandan öküze, solucandan gergedana kadar her hayvana misafirlik eder.

Bu bir şey değil. Sinirli bir zamanınızda, mevzu ararken, bulduğunuzu «acaba nasıl yazarsam batmaz?» diye düşünür ve bulunca «acaba hangi kelimeleri kullanırsam hoşa gider?» diye tasalanırken burnunuza konar. Kovarsınız, gene konar. Gene kovarsınız. Bu sefer karşınıza geçer iki ellerini uğuşturmıya başlar. Bu bir nezaket midir? Bir alay mıdır? Yoksa bir düzenbazlık mıdır? Bilmem; fakat insanı deli eden bir şeydir.

Sinek avlamak, dendiği kadar kolay değildir. Siz onu tutmak üzere hazırlanırken nasıl anlar, nereden anlar bilinmez, hemen uçar gider ve umulmadık bir yere konar.

Karasineği imha için beşeriyet yıllardanberi çalıştığı halde muvaffak olamamıştır. Amerikada nice zenginler karasineği imha edecek çareyi bulana yüz binlerle dolar mükâfat adamışlar, fakat netice alamamışlardır.

Zamklı sinek kâğıdları, sirkeli sular, flit, kilit vızgelir ona! Hatta bana bir doktor dostum öğretti. Karasineği tutup suya atınız, boğulur ve ölür. Öldükten bir iki saat sonra onu 35 - 40 derece bir sıcağa koyunuz, yavaş yavaş dirildiğini ve beş altı dakika sonra uçtuğunu görürsünüz. Dokuz canlı bir mahlûktur. Onun için gözü sakat Arabın sinek hakkındaki felsefesi yerindedir.

Malûm ya! Arabın gözleri hasta! Sinekler konuyor. O da bunları kovmuyor. Birisi sormuş:

— Ayol şu sinekleri kovsana! Nasıl tahammül ediyorsun?

— Kovarsam daha acları gelir. Bunlar az çok doydular, cevabını vermiş.

«Sinek de küçük ama mide bulandırır» sözü bence manasını kaybetmiş bir lâftır. Çünkü sinek sanıldığı kadar küçük olsaydı imhasına muvaffakıyet elverirdi. Mide bulandırmasına gelince, Kurbağalıdereden tutun da Dolabdereye kadar mide bulandıracak o kadar çok şey var ki; sinek bunların yanında aperitif gibi kalıyor. Bir hasise sormuşlar:

— Efendim, sofranız kalabalık mıdır?

— Evet!

— Kimler bulunur?

— Meleklerle, sinekler!. cevabını vermiş.

Sinek kelimesinin etimolojisini merak ettim. Bu gibi hususta cesur bir vukufu olan bir arkadaş bana izah etti:

— Sinek kelimesi (sinmek) kökündendir. (İnmek) ten (inek), (binmek) ten (binek), (sinmek) ten (sinek).

***

Boş veren adam

Her semtte, her dairede, her mahalle veya kahvede vardır. İskambil oynadığınız zaman -dikkat ediniz- o hep boş verir. Sigara paketini istediğiniz zaman -tuhaf tesadüf- daima boş paket sunar.

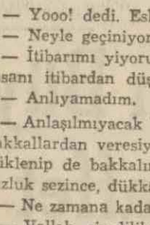

Karpuz seçer, boş çıkar. Fıstık verir, içi yoktur. Boş lâf eder. Beş defa evlenmiş, beş defa karı boşamıştır. Boştan, boş vermekten hoşlanır. Tasa denilen şey onun için vâhimeden, sinir efsanesinden ibarettir.

— Yahu! Biraz daha hızlı yürü. Vapuru kaçıracağız!

Diye sinirlenirsiniz. Kılı kıpırdamaz. İskeleye geldiğiniz zaman vapur düdük çalarak kalkmıştır. Çıkışırsınız.

— Be birader! Biraz daha sıkı yürüsen yetişirdik! Şimdi bir saat bekliyeceğiz.

Gülümsiyerek cevab verir:

— Aldırmaaa! Boş ver! Ne acele ediyorsun? Ne kadar ağır işlersen o kadar çok yaşarsın!

İşi bozulur. Kendisini teselli edenlere:

— Adaaam, boş ver! Allah büyüktür. Hayat bu kadar sıkıntıya değmez, der.

Evi yandığını haber verdikleri zaman:

— Sağlık olsun, ne yapalım? Kanarya vardı, onu kurtarmışlar mı?

— Evet!

— Üstarafına boş ver birader. Haydan gelen huya gider. Ben o evi piyango parasile almıştım, demişti.

Dün bu adama rastgeldim. Şundan bundan, işaeden, ekmekten, kömürden, fiatlardan bahsettik. Gene:

— Boş ver birader. İş olacağına varır. dedi. Dayanamadım.

— Doğru ama, bu değirmenin suyu nereden gelecek? Sen galiba fazla kazanıyorsun?

— Yooo! dedi. Eskisi kadar

— Neyle geçiniyorsun?

— İtibarımı yiyorum birader. Allah insanı itibardan düşürmesin.

— Anlıyamadım.

— Anlaşılmıyacak bir şey yok. Tnıdık bakkallardan veresiye alıyorum. Yekûn yüklenip de bakkalın yüzünde hoşnudsuzluk sezince, dükkânı değiştiriyorum.

— Ne zamana kadar böyle gideceksin?

— Vallah, şimdilik işin aksadığı yok! Tatlı yerinde kestiğim için bakkallar memnun...

— Günün birinde paralarını istemiyecekler mi?

— Tabii istiyecekler.

— Veremezsen itibarın ne olacak?

— Ne olacak iki gözüm. Yiye yiye itibarım bitecek. Borcumu veremez olacağım.

— O zaman?

— Aç kalan deve hörgücile geçindiği gibi biz de o zaman namusumuzla geçineceğiz. Üzülme kardeşim. Hayat kısadır. Bu kadar tasay değmez. Boş ver, boş!

B. FELEK

İÇKİSİZ SAZ

Cağaloğlu Çiftesaraylar Bahçesinde

Kapı Cumhuriyet Matbaası karşısındadır.
Her pazar saat 14 ten 19 a kadar yirmi iki kişiden mürekkeb ÇİFTE FASIL SAZ HEYETİLE birlikte bülbül sesli

MÜZEYYEN SENAR'ı

dinlemek fırsatını kaçırmayınız.

8 ağustos Cumartesi günü akşamı

Müessesemiz her sene olduğu gibi bu sene de fevkalâde eğlenceli

BÜYÜK SÜNNET TÖRENİ

tertib etmiştir. Programında tanınmış san'atkârların ve okuyucu bayanların iştirakile 20 kişilik SAZ HEYETİ, CAZ, HOKKABAZ ve MİLLÎ OYUNLARDAN başka mütenevvi eğlenceler vardır.
Çocuklarını kaydettirmek arzu edenler Borsa Kıraathanesine müracaat edebilirler. Telefon: 22308.

Makine, mensucat mühendisleri, memur ve stajyer alınacak:

Ankarada şirket merkezile Malatya ve Adana Mensucat Fabrikalarında muhtelif servislerde çalıştırılmak ve 3659 sayılı barem kanunu ahkâmına göre aylık verilmek üzere memur ve stajyerler alınacaktır.

Yaşı 45 ten yukarı olmamak ve askerliğini yapmış bulunmak şartile memurin kanununda yazılı evsafı haiz isteklilerin mufassal hal tercümeleri ve bir aded fotografiarile birlikte 15/8/942 tarihine kadar bizzat veya mektubla Ankara Yenişehir Erdoğan sokağında Malatya Bez ve İplik Fabrikaları T. A. Ş. Umum Müdürlüğüne müracaatleri.

Saçınız dökülürse, Başınızda Kepek Varsa

MAJİK SAÇ EKSİRİ

kullanınız. Tesirini derhal görürsünüz.

Şehir haberleri

Odun ve kömürcülerin istekleri

Nakliyat yapacak motörlerden bir kısmının kendilerine tahsisini istiyorlar

Toptancı odun ve kömürcüler, mevcud nakil vasıtalarının Mahrukat Ofisi emrinde çalışmasından dolayı kesilmiş ve iskele ve istasyonlarda bekliyen mallarını getiremediklerini iddia etmektedirler. Vaziyet bu şekilde devam ederse, İstanbulun odun ve kömürü tamamen temin edilemiyecektir. Oduncular, alâkadar makama müracaat etmeğe karar vermişlerdir.

Mahrukat bayiliği istiyenler

Odun, kömür bayiliği için Mahrukat Ofisine geniş mikyasta müracaatler yapılmaktadır. Bu müracaatler sıkı bir tetkikten geçirilecek ve münasib görülenler seçilecektir. Satışın halka kolaylıkla yapılmasını temin maksadile her semtte bir kaç bayi olacaktır. Ofis bir haftaya kadar satışa başlıyacaktır. Odunun çekisi bugünkü piyasaya nazaran 1 veya 2 lira noksanına satılabilecektir. Kömür, hükûmetin koymuş bulunduğu 9 kuruş nark üzerinden satışa çıkarılacaktır.

Şeker tevziatına bu hafta başlanıyor

Fakir ailelerin çocuklarına yapılacak şeker tevziatı önümüzdeki hafta içinde başlıyacaktır. Sıhhat müdürlüğü icab eden bütün hazırlıkları tamamlamıştır. Tevziatı yapacak olan hayır müesseselerine tanzim edilen fişler ve defterler dağıtılmıştır. Talimatname Vekâletten bu hafta içinde gelir gelmez tevziata başlanacaktır.

Taksim bulvarının elektrik tesisatı

Taksim bulvarının elektrik ve su tesisatının yapılmasına önümüzdeki haftadan itibaren başlanacaktır. Belediye reis muavini Lütfi Aksoy, İmar ve Fen İşleri müdürlerile Su İşleri müdürü ve Elektrik idaresinden bir mühendis dün mahallinde tetkikat yapmışlardır.

Tramvay durakları gene tahdid ediliyor

Tramvay seferlerinin tanzimi için ihtiyarî durak mahalleri yeniden tahdid olunacaktır. Şehrin muhtelif semtlerinde fazla lüzumlu olmıyan 48 kadar ihtiyarî durağın kaldırılacağı tahmin edilmektedr.

Gömlek hırsızı

Beyazıdda bir dükkândan gömlek çaldığı ve bu gömleği Kadıköyünde leblebici Remziye sattığı iddia olunan Ahmed isminde biri, Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesince tevkif edilmiştir. Çalınmış malı, çalındığını bilerek satın aldığı iddia edilen leblebici Remzi de, sorgudan sonra serbest bırakılmıştır.

Bulgaristandan 25 bin ton kömür getirilecek

Son ticaret anlaşması mucibince Bulgaristan 25 bin ton kömürün Türkiyeye ihracına müsaade etmişti. Ticaret Ofisi mümessillerile Mahrukat Ofisi muhasebecisi Raşidden mürekkeb bir heyet, kömürleri almak ve mukabilinde verilecek maddeleri tespit etmek üzere yakında Sofyaya gidecektir.

Bir sene hapis

İstanbul cihetinde bir garajdan muhtelif malzeme çalan Rüstem bir sene hapse mahkûm olmuştur.

Bulunmuş ekmek karnesi

İş Bankasında iki aded ekmek karnesi bulunmuştur. Sahibinin İş Bankasında odacı Gıyaseddine müracaat etmesi lâzımdır.

Tenis maçları

Marmara tenis maçlarının dömifinal oyunları Fenerbahçe kortlarında yapılmıştır. Karşılaşma sonunda Şefik, Vedada 6/3, 6/3, Teylân, Holmes'e 6/4, 2/6, 7/5 galib gelmiştir.

Çift erkeklerde Suad - Griss, Giraudlara 5/7, 6/2, 6/4 galib gelmiştir. Karışık ekiplerde Jülide - Fehmiye, Mezburyan - Vedada 6/3, 6/4 galib gelmişlerdir. Bugün final maçları yapılacaktır.

Yelken yarışları

Su sporları ajanlığı tarafından tertib edilen yelken teşvik müsabakaları dün Moda koyunda sert bir havaya rağmen muvaffakiyetle yapılmıştır. Müsabakalara, kıdemli ve kıdemsiz olmak üzere on altı şarpi girmiştir.

Kıdemliler arasında Galatasaraydan Nedim birinci, Mahmud ikinci, Demirspordan Feyyaz üçüncü olmuşlardır.

Kıdemsizler arasında Galatasaraydan Hüsnü birinci, Fenerbahçeden Sadık ikinci, Galatasaraydan Niyazi üçüncü olmuşlardır. Derece alanlara kupalar verilmiştir.

Tımarhaneden bir deli kaçtı

Dün sabah Bakırköy Akıl hastanesinden Adıyamanlı Mehmed adında biri kaçmıştır. Mehmed sabahleyin bahçede gezinirken bir fırsatını bularak duvarı aşmış, kaçmıştır. Bakırköy jandarması ve zabıta peşine düşmüşlerse de kendisini yakalıyamamışlardır.

Mehmed, 30 yaşlarında, ortaboylu, kara göz ve kaşlı, üzerinde hastane elbisesi bulunan birisidir.

Kendisinin şehir dahilire kaçtığı sanılmaktadır.

Balo

Beşiktaş Çocuk Esirgeme kurumu menfaatine 5 ağustos 942 çarşamba günü akşamı Suadiye plâjında fevkalâde bir balo tertib edildiği, teşrif buyurulacak zevatı muhteremenin fakir yavruları sevindirmekle beraber neş'eli bir gece geçirecekleri ilân olunur.

Fikirler

Akademinin altmışıncı yıldönümü münasebetile

Yazan: **Prof. M. Şekib Tunc**

Bu yıl, cumhuriyetin san'at tarihine bir şafak gibi doğdu. Geçirdiğimiz meşakkatli bir kışa rağmen Ankara Halkevinin tanınmış fikir ve san'at adamlarına verdirdiği on altı konferans plâstik san'atların edebiyatına karşı uyanan alâkanın toplu ve sistemli ilk büyük tezhürü oldu. Ayni zamanda Ankara Konservatuvarı muvaffakıyetli temsillerile Türk operasının sağlam temellerini kurmuş olduğunu gösterdi. Atatürkün anıt - kabir müsabakaları Türk mimarlarının şerefli bir imtihanı oldu. Beyoğlu Halkevi «Birinci san'at ayı» nı, «Figür», «Peyizaj» ve «Desen» sergilerile doldurdu. Senenin her haziran ayında tekrarlanacak olan bu faaliyetin ana gayesi «San'atı yaymak, san'ata ve mefkûreye karşı beslenen sevgi ve alâkayı takviye etmek, imkân ve vasıtalardan mahrum olan iktısad erbabına mümkün olan maddî ve manevî yardımları yapmak» tır. Bu sergileri dikkatle takib edenler olgunluk çağına girmiş olan ressamlarımızın artık hoca ve mekteb tesirlerinden kurtularak kendi şahsiyetlerinde karar kılmış san'atkârlar olmağa yüz tuttuklarını görmüşlerdir. Şeref Akdik ve Cemal Tullu'lar başta olmak üzere bu çağın hemen bütün ressamları fırçalarına hâkim olmak kemalini idrak etmiş görünüyorlar. Bunları takib eden ve henüz pek genc olan ressamlarımız da kendilerine göre yeni bir adım atmışlar ve bilhassa kompozisyonda temayüz etmek tecrübelerine girişmişlerdir.

Bürhan Toprak'ın anlayışlı, çalışkan ve azimli idaresinde bulunan Akademinin altmışıncı yıldönümü münasebetile tertib ettiği sergi ise eski ve yeni san'atlarımıza nasıl çalışıldığını ayrıca herkese göstermek fırsatını verdiği gibi üzerinde durarak düşünmek imkânını da verdiği için sevincle karşılanacak teşekküre lâyık bir tezahür sayılmak lâzım gelir.

İç siyasetinin ana temellerinden biri halkçılık olan bir memlekette bütün kültür vasıtalarının içtimaî tesir ve fonksiyonlarını geliştirmek ehemmiyetle düşünülmesi icab eden bir mesele ise bu münasebetle san'atın içtimaî rolü üzerinde durmanın da sırası gelmiş demektir. San'at ne suretle tarif edilirse edilsin, eğer insanların yarattıkları ve beğendirmek istedikleri güzelliklere verilen bir isimse bu güzellikleri mümkün olduğu kadar yaymak, halkın iltifatına mazhar olabilecek bir hale getirmek imkânları üzerinde ısrar etmek lâzımdır. Yalnız san'atın içtimaî rolünü genişletmek isterken san'atı âdiliğe ve iptizale uğratmak tehlikesi de olduğu için mesele çok naziktir. Nitekim meseleyi bu noktadan ilk defa vazedenler, san'ata, tasavvur ettikleri içtimaî rolü oynatmak ümidile, istedikleri gibi müessir olacaklarını zannetmişlerdir. Fakat san'atın oluşu bizim tasavvur ve arzularımızı aşan karışık tarihî şartlar ve bunların yarattığı imkânlarla mukayyed olduğundan ona istediğimiz rolü vermekte tamamile serbest değiliz. Bunun için san'atın yayılması ve içtimaî rolü hakkında temennilerde bulunmazdan evvel tarihteki seyrini kısaca gözden geçirerek buradan alınabilecek derslere göre harekette bulunmak iktiza eder ki biz de meseleyi bu yoldan aydınlatmağa çalışacağız.

San'atın uzun bir mazisi, fakat kısa bir tarihi vardır. Bu kısa tarihi içinde bizi ilgilendiren kısmı da eski Akdeniz medeniyetlerile orta ve yeni zamanların san'at tarihidir. Burada san'atın zaman ve mekânlarla olan münasebetinde değişiklikler görüldüğü gibi estetik duyguların devirlere değiştiklerine de şahid oluyoruz.

Akdeniz etrafında vücud bulan eski medeniyetlerden, san'at tarihi bakımından; başta gelen Mısır medeniyetinin san'atını tetkik edenler burada ilk bakışta firavunlarla rahiblerin şerefine hizmet etmeğe çalışmış bir san'at görürler. Fakat onun bu uğurda çalışmış olması oynadığı rolün de münhasıran bunlar üzerinde kalmasını icab ettirmiş değildir. Çünkü bu san'at, anıtları, mabedleri ve ehramlarile Mısırın tarih ve hayatını, ahlâk ve düşüncelerini aksettirdikten başka ayni zamanda bakiyeleri hâlâ devam eden karakteristik bir medeniyetin bir vasıtası olarak kendine orijinal bir vazife bulmuştur.. O halde ki vücud verdiği ruh ve gelenekler zamanla halkın ruhuna işliyerek zümrelerin fevkinde maşerî bir kuvvet olmak iktidarını kazanmıştır. Nitekim Osmanlı Padişah ve vezirleri de imparatorluğun her tarafına yaydıkları muazzam dinî âbideleri kendi şan ve şevketleri için bir vasıta olarak kullandıkları halde bunların içinde ve etrafında en çok yaşıyanlar umumiyetle halk tabakaları olduğundan buradaki güzellikler herkesten çok onların ruhuna sinmiş ve onlara mal olmuştur. O halde san'at eserinin zümrevî veya şahsî maksadlar uğruna yaptırmasile içtimaî rolünün de zümrevî veya şahsî kalması mutlaka icab etmiyor. Elverir ki san'at eserleri halkın dinî veya millî hislerle en çok rağbet ve teveccüh ettiği yerlerde olsun veya bu yerler san'atkârların elinden çıkmış bulunsun.

Eski Yunanda dahi san'atın müşterek bir ülkü, umumî bir estetik, devamlı bir gelenek ve nihayet maşerî bir kuvvet haline gelerek Yunan ve Roma dünyasını yedi sekiz asır şaheserlerle doldurması zamanın verileri içinde yuğrulup bir ırkın ihtiyaçlarına cevab vermiş olmasındandır.

Mücerred olmasına rağmen içli bir güzellik yaratan orta zamanın gotik san'atına gelince bu da hıristiyan ruhlarının bir ihtiyacından doğmuş ve bu ruhun kaynamalarına tercüman olduğu nispette yükselerek bütün mümin ruhları müşterek bir heyecanla birbirlerine bağlamak suretile son derecede kuvvetli ve çok yaygın içtimaî bir rol oynamıştır. San'atın en çok halkcı olduğu bu devirde en büyük san'atkârlar bile kendilerini halktan ayırmamış, efendileşmemiş, sadece çırak, kalfa ve usta gibi adlarla mütevazı bir hayat yaşamışlar, san'atlarını zenaate mal etmişler, esnaflara karışarak onlar gibi muayyen bir meslek ve içtimaî bir fonksiyon sahibi olmuşlardır. Nitekim Koca Sinan muazzam Osmanlı İmparatorluğunu şaheserlerle doldurduğu halde bir usta gibi yaşamış ve usta kalarak ölmüştür.

Renaissance birlikte bu vazıyetin değiştiği görülür. San'atın kudreti artık mes'ul bir içtimaî heyete değil, gittikçe başıboş kalmış hususî ve serbest şahıslara bağlanır. San'atkârlar da esnaflardan ayrılarak efendiler sırasına geçmeğe başlar. Tek bir imanda birleşmiş ümmet bağlılığı gevşer, dinî mübalâtsızlıklar müsamaha ile karşılanır. Sınıflaşmıya doğru giden Aristokrat bir nevi hükûmet vücud bulur. Bu hal san'atın yüzünü Aristokratlara çevirir. Büyük halk yığınları bir tarafta kalır. On dokuzuncu asra kadar süren bu halde san'at daha çok bir tek sınıfı memnun etmek, kendini onlara beğendirmek zoruna düşer. Bunun için de şehsî himaye ve ihsanlara muhtac kalır, izzeti nefsi kırılır. Şehirlerin büyüyüp çoğalması ve tüccar sınıfın kuvvetlenmesine tesadüf eden bu devirde içtimaî yapıların değişmesi san'atkârı da artık eski vaziyetinde bırakmaz oluyor: Cemiyetin yeni şekline uymıya ve ona göre mevki almıya mecbur ediyor.

M. Şekib TUNC

Serbest fikirler

İktısadî sistem davası

Yazan: **Nazmi Topçoğlu**

İktısadî işlerimizin düzenlenmesi mevzuu ortaya atıldığı zaman daima iki cereyan göze çarpar. Çok zaman, bir sıkıntının, bir iktısadî huzursuzluğun meydana çıkardığı bu mevzuu incelemeğe çalışanlar arasında memleketin iktısadî bünye ve şartlarını bilen, o bünye içinde yuğrularak tecrübe sahibi olanlar realiteye uyarak, basit fakat verimli tedbirler gösterdikleri zaman ikinci cereyan içinde bulunanlar bunu, çok basit bir zihniyetin mudil iktısadî ve içtimaî hastalıkları, üfürükçülükle tedavi tavsiyesi şeklinde göstermeğe çalışırlar.

Onlar, iktısadî bünyeleri, iktısadî şartları, içtimaî seviyeleri, köklü içtimaî hastalıkları bize hiç benzemiyen memleketlerdeki şartlara göre yazılmış eserleri gözönünde tutarak güya bu şartlar ve sebebler aynen bizde de mevcudmuş gibi onların çeşidli tedbirlerini sayar döker ve buna da basit görüşlere karşı ilim gözile inceleme şekli vermeğe çalışırlar. İnsan bu yazıları okuduğu zaman tedbir verimli de olsa basit olduğu zaman onu, ilimsizliğin bir misali zannedeceği gelir. Sanki ilim basiti nefyedip komplike tedbiri gerekli kılan bir şeymiş gibi.

Bugüne kadar daha ziyade geçici iktısadi derdlerimizi tahlillerimde, hiç bir şeyi beğenmiyen menfi bir tenkidci durumunda kalmadım. Esasen öyle de oiamazdım. Evvelâ hastalığın sebeb ve menşeini arayıp - hatasızlık iddiasında bulunmaksızın - teşhisini koymağa ve ilâcını göstermeğe çalıştım. Bunun aksini göstermek mümkün değildir.

Bir memleketin iktısadî derdlerinin hepsi de basit tedbirlerle hallolunur iddiasında bulunmadım. Menşei derin ve sebebleri çeşidli olan derdler vardır ki bunların tedavisi, esaslı ıslahatçı tedbirlere ve bunun gerekli kıldığı organizasyona muhtacdır.

Fakat işe durumumuzdan çıkan meselelerin hepsi, böyle köklü derdlerden midir? Bunlardan geçicilerini ayırıp, onların çabuk verimli basit tedbirle hallolunabileceklerini göstermek, bir harbde muntazam ordu yerine çetecilik tavsiyesi midir?

İşe tedbirlerimizin hepsi, istihsal ve istihlâk muvazenesi, nüfuş kesafeti, gıda maddelerinde müstahsil ve müstehlik nisbeti, iktısadi durumu, fikir seviyesi, organizasyon kudreti ve elemanları bakımından bize hiç benzemiyen garbın ayni olabilir mi?

Geçen Umumî Harbde de bir işe teşkilâtı kurduk. O zaman da tıpkı bugünkü gibi, bu işleri yeniden tecrübeye ne lüzum var, işte Almanya, tecrübelerini yapmış, işe işlerini düzenlemiş. Oradan tatbikatta tecrübeli birisini getirip o usulleri aynen tatbik etmekle o günün işe sıkıntısını önliyeceği kanaatile işbaşına gelen merhum İsmail Canbulad, bu görüşünü en kısa zaman ayakta tutamadı. Tekrar edeyim ki iktısadî bünye ve şartlarımızı, fikir seviyemizi, organizasyon kabiliyetimizi gözönünde tutmadan garbdan ithal edilecek bu çeşid iktısadî tedbirler ayni akıbete mahkûmdur.

Bugün Saracoğlu hükûmeti, derdlerin köklü olmıyanlarını basit tedbirlerle önlemeğe çalışıyor. Bu görüş ve anlayışla işe başlıyan hükûmeti, amprik usullerle sıkıntımızı önlemiye çalışıyor, derhal organizasyona başlıyarak radikal tedbir almıyor diye ona muntazam ordu aleyhdarlığı isnad edebilir miyiz? Derdlerin geçicilerile köklülerini birbirinden ayırmak lâzımdır. Köklü derdlerin gerekli kıldığı ve uzun vade ile meyva verecek organizasyona başlama tedbirleri alınırken geçicileri düzeltecek basit tedbirleri almak ilme ve ilim metodlarına aykırı mıdır?

Köklü derdlerin hallinde, sisteme ve o sistemin gerekli kıldığı organizasyona ve liyakatli elemana muhtac olduğumuzda aklı başında olan vatandaşların ihtilâfa düşmesi mümkün değildir. Fakat sistem adı altında memleketin iktısadî ve içtimaî nizamını nereye götüreceği belli olmıyan seyyal bir zemin üstüne oturamayız.

Bizde sosyalizmin en ileri haddine gitmek istiyenler, siyasî ve iktısadi rejim değişikliğini arzu edenler, ıslahatçılar, hep birden devletçilik bayrağı altında toplanmışlardır. Bunların her biri ayni terime sığınarak sağa sola ve kendinin bu terime verdiği manaya göre bir istikamete gitmek istiyor. İşte devletçilik mevzuu ortaya atılınca, kaypak bir zemin üstünde kalmamak için gayenin ne olduğunu sormak zarureti bundan meydana geliyor.

Dört gün evvel Cumhuriyette çıkan yazımda, garbın hazır bir iktısadi tedbirini kendime mal ederek her bünyeye elverişli hazır elbise gibi sürmeğe çalışmadım.

İktısad âlimliği iddiam olmadığından garb iktısadcılarının herhangi bir nazariyesini benimseme iddiası öne sürülemez.

Devlet müdahaleciliğinin henüz bir iktısadî sistem olmadığında hemen hemen herkes müttefik gibidir. Bunun fiilî misali de memleketimizdir. En soldan en sağa kadar birbirine zıd iktısadî ve içtimaî kanaat sahiblerinin ayni terim altında birleşmiş olması iddiada tereddüde yer bırakır mı?

Yazımızda başkasından alınarak benimsenmiş ve öylece ileri sürülmüş bir nazariye de yoktur. İlim alâkası olsun olmasın iktısad mevzuile az çok fikir alâkası olanlar, müdahaleciliğin henüz bir iktısadî sistem olmadığı esası üzerinde ittifak ettiğine göre görüşlerin birleştiği muayyen bir noktai nazarın çeşidli ifadelerinden birisini mehaz göstermeden almış olmak benimsemeğe değer bir şey değildir. Yazılarımı takib edenler, ithalât fikri sürücüsü olmadığımı anlamış bulunmaktadırlar.

Bu çeşid iddialar, devlet müdahaleciliğinin gayesi üzerinde ısrarımıza engel olamaz.

Her zaman söylediğimiz gibi dünyanın bugünkü şartları içinde şuurlu bir Türk çocuğu yoktur ki çerçevelenmiş iktısadî devlet müdahalesinin aleyhinde bulunabilsin. Fakat iktısadî bünye ve şartlarımıza ve millî hayatımıza uymıyacak sahalara kadar gidebilecek bir müdahaleciliği münakaşa etmeğe kimsenin hakkı yok mu? Bu noktayı aydınlatmak emelile yapılan münakaşada, vatan hıyanetine kadar giden bir hataya düşülmüş olur mu? Bu büyük iddianın hududuna nereden girilir ve nerede dışında kalınır? Bu mevzu üstünde her gün konuşan vatandaşın, iddiayı ortaya atandan bunu öğrenmek istemesi hem vazife, hem haktır.

Münakaşa adabına uymıyan telmihler kanaat ve fikirlere kuvvet vermez, zayıflatır. Biz o yola girmeden de mevzuu aydınlatabiliriz.

Nazmi TOPÇOĞLU

HEM NALINA HEM MIHINA

Murakabeyi kuvvetlendirmek lâzımdır

İstanbul Valisi ve Belediye reisi Dr. Lûtfi Kırdar, matbuatın tenkidlerine kızan ve irşadlarına kulak tıkayan ham bir adam değildir. Evvelki gün, muhtelif meseleler üzerinde açıkça konuşarak bizi aydınlattığı gibi, bizden de her fırsatta kendisini aydınlatmamızı istedi. Hepimizin emeli ve gayesi, halka ve memlekete hizmet olduğuna göre, böyle yapmakla da çok iyi etti ve çok iyi ediyor. Muhterem doktor, matbuattan gördüğü yardıma teşekkür ettiği gibi, halkın sesi olan matbuata karşı gösterdiği samimiyetten dolayı biz de kendisine mütteşekkiriz.

Vali ve Belediye reisimizin beyanatı arasında bilhassa şu kısım dikkate değer:

«— Tüccar ve esnafın da memlekete olan alâka ve merbutıyetleri fazla kazanç hırsından vazgeçmelerini ve makul bir kârla iktifa etmelerini icab ettirir; Millî korunma hükümleri tamamen baki, mer'i ve mahfuz olduğu için bir çok maddelerin satışındaki serbestiye rağmen makul kâr haddini aşmak, mal saklamak veya zincirleme ticaret yaparak eşya ve ihtiyaç maddelerinin halka pahalıya mal olmasına sebebiyet vermek gibi hareketlerde bulunanlar elbette kanunun pençesinden kurtulamıyacaklardır. Diğer taraftan halkımızın da ihtiyacından fazla mal, eşya ve saire biriktirmiye kalkmaması icab eder; hükûmetimizin aldığı feyizli tedbirler sayesinde memleketimiz, hiç bir zaman, büyük bir darlık çekmiyecektir. Bugün olduğu gibi yarın da her şey her yerde bulunabilecektir. Halkımızın müstakbel ihtiyaclarını bugünden temin etmek düşüncesile dahi şimdiki ihtiyacından fazla eşya, gıda maddesi ve saire biriktirmiye kalkması lüzumsuz bir telâş uyandırır ve zararlıdır, piyasada darlık doğurur ve yurddaşları sıkıntıda bırakır.»

Bu tavsiyeleri okuyup geçmiyelim; başkalarının yapmasını bekliyerek kendimiz omuz silkmiyelim. Böyle yaparsak alınan bütün tedbirlere rağmen, gene darlıklar karşısında kalırız ve gene kendimiz zarar görürüz.

Küçük bir müşahedem, Millî Korunma hükümlerinin en büyük itina ile tatbiki lâzım geldiğini gösteriyor.

Beyoğlunda bir mağazanın camekânında tıraş fırçaları vardı; en pahalısına 7 lira fiat konulmuştu. Son günlerdeki serbest ticaret kararları üzerine bu 7 lira, bir hamlede 10 liraya çıktı; sonra, murakabe komisyonları ilga edilmekle beraber Millî Korunma kanununun hükümleri baki olduğu anlaşılınca ayni mağaza, ayni tıraş fırçalarını 775 kuruşa indirdi. Böylece kaşla göz arasında 75 kuruşluk bir fiat zammı yapmış oldu. Halbuki bu malın ne 10 liraya çıkmasına, ne de sonra, gene 75 kuruş zamla 775 e inmesine kazanç hırsından başka bir sebeb yoktu. Bu, bir misaldir. Bazı mağazaların, etiketlerine dikkat ederseniz, her hafta, muntazaman birer miktar zam yapıldığını görürsünüz.

Ceza görmiyeceklerine emin olanlar, küçük bir yoklamadan sonra, bu tedrici zamları pervasızca yapıyorlar. Geçenlerde, Beyoğlundaki büyük mağazaların birinde haftalık etiket değiştirmelerden bıkan satıcı kızlar

— Bıktık artık etiket değiştirmeden. Gelecek hafta gene fiatları yükselteceğiz, gene etiketleri değiştirmeğe mecbur olacağız, diye birbirlerile derdleşiyorlardı.

Buna karşı üç çare vardır: 1 — Halkın, elindeki her şeyi son haddine kadar kullanarak tasarrufa riayet etmesi. 2 — Fiatları murakabe vazifesile mükellef olan Belediye memurları kadrosunun takviye edilmesi. 3 — İhtikâr suçlarının kanundaki cezaların en ağırlarına çarptırılması.

Demek ki, halk, Belediye ve Adliye elele vererek çalışmalıdırlar. Belediye reisimiz, emniyet teşkilâtında çalışan Belediye zabıtasının 109 memurdan ibaret olduğunu ve bu hizmete 500 kişi alınmak istendiği halde, vazife ve mes'uliyetin çok ağır, buna mukabil aylıkların çok az olması yüzünden yalnız 1 kişinin talib çıktığını söylüyor.

O halde Belediye zabıtasına rağbet temin edecek çarelere hemen başvurulmalıdır. Bu hususta harcanacak para, mükelleflere yeni bir yük tahmil etse dahi, murakabesizlikten fiatların durmadan artmasını önliyebildiği takdirde, gene vergiyi verenlerin lehine olur. Çünkü, bu hizmet için, meselâ senede bir lira fazla vergi veren bir adam, günde, belki bir lira ihtikâr bacı ödemekten kurtulur. Hulâsa murakabeyi asla gevşetmemek; bilâkis kuvvetlendirmek, lâzımdır.

Kır balosu

Kartal - Maltepe Kızılay şubesinden: 8 ağustos cumartesi günü Maltepe Orduevinde sabaha kadar Kızılay menfaatine kır balosu ve 22 ağustos cumartesi akşamı sabaha kadar müsamere ve sünnet düğünü için sünnet çocuklarının kayıd ve kabul muamelelerine başlanmıştır. Her gün Maltepe Kızılay şubesine müracaat edilmesi rica olunur.

Dahiliye mütehassısı

Doktor alınacak:

Malatya fabrikamız hastanesinde daimî hizmet görmek üzere 260 lira ücretle bir dahiliye mütehassısı doktor alınacaktır.

Talîblerin fotografli mufassal hal tercümelerile bizzat veya mektubla Ankara, Yenişehir Erdoğan sokak 18 numarada Malatya Bez ve İplik Fabrikaları Türk Anonim Şirketi Umum Müdürlüğüne müracaatleri.

Satılık TEKTAŞ PIRLANTA

On kıratlık çok az kusurlu ve gösterişli pırlanta tektaş yüzük Müzayede Mücevherat Subesinde 6/8/942 günü satılacaktır.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

İkinci cephenin açılmasına karşı gelen en mühim amil

Mihver kaynaklarının resmen bildirdiğine göre, temmuz ayı zarfında batırılan İngiliz, Amerikan gemilerinin tonajı 815,000 dir. Demek ki, temmuz ayı, Mihvere aid denizaltılarile tayyarelerinin en hararetli faaliyetlerine şahid olmuş ve bu yüzden Müttefikler cidden ağır zayiata uğramışlardır.

Müttefikler, karşılaştıkları en çetin meselelerden birinin deniz nakil vasıtaları olduğunu inkâr etmiyorlar. İngiliz ve Amerikan tersaneleri, kayıbları telâfi için çalışıyorlarsa da bu yolda henüz kat'î bir muvaffakıyet kazanılamamış ve muvaffak olmanın kolay olmıyacağı da anlaşılmıştır.

Mihvercilerin kendileri de, karşı tarafın anlatışına göre, harbin başlamasındanberi (6,000,000) tona yakın gemiler kaybetmişlerdir. Fakat Müttefiklerin bunun bir kaç misli zayiata uğradıkları aşikârdır ve Müttefikler Mihvercilerden fazla deniz yollarına muhtac oldukları için, uğradıkları kayıb, her halde daha çok müessir olmaktadır.

Atlas Okyanusu Müttefikler arasındaki en bellibaşlı irtibat sahasıdır. Buradan istifade etmek deniz yollarını, geceli gündüzlü hareket halinde olan gemilerle doldurmağa, bu gemilerin emniyet içinde seyriseferini temine bağlıdır.

Halbuki Müttefiklerin milyonlarca tonluk gemileri Atlas Okyanusunun diplerini boylamış, bu da iki kıt'a arasındaki irtibatı teşevvüşe uğratmıştır.

Bu teşevvüşün en bellibaşlı neticesi, Müttefiklerin, Sovyet Birliği gibi Avrupada Mihvere karşı mukavemet edebilen bir kuvvet buldukları halde, bu kuvvetin yardımına koşarak ikinci bir cephe açamamaları ve harbin seyrini kat'i surette kendi lehlerine çevirememəleridir.

Geçen ay içinde İngiliz ve Amerikan kurmaylarının deniz harbine karşı tesirli tedbirler almakla meşgul olduklarına dair haberler gelmesine rağmen geçen ay zayiatının 815 bin ton gibi yüksek bir rakamı bulması, alınan tedbirlerin henüz tesirini gösteremediğini ve kolay kolay gösteremiyeceğini anlatır.

Bu böyle olduğuna göre, Amerikadan çok büyük kuvvetlerin İngiltereye naklolunamıyacağı ve bu yüzden iki taraf arasındaki elbirliğinin daha ziyade hava kuvvetlerine inhisar edeceği tavazzuh eder. Bunun ise, yalnız başına, ikinci bir cephe teşkil edemiyeceği ve Sovyet mukavemetini kurtarmağa kifayet edemiyeceği söz götürmez.

Müttefikler bu mevsimde, belki evvelce söylendiği gibi bu sene içinde ikinci bir cephe açamıyacaklarına ve Sovyet Birliğine esaslı bir yardımda bulunamıyacaklarına göre, Sovyet mukavemetinin kırılmasından sonra böyle bir cephe açmağa aid ihtimallerin büsbütün suya düşeceği ihtimalini her halde bir mübalâğa saymamak icab eder. Çünkü Alman erkânıharbiyesi, o zaman Müttefiklerin bir cephe açmağa kalkışmalarını umulmaz bir nimet telâkki edeceğni gizlememektedir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Berlin Büyük Elçimiz yeni vazifesi başında

(Baştarafı 1 inci sahifede)

tekrar karşılaşacağımdan dolayı bilhassa sevinç duyuyorum. Her bakımdan memnunluğum derin ve büyüktür. Tarihlerinde daima dost yaşamış olan Türkiye ile Almanya arasında mevcud dostluğu elimden geldiği kadar takviye etmeğe çalışacağım. Yeni vazifemin başına güvenle gidiyorum. Vazifemin ifası esnasında Alman büyük elçisi dostum Von Papen'in yardımlarından faydalanacağıma eminim.»

***

Büyük elçimiz Berlinde

Berlin 1 (a.a.) — Türkiyenin yeni Berlin büyük elçisi Saffet Arıkan cumartesi akşamı Berline muvasalat etmiştir.

Alman Hariciye Nazırı M. Von Ribbentrop halen Berlinde bulunmadığından büyük elçiyi Tempelhof hava meydanında protokol müdürü orta elçi Von Doernberg karşılamıştır.

Türkiye maslahatgüzarı, büyük elçilik müsteşarı Kemal Necat Kavur ile büyük elçilik memurları da Saffet Arıkan'ı karşılamak üzere hava meydanına gelmişlerdir.

Hüsrev Gerede geldi

Sabık Berlin büyük elçimiz Hüsrev Gerede, Alman Devlet Reisi tarafından bir cemile olmak üzere seyahatine tahsis edilen hususî bir vagonla dün sabah 6.55 te Almanyadan şehrimize gelmiştir. Hüsrev Gerede, Sirkeci istasyonunda Alman büyük elçisi Von Papen tarafından karşılanmıştır. Von Papen, Bayan Geredeye güzel bir buket hediye etmiş ve hususî vagonda Hüsrev Gerede ile on beş dakika kadar konuşmuştur.

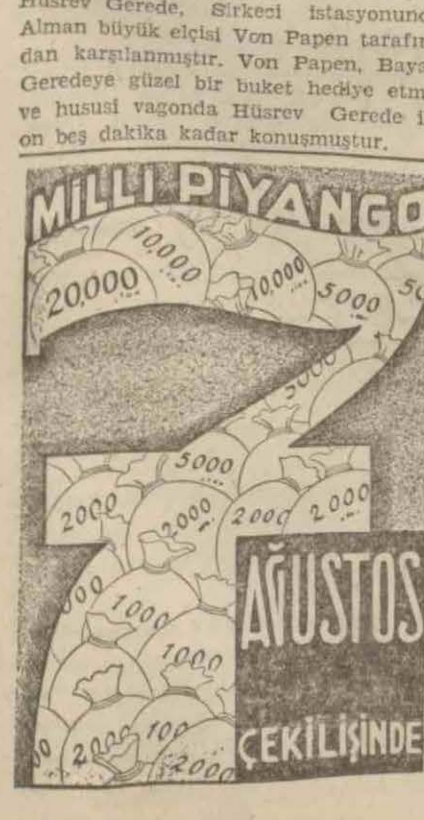

Deniz Harb Okulunu bitiren subaylarımız

Dün Mersinde büyük merasim yapılarak diplomalar tevzi edildi

Mersin 1 (Hususî muhabirimizden) — Deniz Harb okulunu muvaffakiyetle bitiren ve donanmamıza iltihak eden genc subaylara bugün büyük merasimle diplomaları verilmiş ve bu münasebetle Deniz Harb okulunun 166 ncı yıldönümü kutlanmıştır.

Merasimde, Mareşal Fevzi Çakmak adına Genelkurmaydan yarbay Tevfik Samurkaş, Millî Müdafaa Vekâleti deniz müsteşarlığı adına da yarbay Salim Dorok hazır bulunmuşlardır.

Okul müdürü Nevres Tümer:

«— Bugünkü törenimize, sevgili vatanımızın kara, deniz ve havalarında kahraman milletimizi temsil eden ve muhafazası uğrunda hiç bir an tereddüd göstermeksizin seve seve canımızı vereceğimiz şanlı sancağımızın altında başlıyoruz» diyerek merasimi açmıştır. Mekteb müdürü, genc subaylara diplomalarını verdikten sonra, and içilmiştir.

Bundan sonra bahçedeki Atatürk büstüne çelenk konulmuş ve bir geçid resmi yapılarak merasime son verilmiştir.

Sovyet harp tebliği

Moskova 1 (a.a.) — Bu sabah neşredilen Sovyet tebliği:

Kıt'alarımız dün gece Kletskaya ve Tsimlianskaya bölgelerinde ve Bataisk'in cenubunda düşmanla savaşmıştır.

Başka kesimlerde ehemmiyetli hiç bir değişiklik olmamıştır.

Kıt'alarımız düşmana ağır kayıblar verdirmekle beraber Bataisk'in cenubuna çekilmeğe mecbur olmuşlardır.

Tebliğin eki

Moskova 1 (a.a.) — Sovyet ek tebliğinin bildirdiğine göre, Ruslar Bataisk cenub ve cenub doğusunda bazı kesimlerde yeni mevzilere çekilmişlerdir. Bu arada çok şiddetli çarpışmalar olmuştur.

Alman motörlü ve zırhlı kuvvetleri Sovyet yan kanadına girmişlerse de karşılık bir taarruzla dağıtılmışlar ve birbirinden ayrılan düşman kol'arı ayrı ayrı yok edilmiştir.

«Almanlarda tükenmiyecek kadar tank olduğu anlaşılıyor»

Moskova 1 (a.a.) — Reuter'in hususî muhabiri bildiriyor:

Bugün cephenin en ziyade endişe veren kesimi Bataisk'in doğu cenubundaki bölgedir. Son 24 saat zarfında Ruslar bu kesimde Almanların iki yerde ilerlediklerini bildirmişlerdir. Fakat bu ileri hareketlerin ehemmiyeti hakkında bir şey bildirilmemektedir. Bu düz ovada motörlü kuvetlerin esas kıt'aların çok önlerinde harekâtta bulunabildiklerini kaydetmek lâzımdır.

Bununla beraber bu kesimdeki durum, umumiyet itibarile son derece vahimdir. Filhakika düşman muharebe meydanına mütemadiyen yeni ihtiyatlar sürmektedir. Almanlarda bir türlü tükenmiyecek kadar tank olduğu anlaşılıyor. Almanlar her sınıf kuvetlerle taarruz etmektedirler.

Hatta Sovyet hatlarının arkalarına paraşütçüler bile indiriliyorlar. Fakat Rus müdafaası inkâr kabul etmez bir surette artmıştır. Ruslar, 48 saattenberi yapılan devamlı ve kanlı hücumlara rağmen bazı hatları tutmağa muvaffak olmuşlardır.

Don nehrinin büyük dirseğinde Kleç'in cenub batısında 8 gündenberi devam eden büyük muharebeler de gösteriyor ki Ruslarda henüz hiç bir gevşeklik alâmeti başgöstermemiştir. Ruslar bu kesimde fevkalâde bir mukavemet göstermektedirler.

Briansk cephesinde

Londra 1 (a.a.) — Moskova radyosu, bu sabah erken saatlerde cepheden alınan bir telgrafın durmadan taarruz eden Sovyet kuvvetlerinin Briansk cephesinde dört meskûn mahallin geri alındığını bildirdiğini zikrediyor. Sovyet topçusu düşmanın ilk hatlara takviye getirmek için yaptığı teşebbüsleri akim bıraktırmıştır. Köylerde yapılan göğüs göğüse çarpışmalarda Almanlar 400 ölü ve yaralı vermişlerdir.

Almanlar Rusyada galib gelirlerse...

Ankara 1 (Radyo gazetesi) — İngiliz gazeteleri İngiliz halkına Rus cephesindeki vahameti açıkça izah etmektedir. Almanların Rusyada galib gelmeleri halinde Müttefiklerin, bu arada İngiltere için durumun ne olacağını tetkik eden «Times» in askerî muharriri şunu yazıyor:

«Almanlar Rusyada galib geldikleri takdirde bütün kuvetlerini İngiltereye karşı toplıyabilirler ve İngiliz adalarının istilâsına dahi teşebbüs edebilirler.»

Japonlar 16 ağustosta Ruslara taarruz edecekmiş!

Çunking 1 (a.a.) — Reuter: Çunking-deki askerî mütehassıslar, Çine büyük mikyasta bir taarruz için hiç bır Japon hazırlığı bulunmamasından, Japonyanın yakında Sovyetler Birliğine hücum niyetini güttüğü manasını çıkarmaktadırlar. Mütehassıslar hatta daha ileri giderek Rusya - Mançuri hududunda muhasamatın 16 ağustosa doğru başlıyacağını tahmin etmektedirler.

Alman harp tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Kuban işgal olundu

Berlin 1 (a.a.) — Alman kuvvetlerinin Kuban'ı işgal ettikleri resmen bildirilmektedr.

Tiçoretskaya şehri geçildi

Stokholm 1 (a.a.) — Telemondial ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

Buraya gelen haberlere göre, Mareşal Von Bock'un seri motörlü unsurları Don cephesinde Kuçevskaya'nın 90 kilometre cenubunda mühim bir demiryolu kavuşak merkezi olan Tiçoretskaya'yı geçmişlerdir.

Bir Alman Korgenerali maktûl düştü

Stokholm 1 (a.a.) — Stokholm Tidningen gazetesinin Berlin muhabirine göre, Alman zırhlı kolordusu komutanı General Vol Bernuth, Don çevresindeki çarpışmalarda ölmüştür.

Rusların uçak kaybı

Berlin 1 (a.a.) — Salâhiyettar bir kaynaktan öğrenildiğine göre, 21 temmuzdan 31 temmuza kadar olan müddet içinde Ruslar 804 uçak kaybetmişlerdir.

Radyo gazetesinin verdiği malûmat

Ankara 1 (Radyo Gazetesi) — Kafkasyada Kuban diye bir şehir olmayıp bu isim altında bir nehir vardır. Bu nehir de Taman yarımadasından Karadenize dökülmektedir. Bizim bu haberden anladığımız mana şudur ki, Almanların Kırımdan Taman yarımadasına asker çıkardıklarına dair Vichy radyosu tarafından verilen haber teeyyüd etmektedir.

Gelen haberlerin ikincisi Stokholmdendir. Bu habere göre de Kuçevskayayı işgal eden Alman kuvvetleri bu şehrin 90 kilometre cenubunda bulunan Piçoreskayayı geçmişlerdir. Bu haberlere inanılacak olursa, Salsk'ta ve Taman'da bulunan Rus kuvvetlerinin çevrilmiş oldukları anlaşılır.

İzmit köylerinde ziraî tetkikler

İzmit 1 (a.a.) — 1937 yılındanberi Ziraat Vekâleti tarafından memleketin muhtelif bölgelerinde yaptırılmakta olan köy tetkiklerine bu yıl da devam eden Yüksek Ziraat Enstitüsü talebelerinden 12 kişilik bir ekip şehrimize gelmiştir. Talebeler tetkiklerine başlamak üzere ikişer kişilik gruplar halinde köylere gitmişlerdir. Bu tetkikler üç ay kadar devam edecek ve vilâyetin bütün köylerinin ziraî ve iktısadî durumu incelenerek tespit olunacaktır.

Lise ve orta okullarda ikmal imtihanları

Ankara 1 (Telefonla) — Mekteblerde ikmal imtihanlarının yapılacağı günler Maarif Vekâletince tesbit edilmiştir. Orta mekteb ve liselerde ikmal imtihanları 31 ağustosta başlıyacak, 7 eylûle kadar devam edecektir. Orta mekteb ve lise son sınıflarında ikmal imtihanları 8 eylûlde başlayıp 12 eylûle kadar sürecektir. Olgunluk imtihanları 24 eylûlde başlayıp 29 eylûle kadar devam edecektir. Bütün mekteblerde tedrisata 1 teşriniewvelde başlanacaktır.

İranda buhran

(Başmakaleden devam)

ajansı, bize Süheyli kabinesinin istifası dahilî sebeblerden ileri geldiğini haber veriyor. Hangi dahilî sebebler? İşgal kuvvetlerinin yarattıkları dahilî sebebler mi? Zaten İranda artık bundan sonra hep bu mahiyetli olacak dahilî sebeblere dahilî sebeb demek imkânı var mıdır?

Süheyli kabinesinin istifasını parlamentoya bildirmiş olduğuna elbet dikkat ediyorsunuz, ve derahl hatırlıyorsunuz ki, İranın dahilî işlerine karışmıyan işgal devletleri, İranda hükümdarlık mevkiini bu devletin teşkilâtından sadece hazfetmişlerdi, ve böylelikle İranı otokrasiden kurtulan ileri bir hürriyet merhalesine götürmüşlerdi! İngilterenin bu ileri hürriyet merhalesi nimetinden kendi memleketini niçin faydalandırmağa çalışmadığını biz sormasak tarih soracaktır.

Hakikat odur ki, hemhudud komşumuz olan İranda yabancı işgali hadden aşırı müdahalelerile memleketi daimî bir buhran içinde yaşatıyor. Bugün Süheyli kabinesinin istifası o büyük buhrandan ancak küçük bir cüzdür.

İran buhranının önüne geçmek için işgali, onun sebebi olan zarurî hadlere irca ederek çaresiz buna muvafakat etmiş ve edecek olan İranı dahilî işlerinde hakikaten serbest bırakmak lâzımdır. Bunun bilhassa İngiltereye aid bir vazife olduğunu, İran hâdiselerinden müteessir olmaması imkânsız bir memleketin bir sahifesi olmak sıfat ve salâhiyetile bir daha hatırlatıyoruz.

YUNUS NADİ

Ticaret Odasında dün yapılan içtima

(Baştarafı 1 inci sahifede)

cek şekilde çalışarak bize yardım etmenizi rica ediyoruz. Fena niyetle hareket edenleri siz bize haber vereceksiniz. Bir taraftan da Millî Korunma Kanunu baki ve muteberdir. Buna muhalif hareket edneler hakkında en yüksek müeyyidelerin tatbikı cihetine gideceğiz. Belediye kendisine düşen kontrol vazifesini yapacaktır. Fakat meslekî ahlâk bakımından kontrolu sizden bekliyoruz. Bu kontrol için yapacağınız yardım halkın sıkıntı çekmemesi ve fiatların lüzumsuz yere yükselmemesi hususunda faydalı olacaktır.

Yeni kararlar yeni bir çığır açmıştır. Bu çığırın muvaffakiyeti de tacirlerimizin elindedir. Bu sizin için bir imtihan devresi olacaktır. Bu imtihanı muvaffakiyetle geçireceğinizden hükûmet emindir. Tekrar ediyorum, bu kararların mesnedi piyasanın vazifesini normal olarak yapacağı hakkındaki itimaddır. Eğer geçireceğiniz imtihanda muvaffak olamazsanız başka bir yola gitmek zarureti hasıl olur ki bundan memleketle beraber başta siz tacirler zarar edersiniz.

Bu maruzatımı sizin de takdir edeceğinizden şüphem yoktur. Sizlerden şehir namına bir teşriki mesai rica ediyorum. (Hazırız, canla, başla sesleri.) Bundan şüphem yoktur. Bana söz veriyorsunuz, değil mi? (Söz veriyoruz sesleri.) Yapacağınız işbirliğinde siz tamamile kendi aranızda, mümessiliniz olan Oda Meclisine düşen vazifeyi teshile çalışacaksınız, bize müzahir olacaksınız. Fena niyetle hareket edenleri meydana çıkaracaksınız. Bize yapacağınız kıymetli yardım budur. Bunu bana vadetmiş olduğunuz için sizlere teşekkür ederim. Toplantının maksadını izah ettim. Sizin de benim gibi çok işleriniz vardır. Onun için muvaffakiyet temenni ederek veda ediyorum.»

Vali ve Belediye Reisinin sözleri tacirler üzerinde çok müsaid bir tesir bırakmıştır.

Oda İdare Heyeti önümüzdeki salı günü toplanarak muhtelif gıda maddeleri ve zarurî eşya ticareti şubeleri için piyasada vukuf ve ihtisaslarile tanınmış, muteber kimselerden mürekkeb ihtisas komisyonlarını seçecektir. Bu komisyonların âzâ seçimi çarşamba günü toplanacak olan Oda Meclisinin tasvibinden geçtikten sonra ilgililere tebliğ edilecektir.

Uçak taşıyan Amerikan tayyareleri

Washington 1 (a.a.) — 12 hızlı uçak taşıyabilecek kabiliyette bir dev uçak projesi âyan meclisi harbiye tâli encümenine verilmiştir.

Aerodynamic Research Corporation müessesesinin iki mühendisi dev-uçağa bindirilecek, uçalkarın helyum ve hava tüneli terkiblerinden ibaret bir tertible kaldırılıp harekete geçirilebileceklerini söylemişlerdir.

Dev-uçak 36 ton ağırlık kaldıracak ve bütün motörleri harekete geçtiği zaman 70 ton ağırlık çekecek nispette helyumu alabilecektir.

Millî Şefimiz Güzel San'atlar Akademisini ziyaret ettiler

(Baştarafı 1 inci sahifede)

dökülen kendi büstlerini tetkik ederek takdirlerini bildiren Millî Şefimiz serginin seramik ve tezyinî san'atlar şubesi eserlerini ihtiva eden kısmında yarım saatten fazla kalarak geçen sene verdikleri direktif ve irşaddan aldığı hızla mükemmel eserler veren bu şubenin profesörü Vedad Ar'dan seramik sanayiinin inkişaf ve tamimi üzerinde izahat almıştır. Profesöre, ihtiyaçlarını soran Cumhurreisimiz, Hatayda gördükleri çini ve seramik eserlerin Vedad Ar tarafından da tetkik edilmesi emrini vermişler, seramik eserlerinin sanayileştirilmesi için lâzım gelen tahsisatın verilmesi ve bir fabrika kurulmasına Güzel San'atlar umum müdürü Tevfik Ararat ile Vedad Arı memur buyurmuşlardır.

Millî Şefimiz bundan sonra yağlıboya resimlerin bulunduğu salonda tetkikler yapmışlar ve şehircilik kısmile bilhassa eski Türk mimarisi kısmında, uzun müddet durarak izahat almışlar, eski Türk eserlerinin muhafazası için direktifler vermişlerdir.

Mimarî kısmında

Millî Şefimiz serginin mimarî kısmında da profesör ve talebelerin mesaisi üzerinde uzun uzun meşgul olmuşlar, Profesör Seyfi Arıkanla Profesör Sedaddan izahat almışlardır. Cumhur Reisimiz çalışmalar ve görülen eserler hakkındaki takdirlerini izhar buyurmuşlardır.

Tezyinî sana'tlar kısmında

Şark tezyinî san'atlar kısmında tetkikler yapan Cumhurreisimiz burada ilk defa bakır üzerine fevkalâde güzel bir vazo vücude getiren san'atkâr Muhsin Demironat'ı takdir ve teşvik etmişlerdir. Millî Şef, kendi hususî kütübhanelerinden tamir için san'atkâra gönderilmiş olan 17 nci asra aid kıymetli Kelâmı kadim cildine sarfedilen emek ve işçiliği beğenmişlerdir. Bu arada münich müzesine aid olup bombardımanlarla kabı harab olan lâke cildli bir eski talik yazılı eserin Almanyadan tamir edilmek üzere bu genc muallime gönderildiğini öğrenen Millî Şef, bundan dolayı da bilhassa memnuniyetlerini izhar buyurmuşlardır.

Millî Şefimiz Fatihin heykeline çalışılmasını da emir buyurdular

Cumhurreisimiz kısa bir istirahatten sonra Akademi resim şubesinin muhtelif profesörler ve talebelerinin eserlerini ihtiva eden salonlarında tetkikler yaptıktan sonra heykel kısmında bilhassa durmuşlar ve profesör Belling'den izahat almışlardır. Millî Şef bunu müteakıb profesörün, Taksime konulacak olan kendi heykelleri üzerindeki çalışmalarını tetkik buyurmuşlar ve fikirlerini söylemişlerdir. Bu arada Millî Şef bilhassa büyük Türk mimarı Sinan, yüce Amiral Barbaros ve Namık Kemal âbidelerine ehemmiyet verdiklerini söyliyerek bunlara aid nümuneleri tetkik etmişler, çalışmalar üzerinde izahat almışlar ve Barbaros âbidesinin altı aya kadar hazır olacağını öğrenince bu âbidenin yerine bir an evvel konulmasile çok sevineceklerini söylemişlerdir. Cumhurreisimiz Fatih Sultan Mehmedin heykeline çalışılıp çalışılmadığını sormuşlar ve menfi cevab alınca hemen bu işe de başlanılması emrini vermişlerdir. Bu arada Barbaros âbidesi etrafına Preveze muharebesinden rölyefler konulması arzusunu izhar etmişlerdir.

Millî Şefimizin Akademiye iltifatları

Akademiden ayrılırken Millî Şef Güzel San'atlar umum müdürile Akademi müdürü Bürhan Toprağa ve profesörlere iltifatlarını şu suretle bildirmek lûtfunda bulunmuşlardır:

«— Seramik, tezyinî san'atlar kısmı serginin en kuvvetli eserlerini ihtiva ediyor. Bu kısım kuvvetile adeta diğerlerinin tesirini siliyor. Bundan sonra heykel kısmını çok inkişaf etmiş buldum. Görüyorum ki buradaki mimarî kısmının da ayrı bir hususiyeti ve çalışma tarzı var. Fakat resim şubesini daha çok çalışır görmek isterdim. Buna gayret ediniz.»

Millî Şefimiz, Akademinin şeref defterine de şu kıymetli sözleri yazmak teveccühünde bulunmuşlardır:

«Akademiye her gelişimde daha ziyade zevkle, ümidle ve sevincle çıkarım. Güzel San'atlar Akademimizi çok severim.»

İSMET İNÖNÜ

Halkın alkışları arasında Akademiden ayrılan Millî Şefimiz doğruca Barbaros türbesine giderek âbidesinin konulacağı yeri tetkik etmişlerdir. Buradan Taksime giderek âbide mahallini gören Millî Şef Floryaya dönmüşlerdir.

İranda

(Baştarafı 1 inci sahifede)

sile Başvekillik vazifesini kabul etmemiştir. Fakat henüz bu kararından vazgeçmesi ihtimali mevcuddur.

Sabık Başvekil Süheyli, parlâmentoya istifasını bildirirken söylediği nutukta hükûmetin son dört buçuk ay içindeki faaliyetinin bilânçosunu yapmış ve bilhassa demiştir ki:

«— Müttefiklerle en dostane münasebetler idame edilmiştir. Yiyecek dağıtımı mükemmel olmuştur. Malî vaziyet çok iyidir. Bütün memlekette nizam ve sükûn muhafaza edilmiştir. Hükûmet zamanın güçlüğüne rağmen demokrasi prensiplerini muhafaza etmiştir. Fakat bazı mahfiller, memleketime olan sadakatimi iktidar mevkiinde kalmak arzusu gibi tefsir ediyorlar. Bundan dolayı istifamı veriyorum.»

Buhranın sebebleri etrafında

Ankara 1 (Radyo gazetesi) — Mihver radyoları da İrandaki kabine buhranının sebeblerile meşgul olmaktadırlar. Bu arada Alman radyosu farsça neşriyatında şöyle demiştir:

«İran Başvekili parlâmentoda İranda asayiş ve gıda vaziyetinin çok iyi olduğunu söylemiştir. O halde neden istifa etti? Herkesin bildiği bir şey varsa o da İranda açlık, sefalet ve asayişsizliğin hüküm sürdüğüdür.»

Nehru, «istiklâl meselesinde münakaşa etmiyeceğiz» diyor

Allahabad 1 (a.a.) Pandid Nehru gazetecilere beyanatta bulunarak Hindistanın, Mihverin zaferini istemediğini, ancak Japonları durdurmak için Çinin yaptığı gibi bir «Millet harbi» yapmağa ihtiyacı olduğunu söylemiş ve demiştir ki:

«— Kendi mukadderatımızda bizzat âmil olmalıyız. Gandhi takib edilecek yolu göstermiştir. İlk tedbirler 15 güne kadar alınmalıdır. Kongre komitesinin ilk toplantısına bütün mühim partiler ve bu meyanda Hind Kongre partisi ile Müslüman birliği mümessilleri iştirak edecektir. Muvakkat millî hükûmeti bu mümessiller seçecektir.

İstiklâl meselesi etrafında hiç bir münakaşa kabul etmiyeceğiz. Ancak teferrüata aid noktalarda müzakereye girişebiliriz.»

Denizlerde

(Baştarafı 1 inci sahifede)

kûn 815,900 tonilâto kaybetmiş bulunmaktadırlar.

Geniş ölçüde karşılıklı hava akınları oldu

Berlin 1 (a.a.) — Resmî tebliğ:

31 temmuz günü, düşman, bazı hırpalama akınlarından sonra gece Renani havzasına ve Stefalya sanayi çevresi üzerine girmiştir. Bu taarruzlar bilhassa Düseldorf'a tevcih edilmiş ve burada ikametgâh mahallelerinde yangınlar ve maddi hasarlar olmuştur. Bu arada iki hastane fazla hasara uğramıştır. Sivil halk arasında kayıblar vardır. Gece avcıları ve uçaksavar bataryaları taarruz eden uçaklardan 26 sını düşürmüşlerdir.

İngiliz bomba ve av uçaklarından mürekkeb bir teşkilin Somme nehri ağzı çevresine karşı teşebbüs ettiği tecrübe taarruzları sırasında Alman avcıları yarım saat içinde, kendileri yalnız bir uçak kaybetmek suretile 16 düşman uçağı düşürmüşlerdir. Başka bir İngiliz uçağı da Şerburg yakınında düşürülmüştür.

İngiltereye karşı yapılan hava mücadelelerinde Alman savaş uçaklarından mürekkeb hava teşkilleri 31 temmuz - 1 ağustos gecesi büyük ve en büyük çapta infilâk bombalarile İngilterenin Hull şehrindeki önemli askerî, sınaî hedeflerle liman tesislerini bomba sağanağına tutmuşlardır. Bu harekete iştirak eden uçaklarımızın hepsi üslerine dönmüşlerdir.

Kahireye yapılan hücumda

Kahire 1 (a.a.) — Tebliğ:

Dün gece Kahire bölgesine karşı yapılan hava akını neticesinde 5 kişi ölmüş, 12 kişi de yaralanmıştır.

Sofya mahkemesinin verdiği kararlar

Sofya 1 (a.a.) — Sofya mahkemesi, Dimitrof davasında kararını vermiştir. İsyan ve baltalama hareketleri nazırlarakla 15 kişi suçlu bulunmuştur. Bulgaristanda sırbca olarak çıkan Politika gazetesinin eski muharrirlerinden Boris Nikolof idama mahkûm edilmiştir. Dört suçlu müebbed küreğe, 7 suçlu 15 sene ve bir suçlu 10 seneye mahkûm edilmiştir. İki genc suçluya da sekizer sene kürek cezası verilmiştir.

ÜLKER FIRTINASI

«Cumhuriyet» in edebî tefrikası: 47

Yazan: SAFİYE EROL

Havaya sihirli bir maya katılmış gibi etrafta günden güne artan bir yumuşaklık vardı. Topraktan sanki gözle görülmiyen ılık buharlar sızıyordu. Dallar, çubuklar kızıla çalar bir renkle canlanırken tomurcuk yerleri şişiyor, kabarıyordu. Bütün bu nebatların nabzı hıza gelmiş, damarlarında dönmeğe başlıyan taze usare en hakir çalıyı bile besliyerek yeni hayata, yeni bahara kalkınmanın ilk çekingen müjdesini kökten köke ulaştırıyor. Nuran, gözleri ayna gibi, yanakları al al eve döndüğü zaman mutfağa koştu.

— Baba baba, bahar geliyor. Her gün havada bir damla fazla bahar iksiri var. Bu kış yolculuklarının çok kahrını çektim ama baba, rüzgârı koklamayı, toprağı okşamayı öğrendim.

Ali Bey, maltızın üzerindeki omlet yanmasın diye, tavayı ağır ağır sallıyordu. Sırtında, bektaşilerin hayderiye dedikleri, kısa kollu lâciverd bir ceket vardı. Kızını gözlerile şöyle bir okşadı. «Elbette, dedi, tekkeyi bekliyen çorbayı içer. Şehirliler bahardan ne anlar? Tâ ki leylâklar, mor salkımlar pencerelerine saldırıncıya kadar. Evlâd, insan baharın geldiğini damla damla tadabilmeli. Bu mucize tâ karakışın göbeğinde başlar.»

Elinde tavayla yemek odasına girdi, omleti doğrudan doğruya tabaklara kuş taracaktı.

— Haydi Nuran soğutmadan yiyelim. Çok sürmez, artık sana bakla, enginar pişiririm. Kış gıdasından bıkmışsındır. Biliyormusun Nur, bugün üçüncü cemre de düştü.

Nuran altın gibi sarı bir şarabı bardaklara döktü. Çok memnun bir yüzü vardı. Zaten biraz toplanmıştı da. Geldiği zaman parşümen kâğıdı gibi uçuk ve gergin duran yanakları renklenmiş ve hafif yuvarlanmıştı. İştihası da yerinde, omletten iri bir parça kesti.

— Bu gidişle ben buraya postu sereceğim galiba.

— Haniya o günler? Fakat kalmazsın, Nur, Elbet gideceksin. Yalnız nedir, gidip gidip gene bana geleceksin. Sen demedin miydi ki günün birinde yollarımız birleşecek.

***

Ali Fethi Beyin Nurana tekrar tekrar okuduğu ders şuydu: Dünyada hiç bir şey tamam ve mükemmel değildir. Yaratanla yaratılmışı karıştırmamalı. İnsan ruhundaki özlemenin son hedefi ancak yaratan olmak gerektir. Bir gencin olgunluk yolunda atacağı ilk üç adım: Sevmek, inanmak, aldanmaktır. Bu aldanmadan sonra genc insan bir kriz geçirir. Fakat bu buhran da geçer. Ruh artık bu defa fani şeylere bağlanmaz, Tanrıya döner. Din, iman, prensip, ideal, ne dersen de. Her halde sarsılmaz bir temel; bir temel ki derinliklere saplanan bir demir gibidir. Şamandıra rüzgâria beraber her tarafa döner, ama bağlı olduğu yerden şaşmaz.

Nuran bahsin etrafında gene bazı serpiştirecek sorgular buluyordu. Her şey noksan öyle mi, ya tabiat, kâinat?.

— Hay hay. O da bizim gibi istihalelere, batıp çıkmalara mahkûm.

Böylece muhabbet dal budak salıveriyor. Nihayet «adem» mefhumuna kadar dayanıyorlar. Ali Bey ademi kabul edemiyor, bir beyit okuyor:

Çek çevir kendini er meydanıdır
Yok meydanı değil var meydanıdır

Nuran bir akşam damdan düşer gibi sordu:

— Baba, annemi çok sevdin mi? Çok güzel miydi?

Ali Fethi Bey ilk defa olarak muvazenesini kaybetti. Üst dudağı titredi, şakakları gerildi ve soldu. Bir müddet gözleri kapalı kendini unuttu. Cevab verdiği zaman sesi, bütün ömrünü dağlayıp geçen bir hatırayı okşar gibiydi.

— Seza mı? Acaba dünyada ondan güzel bir şey, bir kadın, bir çiçek, bir şekil ve renk oldu mu, olabilir mi? Benim gözlerim için demek isterim. Güzelliğin hayatta ne esrarlı rolü olduğunu bilir misin? O olmasaydı, yaşamak mekanizması gün günden battallaşır, paslanır ve nihayet durudu. Bu makineyi tılsımlı bir kuvvetle bağlıyan, bileyen, ona yeni bir hız ve hamle veren güzelliktir. Gün oldu, ben Sezanın yüzüne bakamadım, okşamak için uzatmak istediğim el kalkamazdı. O kadar helecan, saadet ve ıstırab, hepsini birden duyardım. Seza cidden bakanı öldüren bir âfet miydi? Bilmem. Fakat şu var ki ben bütün kâinatın güzelliğini onda gördüm ve keşfettim. Bu görüş sanki başıma inen, beni yakıp kavuran bir yıldırımdı. Ecel döşeğimde yatsam, Sezanın sesini, bakışını, ensesinin hattını yeni görmüş gibi hatırlarım. O artık bir kadın güzelliği olmaktan çoktan çıktı, her belirişte en büyük haz ve elemle benliğimi dağıtıveren bir sembol oldu. Aşk budur.

***

Bu sohbetin ertesi sabahı Nuran erkenden yola çıktı, köşküne gitti. Evinden ayrılalı yirmi gün olmuştu. Hüseyin Ağa pek belli etmek istemiyordu ama, hanımını fena halde özlemişti. Artık geri gelmesini dört gözle bekliyordu. Nurana kalın bir deste mektub verdi. Önüne bakarak utangaç bir duruşla:

(Arkası var)

Hadiseler Arasında — FELEK

Gayret dayıya di...

Son kararname ile fiat murakabe işleri ...yelere devredildi.

Yalnız bu sütunda değil, ara... fahen iaşe işlerinden, fiat murak... den şikâyet ettiğimiz zaman bele... ki dostlarımız:

— Ne yapalım? Bu iş bizim ... değil. Falan dairede, falan ma... diye bizi başlarından kolayca ... haklı olarak savarlardı. Şimdi ... döndü, iş geldi belediyenin başın... tü. Ve artık gayret Valiye düştü...

Son kararla piyasaya bu günkü ... imkânları verilmedigi ve belediye... salâhiyetle çalıştığı zamanlarda ... mir Belediyesini gördüm. Onun ... lerile nasıl yakından meşgul old... bir tabak ayşekadın fasulyesine ... tada fiat konurken nasıl hesablar... işi nasıl incelediğini öğrendim. ... ötedenberi belediyenin bu işde ... zam bir rolü ve derin bir tesiri ... ğuna inananlardan olduğum için ... belediyeye devredilmekle norm... girmiş olduğuna kani bulunuy... Şimdi, dostluk, arkadaşlık, hürm... ayet hepsi âlâ! Lâkin işin şakaya, ... mahaya tahammülü yoktur. Artık ... belediye teşkilâtının ötedenberi şek... olduğumuz kırtasiye blokhavzla... çıkıp iaşe ve fiat murakabesi işinin ... rettiği şekilde çabuk, kat'î ve e... bir tempo ile çalışması hatıra, ... bakmaması, ve bu işi sabah gelip ... imza, akşam beşte tekrar imzadan... ra pırrr, şeklinde bir kalem m... tarzında yürütülmesi ve her verdi... rarla binlerce ailenin maişetini ... gevşeteceğini düşünmesi lâzımdır. ...ğıdır arkadaşlar! Cesaretiniz kırıl... O nispette de şereflidir. Şehir M... encümen ve belediye bu işlere ed... hizmetle İstanbullunun itimadını ... nacak veya kaybedecektir. Lâfla, ... kerelerle, tefsirler, teviller, teemmü... le savsaklanmanın sırası değildir. ... kabına sığamıyan bir dinamizm... kondurulamıyan bir iffet titizliği ve... ka derin bir şefkat ve anlayışla ... tazımdır.

Kimseye taş atmıyoruz. Kararlar... da, reylerimizde şuna buna hoş g... mek veya şunu bunu öfkelendirme... için inanmadığımız şeylere rey vern... ceğiz. Fiat tespit ederken fikri sor... tüccarlar:

— Ne yapalım, sıkıştırdılar. Bi... kabul ettik. gibi binamaz özürlerine... yanan ve hakikate uymıyan sahte... naatler izhar etmiyeceklerdir.

İstediğimiz şudur:

Ne halkın lehine esnaf ezilsin; ne ... rabaz lehine halk soyulsun. Buna ... vaffak olursa, belediyemizi göklere... karır, başımızda taşırız.

Fakat farzı mahal, böyle olmaz da... rada burada aykırılıklar, idaresizli... yolsuzluklar olursa bunları derhal ... dana koymayı en mukaddes bir v... vazifesi ve en lüzumlu bir halk hiz... telâkki etmekteyiz.

İaşe işi daha iki gün evvel yazd... Nasreddin Hocanın boğduğu kav... benzer. Şakaya gelmez. Ya onunla ... şa çıkılır ve tepelenir, yahud o ad... tepeler.

Allah Belediyemizin, encümenim... ve Ticaret Odamızın yardımcısı olsu...

B. FELEK

Festival Bulmacası

H	B	E	O	A	Y
	O	R	E	N	Z
		R	B	K	

Bu 14 harften millî oyunlarımızın b... lıcalarından üçünün isimleri bulu... caktır. Doğru halledenler arasında ... ağustosta çekilecek kur'a neticesinde ... rinciye bir yastık, ikinciye yağlı boya ... tablo, üçüncüye bir dolma kalem, d... düncüden on beşinciye kadar birere f... tival konsumasyon fişi, on beşincide... yirmi beşinciye kadar birer fesetival ş... kısı plâğı verilecektir.

Bulmacalar 9 ağustosa kadar Eminö... Halkevi Festival Komitesi adresine gö... derilmelidir.

İkmal kursları

Beşiktaş Halkevinden:

Kazamız dahilinde ikmale kalmış l... ve orta mekteb talebelerine mahsus ... mak üzere 10/8/942 tarihinden itibar... Evimizde riyaziye, fizik, kimya kursla... açılacaktır. Devam edecek taleben... 3/8/942 tarihinden itibaren müracaat... kayıdlarını yaptırmaları.

Mevlid

Zevcim Işık Lisesi müdürü merhum **EŞREF BİNZET'in** ölümünün kırkıncı günü münasebeti... 4/8/942 salı günü saat 16 da Nişantaşın... da Işık Lisesi karşısında Göksun apa... tımanının 2 numaralı dairesinde Mev... lidi Şerif okunacaktır. Kendisini seven... lerin gelmesini dilerim.

Eşi İffet Binzet

Yoklamaya davet

Bakırköy Askerlik şubesinden:

339 doğumlu ve bunlarla muameley... tâbi erlerin ilk ve son yoklamaları 15/8... 942 günü biteceğinden gelmiyenler hak... kında askerlik kanununun ceza madde... leri tatbik edilecektir. Bu ilân davetiy... makamına kaimdir.

***

Beşiktaş Askerlik şubesinden:

M. M. V. den gelen aile maaş... tahsisi hakkındaki buyruktan malûma... edinmek ve aynı zamanda mezkûr buy... ruktan birer tane alınmak üzere şube... mize kayıdlı bulunan emekli ve malû... subayların müracaatleri ilân olunur.

***

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

Aşağıda isimleri yazılı yedek teğmen... lerin acele şubemize müracaatleri, aks... halde haklarında 1076 sayılı kanunun... maddei mahsusasına tevfikan kanunî... takibat yapılacağı. (10738)

1 — Top. Tğm. Mehmed oğlu Mazhar Şener (50713).

2 — Piyade Tğm. Cafer (49222).

RADYO

Bugünkü Program

8,30 Program
8,32 Müzik (Pl.)
8,40 Haberler
8,55 Müzik (Pl.)
9,20 Evin saati
★
12,30 Program
12,33 Şarkılar
12,45 Haberler
13,00 Saz eserleri
13,30 Orkestra
★
18,00 Program
18,03 Dans orkes.
18,40 Fasıl heyeti
19,30 Haberler
19,45 Spor
19,55 Müzik (Pl.)
20,15 Konuşma
20,30 Şarkılar
21,00 Ziraat saati
21,10 Temsil
21,30 Müzik (Pl.)
22,30 Haberler
22,45 Kapanış

BULMACA

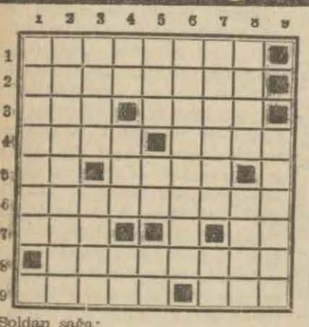

Soldan sağa:

1 — Seçme yazılar kitabı. 2 — Sadık olmıyan inek zevci (iki kelime). 3 — Afrikadaki İspanyol sömürgelerinden, katı. 4 — Tersi posta paketidir, tersi «eğilme» dir. 5 — Sonuna bir harf getirirseniz bir renk olur, bir cins parlak kumaş. 6 — Beş düzineden on eksik eşek ve beygir yavrusu (iki kelime). 7 — Tehlikesizliğin tersi, bir musiki aletinin tersi. 8 — Şikâr tutmıya teşebbüs eden (iki kelime). 9 — Oburlar (cemi ve eski terim), bir sayı.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Eski İranlıların fenalık tanrısı. 2 — İstediği şeye kavuşmak (mürekkeb mastar. 3 — Bir hastalık, tersi «önce» manasınadır. 4 — Bir sayı, tersi «birinci» dir, bir emir. 5 — Bir cins toprak, bir renk, bir harfin okunuşu. 6 — Mekteb müsabakası (iki kelime). 7 — Şekspirin kahramanlarından, bir edat. 8 — Ücra ve tenha, tersi eski hâkimlerdendir. 9 — Suriyede oturan bir din erbabı.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	T	İ	M	O	Ç	E	N	K	O
2	R	A	I	F	E	■	E	Ş	K
3	A	D	L	İ	Y	E	■	A	Ç
4	V	E	■	S	R	A	K	■	U
5	Y	■	L	■	E	Z	O	P	■
6	A	F	İ	■	K	I	N	A	Y
7	T	U	B	A	■	M	A	N	A
8	A	J	A	N	S	■	K	İ	■
9	■	İ	K	İ	E	V	■	K	A

BORSA

İstanbul Borsasının 1/8/942 fiatları

		Kapanış
Londra	— 1 Sterlin	5,22
New-York	— 100 Dolar	130,70
Cenevre	— 100 İsviçre Fr.	30,70
Madrid	— 100 Pezeta	12,89
Stockholm	— 100 İsveç Kr.	31,16

RASİD RIZA TİYATROSU
Halide Piskin beraber
Harbiyede, BELVÜ Bahçesinin Alaturka kısmında
Bu gece 21,30 da
Yataklı Vagonlar Kontrolörü
Komedi 3 perde

Buz dolabı v.s.
Sekiz buçuk ayak Frijider ile on kiloluk Sancorciyo marka trazi, vantilâtör, tezgâhlar vesaire
Acele satılıktır.
Sirkeci, Büyükismailpaşa han No. 6

Haydar Rifatın eserlerinden

İşler Tıkırında Gidiyor	35 Kr.
Kadın Kalbi	30 »
Kadın Aşkı	60 »
Aşk Peşinde	100 »
Karagömlekliler İhtilâli	100 »
Bismark	75 »
İlk Aşk	50 »
İliçin Ölümü	50 »
Efendi İle Uşak	40 »
Vikontun Ölümü	30 »
Budda	50 »
Ölüler Evi	125 »
Felsefe	35 »
Küçük Hikâyler	100 »
Mev'ud Toprak	125 »
Stalin	150 »
Lenin Mezhebi	75 »
Tarih Felsefsi	125 »
Versay	100 »
Anarşizm	60 »

Operatör
RIZA ÜNVER
Doğum ve kadın hastalıkları mütehassısı
Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22, Mavi yapı
Telefon: 22683

Mecidiyeköyünde
Satılık arsalar ve evler vardır. Sirkeci, Büyük İsmailpaşa han No. 6. Tel: 23486

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası

MAKSİM Bahçesinde
MÜZEYYEN SENAR
Kemanî NECATİ TOKYAY ve arkadaşları
ŞARK RÜYASI
60 kişilik muazzam revü
Büyük muvaffakıyetlerle devam ediyor.
Şark Rüyası, Zevk ve Neş'e Rüyasıdır.
Saat 20 den itibaren S A Z, 21,30 dan itibaren R E V Ü, Bayan M Ü Z E Y Y E N S E N A R, Saat 23 te seanslarına başlar. Final saat 24 te

Kapalı zarf usulü ile eksiltme ilânı
Yozgad Nafıa Müdürlüğünden:

1 — Yozgad Hükûmet konağının «yüz yirmi iki bin yüz yirmi dokuz lira kırk beş» kuruşluk bakiye inşaatı kapalı zarf usullile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Bu işe aid şartname ve evrak şunlardır:
A — Eksiltme şartnamesi
B — Mukavele projesi
C — Nafıa işleri genel şartnamesi
D — Yapı işleri fennî şartnamesi
E — Elektrik ve sıhhî tesisat keşif ve şartnameleri
F — Metraj, keşif hulâsası ve projeler.
İstekliler Yozgad Nafıasında bu evrak ve şartnameleri görebilirler.

3 — Eksiltme 17/8/942 pazartesi günü saat 15 te Nafıa Müdürlüğünde toplanacak komisyon huzurunda yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin yedi bin üç yüz elli yedi lira muvakkat teminat vermeleri ve bundan başka aşağıdaki vesaiki haiz bulunmaları lâzımdır.
A — En az elli bin liralık yapı inşaatı yapmış bulunması,
B — İnşaatın mesuliyeti fenniyesini tekeffül etmiş mühendis veya fen memuru istihdamını taahhüd etmesi.
C — İhale tarihinden asgari üç gün evvel müracaatle vilâyetten eksiltmeye girebileceklerine dair vesika almaları şarttır.

5 — Teklif mektupları üçüncü maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Nafıa dairesine getirilerek Komisyon Reisliğine makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektupların nihayet üçüncü maddede yazılı saate kadar gelmiş ve dış zarfının mühür mumile iyice kapatılmış bulunması lâzımdır. Posteda olan gecikmeler kabul edilmez. (8061)

İŞÇİ ALINACAK
Büyükdere
KİBRİT FABRİKASI
MÜDÜRİYETİNDEN:

Kibrit Fabrikası için aşağıda yazılı şartlar altında erkek, kadın ve çocuk işçi alınacaktır.

1 — Tekmil fabrika işçilerine iş günleri parasız sıcak öğle yemeği verilir.

2 — Ücretler:

a) Erkek işçilere:
Normal mesai saatleri için erkek işçilere yaptırılacak işin mahiyetine göre saat başına ücret hesabile günde 100 kuruştan 170 kuruşa kadar.

b) Kadın işçilere:
Normal mesai saatleri için kadın işçilere yaptırılacak işin mahiyetine göre 75 kuruştan 110 kuruşa kadar.

c) 12 yaşından 16 yaşına kadar olan erkek ve kız çocuklara: Normal mesai saatleri için çocuk işçilere saat başı ücreti hesabile 65 kuruş.

d) Tahmil ve tahliye, avlu işçileri:
Bu kabil işlerde çalışanlara işin mahiyetine göre 150 kuruştan 170 kuruşa kadar.

e) Fazla mesai ücretleri:
Koordinasyon Heyeti kararile fabrikanın günde yapacağı 3 saatlik fazla çalışmaların % 30 zammı ilâve edildikte normal mesai ile 100 - 170 kuruşa kadar ücret alan bir işçiye 150 den 250 kuruşa kadar. 75 - 110 kuruşa kadar ücret alan bir işçiye 110 - 160 kuruşa kadar, 65 kuruş alan işçiye 95 kuruş; 150 - 170 kuruşa kadar ücret alan işçiye 220 - 250 kuruşa kadar gündelik verilecektir.

3 — Kanuni vergiler işçilere aid olmak üzere ücretler, fabrika dahili talimatnamesinde yazılı hükümlere göre her 15 günde bir ödenir.

4 — İşçiler, yatacak yerlerini kendileri temin ederler.

5 — Talib olanların Büyükdrede Büyükdere - Bahçeköy yolu üzerindeki Kibrit Fabrikası Müdüriyetine nüfus tezkereleri ve altı fotografla beraber müracaat etmeleri ilân olunur.

TESVİYECİ, TORNACI, FREZECİ ALINACAK

Kibrit imal eden dairelerde veya fabrika tamirhanesinde makinist ve makinist muavini olarak çalışmak üzere birinci sınıf tesviyeci, tornacı ve frezeciye ihtiyac vardır.

Fabrikada yapılacak imtihan neticesinde gösterecekleri ehliyete göre maaş veya saat başı ücretleri tayin edilecektir.

Talib olanların vesaikile birlikte Büyükderedeki Kibrit Fabrikası Müdiriyetine müracaatleri ilân olunur.

İzmir Defterdarlığından:

1 — İzmir hükûmet konağı tamiratı kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Keşif ve muhammen bedeli 18188 lira 54 kuruştur.

3 — Muvakkat teminat akçesi 1365 lira olup ihaleyi müteakıb bedeli ihale üzerinden %15 kat'i teminat alınacaktır.

4 — Eksitme 10/8/942 tarihinde pazartesi günü saat 17 de İzmir Defterdarlık binası yanındaki Milli Emlâk müzayede salonunda yapılacaktır.

5 — Teklif mektublarının 10/8/942 tarihine musadif pazartesi günü saat 16 ya kadar İzmir Defterdarlığı M. Emlâk Müdürlüğüne tevdi olunması veya gönderilmesi icab eder. Postadaki gecikmeleer kabul edilmez.

6 — İsteklilerin, keşif hulâsa ceetveli ile hususî fennî şartnameyi her gün mesai saati dahilinde İzmir, Ankara ve İstanbul Defterdarlıkları Milli Emlâk müdürlüklerinde görülebilir.

7 — Eksiltmeye iştirak edecek olanlar, 2490 sayılı kanunun 2, 3 üncü maddelerinde yazılı evsaf ve şeraiti gösterir vesikaları komisyona ibraz etmeğe mecburdurlar. (7948)

LEYLÎ ve NEHARÎ
Sen Benua FRANSIZ Erkek Lisesi
İstanbul Galata Posta kutusu 1330
İLK ve ORTA MEKTEBİ BİTİRENLER İÇİN İHZARİ FRANSIZCA KURLARI VARDIR.
KLASİK ve MODERN TEDRİSAT
Olgunluk imtihanlarına hazırlar.
Kayıd muamelesi pazartesi ve perşembe günleri saat 9 dan 12 ye kadar yapılır. Okul 16 eylûl çarşamba günü açılacaktır.

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satınalma Komisyonundan:

1 — Merkez Hıfzıssıhha müessesesi bahçesinde yenilden yapılacak tavşanlık binası kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 10/8/942 pazartesi günü saat 11 de müessesede müteşekkil Satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Keşif bedeli 17000. muvakkat teminatı 1275 liradır.

4 — Şartnamesini görmek istiyenler komisyona müracaat ederler.

5 — İsteklilerin kanunun tarifatı dairesinde hazırlıyacakları teklif mektublarını ihale günü saat ona kadar komisyona vermeleri. (7987)

DOKTOR
Handan Saracoğlu
DOĞUM ve KADIN Hastalıkları Mütehassısı
Cağaloğlu Hilâliahmer caddesi No. 2, Pınar apartıman.

İzona
SAÇ SABUNU
Saçlarınızı muhafaza için harikülade tesirini ilk kullanışta göreceksiniz.

İstanbul Mahrukat Ofisi Umum Müdürlüğünden:

1 — Üç Dizel ve iki Opel kamyonunun umumi tamiratı pazarlıkla yaptırılacaktır. Bu işe aid şartname Belediye Temizlik işleri müdürlüğündedir.

2 — Bu iş 6 ağustos 942 perşembe günü saat 10 da ihale edilecektir. Talibilerin o saatte Mahrukat Ofisindeki komisyonda bulunmaları. (8258)

Dr. İbrahim Denker
Balıklı Hastanesi Dahiliye Mütehassısı. Her gün saat 15 ten sonra Beyoğlu - Ağacamii, Sakızağacı caddesi Çöplükçeşme sokak No. 13 Telefon: 42468.

FENNÎ SÜNNETÇİ
Emin Fidan

Kabine: Beşiktaş Erip Apartımanı. Tel: 44395. Evi: Suadiye, İstasyon arkası No. 17. Tel: 81773
Evlerinde sünnet yapılması müsaid olmıyanlarla taşradan bilhassa sünnet için gelen yaşları büyük, küçük olsun ameliyatları muayenehanemde kolaylıkla yapılır ve istirahatleri temin olunur.

DOKTOR
BEDRİ GÜRBÜZER
Suadiye Plâj yolu No. 6. Muayene her gün. Tel: 52-33 vasıtasile

Öksürük ve Bronşit
TURAL
Komprimeleri derhal keser. Her eczanede kutusu 35 kuruştur.

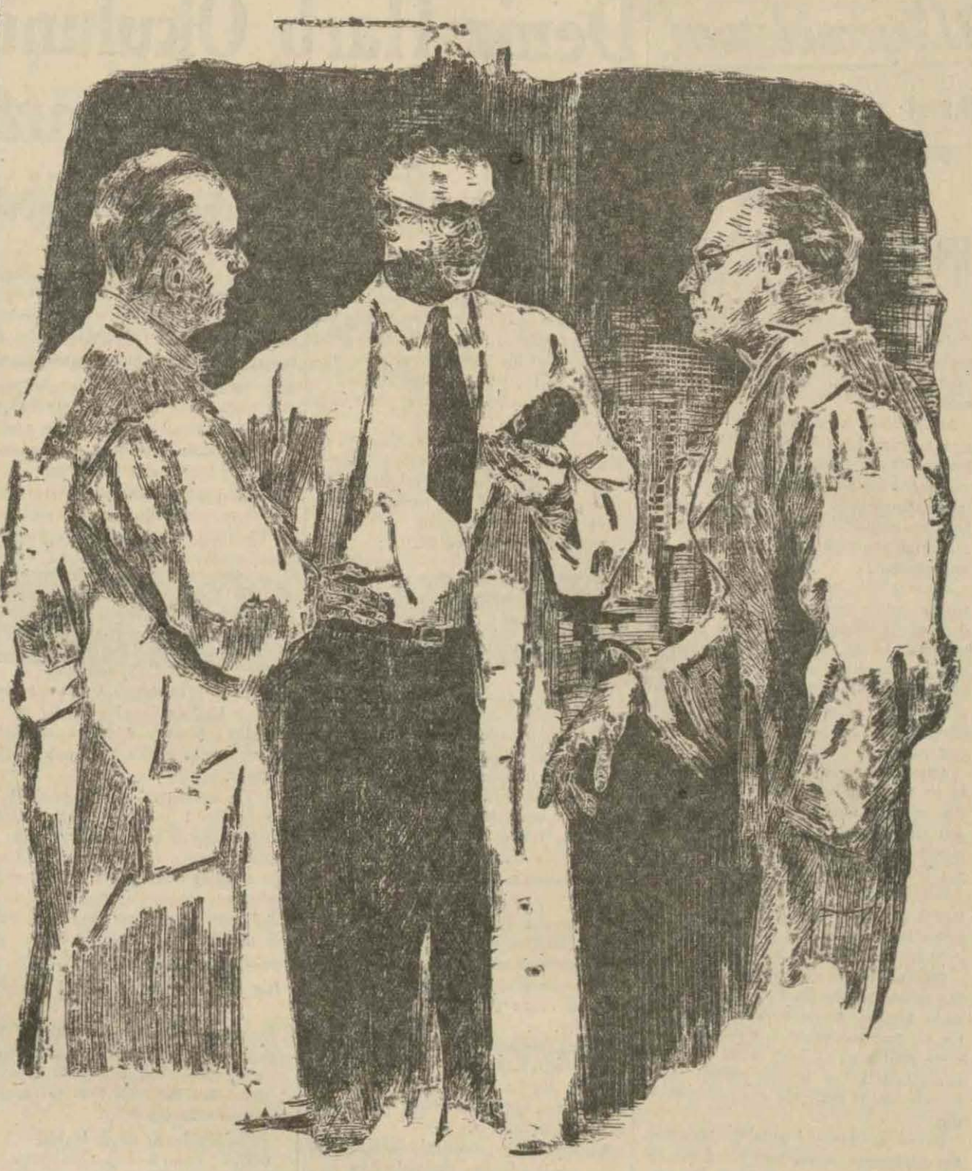

Ilâç, müstahzarat ve kimyevî terkiblerden bahsedilen her yerde E. MERCK ismi hususî bir takdirle anılır.

E. Merck

KİMYA FABRİKASI - DARMSTADT - TESİSİ 1827

Nişantaşı Kız Enstitüsü Müdürlüğünden:

1 — Okulumuzda yapılacak olan dahili ve harici tamirat açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 17 ağustos 942 pazartesi günü saat 14 te Yüksek Mektebler Muhasibliği binasında toplanacak komisyon tarafından yapılacaktır.

3 — Keşif bedeli 9704 lira 08, muvakkat teminatı 727 lira 81 kuruştur.

4 — Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak pazartesi - perşembe günleri okul idaresinde görülebilir.

5 — İsteklilerin en az bir taahhüdde 6000 liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalara müsteniden İstanbul Vilâyetine müracaatle eksiltme tarihinden tatil günleri hariç 3 gün evvel alınmış ehliyet ve 942 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile gelmeleri. (8122)

EN EVİ FOTOGRAFLAR
KODAK
FİLM
İLE ÇEKİLİR.

Bütün "KODAK" Satıcılarından Kodak Film İsteyiniz.

KODAK (EGYPT) A.Ş. İstanbul

Eti Bank İstanbul Bürosundan:
BİR MİLYON PRESE TUĞLASI

Satın alınacaktır. Şeraiti görmek istiyenlerin Yeni Postane karşısında Yeni Valide Hanındaki büromuza müracaatleri.

Kızılay Hastabakıcı Hemşireler Okuluna Yatılı Talebe Alınacaktır

Tahsil müddeti üç senedir.

Yemek ve giyim parasızdır. Ayrıca harçlık verilir.

Mektebi bitirdiği vakit derhal Devlet hastanelerinde şerefli vazifelerine tayin edilirler ve ayrıca Hemşireler Yurduna âza olurlar, işsiz kaldıkları veya tekaüd oldukları zaman yurdda iaşe ve ibateleri temin edilir.

Kabul şartlarını haiz olanların memleketlerinden İstanbula kadar yol paraları Cemiyet tarafından ödenir.

KABUL ŞARTLARI:

1 — Türk tebaası olmak
2 — Sıhhati yerinde olmak.
3 — Yaşı 18 den aşağı ve 25 ten yukarı olmamak.
4 — İffet ehli ve iyi ahlâk sahibi olmak.
5 — En az orta veya ona muadil tahsili bitirmiş olduğunu gösterir vesikası olmak.
6 — Evli olmamak.
7 — Okulu terkettiği veya beş senelik mecburî hizmeti ifa etmediği takdirde, okulun tahsil masraflarını ödiyeceğine dair bir kefaletname vermek.

İstekliler lüzumlu malûmatı ve müracaat evrakını, Ankarada Yenişehirde Kızılay Umumî Merkezinden, İstanbulda Aksarayda Kızılay Hastabakıcı Hemşireler Mektebinden ve diğer vilâyetlerde Kızılay ve şubelerinden alabilirler.

İstanbul P. T. T. Müdürlüğünden:

İdaremize aid 341 saylı Fordsun kamyoneti makine tamiratı keşifnamesi dahilinde açık eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 12/8/942 çarşamba saat 16 da Büyük Postane binası birinci katta idarî muavinlik odasında toplanacak müdürlük Alım, Satım Komisyonunda yapılacaktır.

Keşif bedeli 611 lira muvakkat teminat 45 lira 83 kuruştur.

Taliblerin olbabdaki keşif ve şartnamelerini görmek ve muvakkat teminatlarını yatırmak üzere çalışma günlerinde müdürlük idarî kalem levazım kısmına eksiltme gün ve saatinde de 942 senesi için muteber Ticaret Odası vesikası, muvakkat teminat makbuzile komisyona müracaatleri. (7951)

APARTIMAN ARANIYOR
Şişli ile Taksim arasında mobilyalı veya mobilyasız her türlü modern konforu havi 7 odalı güzel bir apartıman aranıyor.
(Apartıman) rümuzile İstanbul 176 No. Posta kutusu adresine yazılması.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğünden:

1 — Afyon Tayyare Meydanında inşa ettirilecek istasyon binası kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Keşif bedeli «75697» lira «80» kuruş olup muvakkat teminatı «5035» liradır.

3 — Eksiltme 15/8/942 cumartesi günü saat 11 de Devlet Havayolları Meydanında kâin umum müdürlük binasında toplanacak komisyon tarafından icra edilecektir.

4 — Bu işe aid fennî ve hususî şartnamelerle mukavele projesi ve resimler «379» kuruş mukabilinde Devlet Havayolları Umum Müdürlüğünden temin edilir.

5 — Eksiltmeye gireceklerin ihale tarihinden en az 8 gün evvel Münakalât Vekâletine bir istida ile müracaat ederek ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

6 — Taliblerin teklif mektublarını en geç ihale tarihinden bir saat evvel eksiltme komisyonuna makbuz mukabilinde teslim etmeleri lüzumu ilân olunur. «6110» (8269)

Foto SABAH

İstiklâl Caddesi — 289. Beyoğlu

Muvakkaten eksilen teknik kadrosunun tamamlanması dolayısile sayın müşterilerinin gösterdiği teveccühe teşekkür eder.

Cumhuriyet

19 uncu yıl sayı: 6433

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı 24299 - 24290

Pazartesi 3 Ağustos 1942

André Gide
KALPAZANLAR
Çeviren:
REŞAD NURİ GÜNTEKİN
İki büyük cild
Cihan edebiyatında büyük bir çığır açmış olan bu şaheserin tam ve güzel tercümesi iki cild halinde çıktı.
İNSEL KİTABEVİ

Ticaret Vekili dün Ankaraya döndü

Iktısad Vekili de Kütahyada Tavşanlı Linyit madenleri havzasını tetkik etti

Ankara 2 (a.a.) — Ticaret Vekili Dr. Behçet Uz, batı Anadolu vilâyetlerinde bir haftadanberi yapmakta olduğu tetkik seyahatinden bu sabah Ankaraya dönmüş ve kendisini beklemekte olan Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret Odaları mümessillerinden müteşekkil heyeti kabul etmiştir.

İktısad Vekilinin tetkik seyahati

Kütahya 2 (a.a.) — İktısad Vekili Sırrı Day maiyetindeki zevatla birlikte dün Tavşanlı linyit havzasında tetkikatta bulunmuş ve akşamı Değirmisaz'a giden Vekil oradaki linyit ocaklarını da teftiş etmiştir.

İktısad Vekilimiz bugün saat 20 de Kütahya istasyonundan geçerek yoluna devam edecektir.

NİÇİN sıkıntı çekiyoruz?

Milletçe ayak altında kalmak istemiyoruz da onun için!

Ticaret Vekili Dr. Behçet Uz'un Denizliden bütün yurda yayılan son nutkunda samimiyetle ifade edilmiş çok basit bir hakikat önünde bizim gibi, dikkatli okuyucuların da az çok hayretle irkilmiş olacaklarını şüphesiz sayarız. Nutkun çok basit olduğu kadar çok düşündürücü de olan bu kısmını hep birlikte bir daha okuyalım:

«— Geçici olan sıkıntılarımızın sebebleri sizlerce görülmiyen ve bilinmiyen şeyler değildir. Büyük bir orduyu dimdik ayakta tutmak, aç kalsak bile o büyük orduyu beslemek ve teçhiz etmek, milletin hukukunu sizlerin istediğiniz gibi müdafaa edebilmek için bu orduyu her zamandan daha kuvvetli bulundurmak vazifesidir ki bizlere bu fedakârlıkları seve seve yaptırmaktadır. Fedakâr Türk milletinin bunda hiç bir tereddüdü yoktur.»

Doktor Behçet Uz bu nutkunu Denizli Dokumacılar Kooperatifleri Birliğinin açma töreninde irad etmiş ve dünyanın geçirdiği çok kanlı ve karanlık buhranda bütün sıkıntılara rağmen Türk millet ve hükûmetinin hayatiyet alâmeti büyük küçük bir çok işler başarmakta olduğunu, açılma töreni yapılan iktısadî ve içtimaî teşekkülü de misal göstermek suretile, ifade eylemiştir ki bu da ayrıca iftihar olunacak diğer bir hakikattir.

Ancak asıl hakikat geçici sıkıntılarımızı izah eden yukarıya naklettiğimiz kısımdaydı. Hakikaten biz bütün dünyayı kaplıyan büyük buhran içinde sıkıntı çekiyorsak bunun sebebi milletleri birbirine katan ihtiraslı boğuşmalar arasında vatanımızın hududlarını ve milletimizin haklarını korumak azmile aldığımız gayet ciddî tedbirlerin zarurî bir neticesinden ibarettir. Harb harici - bitaraf siyasetimizin hedefi budur. Kimsenin toprağında gözümüz yok. Fakat kimsenin Türk hudud ve hukuku üzerinde oynamasına da müsaade etmiyeceğiz: İşte Türkiye Cumhuriyetinin siyaseti. Bu siyaseti yürütmek için başta kahraman Türk ordusu olarak bütün milletçe Türk hudud ve hukuku üzerinde titriyoruz.

Harb harici - bitaraf siyaset sözle tatbik olunmaz, icabında onu silâh kuvvetile müdafaa etmek lâzımdır. Biz harbe girmedik amma yukarıki zaruretle ihtiyar ettiğimiz ciddî seferberlik neticesi olarak adeta yarıyarıya harb hayatı yaşıyoruz: Yalnız ateşi eksik bir harb hayatı. Büyük Türk milleti içinde bunun faydalarını takdir etmiyecek tek ferd bulunamaz. Dünya ateş içinde çayır çayır yanarken memleketimiz ateş dışında kalabilen bahtiyar ülkelerden biri olmayı hiç şüphesiz aldığı ve filen tatbik etmek külfetine katlandığı bu tedbirlere borçludur. Öyle yapmasak vatanımız, bekçisiz köy gibi, çoktan ayaklar altında kalarak şunun bunun oyuncağı olabilirdi.

Bitaraflığın ateşi eksik bir harb demek olan seferberliği, büyük masrafları ve her türlü iaşe maddeleri bakımından normal zamanlara nispetle adeta bir misline yakın fazla sarfiyatı mucib olur. Nitekim gördük ve görüyo-

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 3 sütun 4 te)

Acı bir kayıb

Eski Moskova elçimiz Ali Haydar Aktay dün Büyükadada vefat etti

Güzide diplomatlarımızdan, sabık Moskova büyük elçimiz Haydar Aktayın dün, Büyükadada, anî surette vefat ettiğini, derin bir teessürle haber aldık.

İlkbaharda Sovyet Rusyanın muvakkat merkezi Kuybişef'ten, mezuniyetle memlekete gelen merhum, orada geçirilen çok şiddetli Rusya kışının tesirlerile yorgun ve rahatsız dönmüştü.

Haydar Aktay, aylardanberi devam eden istirahat devresine rağmen tansiyon yüksekliğinden, kalbinin ve sinirlerinin zayıflığından şikâyetlerini izale edemediği için bir sıhhat müessesesine çekilerek, bir müddet daha ciddî surette tedavi olunmağı düşünüyordu.

Merhumun, sıhhatini kazanarak, daima vatana muvaffakiyetli hizmetler ifa ettiği hariciye mesleğinde gene önemli vazifeler başına geçeceği umulan bir devrede kaybedilmesi, bilhassa ölümün anî ve hazin şekilde oluşu şehrimizde ve Ankarada hakiki teessürlerle karşılanmıştır.

Merhum Ali Haydar Aktay hariciye mesleğinden yetişmiş, olgun, ilim ve irfan sahibi, diplomasi sınfının bütün inceliklerine malik cidden kıymetli bir diplomatımızdı. Henüz 59 yaşlarında bulunuyordu. Ankarada millî hükûmetin teşekkülünü müteakıb hariciyede vazife alarak zekâsı ve ehliyetile çabuk yükselmiş, Sofya ve Belgrad elçiliklerinde bulunduktan sonra 1939 yılında Moskova büyük elçiliğimize tayin edilmişti.

(Arkası sahife 3 sütun 6 da)

Merhum Ali Haydar Aktay

Yıkıcı hava akınları gene şiddetlendi

Almanlar Norvich şehrini yeniden ağır surette bombaladılar

Berlin 2 (a.a.) — Alman tebliği:

Pek yüksekten uçan bir kaç İngiliz tayyaresi dün öğleden sonra garbî Almanya üzerinde hırpalama uçuşları yapmıştır. Bir kaç şehirde ikametgâh mahalleleri üzerine atılan bombalar sivil ahali arasında kayıblara sebeb olmuştur. Bazı binalar hasara uğramıştır. Yapılan hava muharebelerinde iki tayyare düşürülmüştür.

Büyük Britanyaya karşı yapılan hareketlerde hava kuvvetlerimiz dün gece Norwich'in askerî ehemmiyetteki tesisleri üzerine infilâk ve yangın bombaları atmışlardır.

Dusseldorf'a yapılan şiddetli akın

Londra 2 (a.a.) — Evvelki gece Dusseldorf'a karşı yapılan hava akını esnasında İngiliz bomba uçakları dört düşman avcısı düşürmüşlerdir. Akın sırasında hava şartları çok iyi idi. Mükemmel bir ay ışığı sayesinde Dusseldorf şehri kolayca görülebilmiştir. Bu şartlar arasında taarruz süratle yapılabilmiş ve hedefler bomba sağanağına tutulmuştur.

Dusseldorf şehrinin Alman orduları için büyük önemde bir imalât yeri olması yüzünden gerekli mükemmel müdafaa tertiblerile mücehhez bulunmasına rağmen bombardımanın şiddet ve çok sür'atle yapılması karşısında müdafaa toplarile projektörler karmakarışık bir halde kullanılmıştır.

İngiliz taarruzları

Londra 2 (a.a.) — Cumartesi günü akşama doğru Spitfire av uçakları himayesinde seyreden Boston bomba uçakları, Flessingne'e hücum etmişler ve şiddetli baraj ateşine rağmen dokları ve deniz inşaat tezgâhlarını bombalamışlardır. Düşman av uçakları uzakta görülmüşse de muharebe vermemişlerdir. Bombaların tezgâhlara, doklara ve antrepolara düştüğü görülmüştür. Kay-

(Arkası sahife 3, sütun 3 te)

Uzakşark harbi

Japonlar

Salomon adalarından birini daha işgal ettiler

Şimdiye kadar 6 Japon tayyare gemisi batırılmış

Sydney 2 (a.a.) — Salomon takım adalarının cenub ucunda bulunan Guadelcanar adasına çıkmak suretile, Japonlar, Yeni Kaledonya'ya çok yaklaşmış bulunmaktadırlar. Düşman bu adada hümmalı surette yeni hava meydanları yap-

(Arkası sahife 3 sütun 2 de)

Avustralyada müdafaa hazırlıkları yapan Amerikan ordusunun yeni ve ağır tanklarından birisi, tecrübeler esnasında bir kamyonu ezerek geçiyor

Alman harp tebliği

Kuban istikametinde

İleri hareket devam ediyor

Çember içine alınan birçok Rus grupları imha edildi

Berlin 2 (a.a.) — Alman Orduları Başkumandanlığının tebliği:

Şark cephesinin cenubunda durmadan düşmanı takib eden seri teşkillerle piyade tümenleri yer yer düşman ardcıları tarafından gösterilen inadcı mukavemeti kırarak Kuban istikametinde ileri hareketlerine devam etmişlerdir. Çember içine alınan bir çok gruplar imha edilmiştir.

Hava teşkilleri ordunun ileri hareketini desteklemişler ve Sovyetlerin geri ile irtibatlarına karşı birbirini takib eden dalgalar halinde taarruzlarda bulunmuşlardır.

Büyük Don kavsinde Alman ve İtalyan kıt'aları bir Sovyet köprübaşını zaptetmişlerdir. Hücum tayyarelerinden mürekkeb mühim kuvvetler bu muharebelere muvaffakiyetle iştirak etmişlerdir.

Gemiler ve mavnalarla yapılan naklıyata karşı gece girişilen taarruzlar neticesinde Volgada beş vapur bombalarla batırılmış, bundan başka beş vapurla bir mavna hasara uğratılmıştır.

31 temmuzdan 1 ağustosa kadar bir zırhlı kol Kalaç'ın şimali garbisindeki bölgede büyük bir kısmı ağır ve pek ağır tipte olmak üzere 482 tank tahrib etmiştir.

Rjev'in şimalinde Sovyetler dün de birkaç kere taarruz etmişlerdir. Cereyan eden şiddetli muharebeler neticesinde, kısmen mukabil taarruzlarla, ağır ve kanlı kayıblar verdirilmek suretile geri püskürtülmüşlerdir.

Finlandiya körfezinde muhabere tayyareleri bombalarla iki Sovyet şilepini hasara uğratmışlardır.

Stalingrad demiryolu nasıl kesildi?

Berlin 2 (a.a.) — Kafkasyadan gönderilen ham maddelerin naklinde kullanılan Stalingrad - Novorosisk demiryolunun kesilmesile neticelenen savaşlar hakkında D. N. B. ajansı aşağıdaki tafsilâtı veriyor:

(Arkası sahife 3 sütun 2 de)

Hind Millî konferansı

Sivil itaatsizlik hareketine iştirak etmiyecek

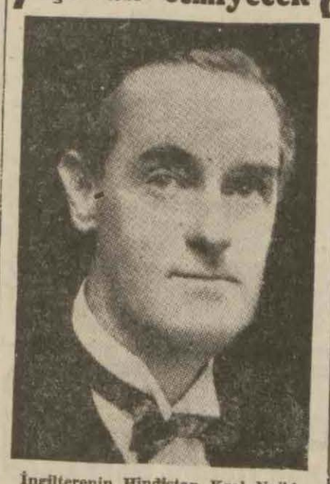

İngilterenin Hindistan Kral Naibi Lord Linlithgow

Poona 2 (a.a.) — Hind Millî Konferansı dün Mehtanın reisliğinde toplanmış ve konferansın sivil itaatsizlik hareketine iştirak etmiyeceğini bildiren ve halkı da ayni suretle harekete davet eden bir karar sureti kabul etmiştir.

Bu karar suretinde Hindistanın harbden sonra Atlantik demecinden faydalanacağına dair teminat verilmesi de istenilmektedir.

(Cumhuriyet — Bahsi geçen bu Millî Konferans, Mevlâna Azâd'ın reisliğinde bulunduğu meşhur Hind Millî Kongresinden ayrı bir teşekküldür.)

Fransa, İngiltereyi protesto etti

Madrid 2 (a.a.) — İngilterenin Madrid büyük elçisi, M. Hoare ile Fransız büyük elçisi M. Pietri dün uzun bir mülâkatta bulunmuşlardır.

M. Pietri, Vichy'nin bir protestosunu M. Hoare'ye vermiştir. Bu protestoda Fransız balıkçı gemilerinin Bretagne'ya açıklarında İngiliz tayyarelerinin taarruzlarına uğradığı iddia olunmaktadır.

Sofyada iki idam

Sofya 2 (a.a.) — Fesadcı Anton Proutkin ve arkadaşı Peter Petroff dün Varna ceza evinde asılmışlardır.

Şark cephesinden resimler: Mütemadiyen değişen cephede Alman bataryaları Rus kasabalarından geçerken

Askerî vaziyet

Şimalî Kafkasyada

Don bölgesinden bozularak çekilmekte olan Sovyet kuvvetlerinin Kuban nehrini müdafaa edebilecekleri pek umulamaz

Yazan: Emekli General
H. Emir Erkilet

Harbin en katî olaylarının şimdi Rusyada akıp gitmekte olduklarına artık şüphe edilemez. Yaşadığımız korkunc cihan harbi, en kat'i konağına şimdi Rusyada varmaktadır. Bu harbin taraflarca Rusyada ve Çinde kazanılacağı veya kaybedileceği ötedenberi muhakkaktı. Çinde Japonyanın Chang-Kai-Chek'i kesin surette altedeceği günü henüz yakın göremiyoruz. Fakat böyle bir günün Rusyada karakıştan evvel geleceği iddia olunabilir.

Karakışın, geçen yıl olduğu gibi, ilkkânun ayında geleceği tahmin olunabildiğine ve bütün hızile devam eden Mihverin büyük doğu taarruzunun Sıvastopolun düştüğü temmuzun birinde başladığına göre muharebe etmeğe müsaid beş ayın bugün birincisi geçmiş bulunuyor. Fakat bu ilk ayda Mihver kuvvetleri, Rus batı muharebe cephesinin üçte biri olan cenub Kursk - Rostov kanadını yarıp yok etmiş, burada bulunan ve batı cephesindeki umum Rus kuvvetlerinin takriben üçte biri derecesindeki Timoçenko ordularını bozmuş bulunmaktadır.

Filvaki Sovyet Mareşalı Timoçenkonun kumandasındaki cenub orduları grupunun Donetz - aşağı Don bölgesinde bulunup Kupyansk, Voroşilovgrad, Novoçerkask ve Rostov muharebelerinde yenile yenile aşağı Donun cenubuna sürülmüş olan cenub kuvvetleri, burada dahi dikiş tutturamıyarak ve Bataisk muharebesini de kaybederek arta kalan kısımları şimdi Kuban'a atılmışlardır.

Şimal Kafkas eteklerinden çıkarak Kropotkin doğusuna kadar evvelâ şimale ve buradan batıya dönerek Taman yarımadasında denize dökülen bu ırmak büyüklük ve genişlik cihetile Don nehrine benzemez. Onun için Stalingrad-Novorossisk demiryolunu Manyç suyu üzerinde Proletarskaya - Salsk, Petçanokopskaya ve Tichorjeskaya istasyonlarında keserek aşan Alman kuvvetleri önünde Kuban'ın Sovyetlerce müdafaa olunabileceğini ummak için ortada ciddî hiç bir sebeb yoktur. Bahusus Mihverin Kırımda bulunan kuvvetlerinin Kerçten Taman yarımadasına atlıyarak doğuya doğru ilerlemeleri halinde Kuban'da en ufak bir mukavemetin bile olmasına

(Arkası sahife 2 sütun 1 de)

Rus köylerinde ışıklar söndü

Bütün halk buğday tarlalarında mahsulü kurtarmıya çalışıyor

Köylülere, paraşütçülere karşı müteyakkız olmaları bildirildi

Moskova 2 (a.a.) — Reuterin hususi muhabiri bildiriyor :

Rusyada hasad mevsimi için parola «bir tek buğday tanesi bile kaybedilmemelidir» cümlesidir. Rusyada köylerde ışıklar karartılmakta ve gaz harbine karşı da ihtiyat tedbirleri alınmış bulunmaktadır. Köylü halka, hava hücumlarına ve paraşütçülere karşı çok müteyakkız davranması gerektiği anlatılmıştır. Paraşütçüler hakkında halka bilhassa şunlar söylenilmiştir: «Yere inebilecek paraşütçüler, belki de tarlalarda ve ambarlarda mahsulü yakmıya, hayvanları zehirlemeye, kuyulara zehir atmaya ve ziraat makinelerini tahribe çalışacaklardır. Bunlara karşı dikkatli davranılması lâzımdır.»

Bir milyon kadar şehirli kadın ve çocuk, köylerde mahsulün kaldırılmasına yardım etmekte ve bütün hasad faaliyeti çok büyük bir disiplinle devam eylemektedir.

Büyük bir meydan muharebesi oluyor

Moskova 2 (a.a.) — Reuterin hususi muhabiri bildiriyor:

Cenub Donun ayakları arasındaki arazide bugün kat'i bir meydan muharebesi verilmektedir. Rus - Alman harbinin başlangıcında 40 bin tanka malik olduğu tahmin edilen ve yeniden tan-

(Arkası sahife 3 sütun 7 de)

Sovyet harp tebliği

Voronej kesiminde

Ruslar Don nehrini iki noktadan geçtiler

«Rus milleti muztarib bir endişe ile Kızılordunun hamlelerini takib ediyor»

Moskova 2 (a.a.) — Sovyet geceyarısı tebliği:

1 ağustos günü kuvvetlerimiz Kletskaya, Tsimlianskaya ve Kuschevskaya çevrelerinde düşmanla şiddetli çarpışmalar yapmışlardır.

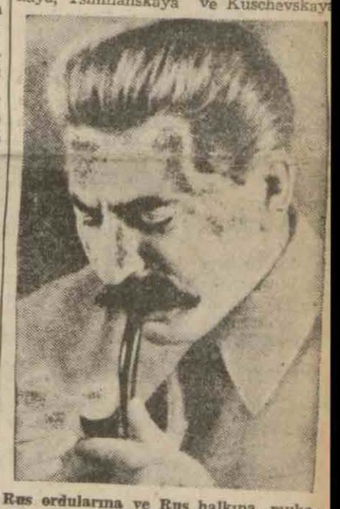

Rus ordularına ve Rus halkına, mukavemet tavsiye eden Sovyetler Birliği Başvekili Stalin Yoldaş

Başka kesimlerden önemli bir değişiklik olduğu bildirilmemiştir.

Stalingrad kapılarında

Moskova 2 (a.a.) — Cepheden gelen telgraflara göre, Kletskaya cenub batısında Don dirseğindeki Alman taarruzu hiç bir terakki kaydetmemiştir. Ruslar durmadan karşılık taarruzlar yapmaktadır. Meskûn mahaller mütemadiyen bir elden öbürüne geçmektedir.

Kızılyıldız gazetesi muhabiri şunları yazıyor:

«Çarpışmalar olaganüstü şiddetlidir. Şehrin kıyısını ele geçirmek için Almanlar tarafından yapılan teşebbüsler Sovyet kuvvetlerinin çetin mukavemetile karşılaşmaktadır. Her mevzi, her tepe ve her vadi için ayrı ayrı çarpışmalar yapılmaktadır. Almanlar ağır kayıblara uğruyorlar. Kıt'alarımızın git-

(Arkası sahife 3, sütun 3 te)

Spor

Dün çeşidli spor faaliyeti oldu

Dün Beykozda yapılan kayık yarışlarından bir intıba

(Yazısı 3 üncü sahifede)

Askerî vaziyet

Şimalî Kafkasyada

Don bölgesinden bozularak çekilmekte olan Sovyet kuvvetlerinin Kuban nehrini müdafaa edebilecekleri pek umulamaz

(Baştarafı 1 inci sahifede)

maddî imkân kalmaz. Bunun sebebi, yukarıda söylediğim gibi Timoçenko orduları grupunun cenub kanadının bir aydanberi süregelen müteaddid muharebelerde tamamile bozulmuş, dağılmış ve bir çok parçaları sarılarak mahv ve esir edilmiş olmasından ileri geliyor.

Almanlar, her ne kadar şu ilk büyük taarruz ayında sararak imha ettikleri Rus kıt'alarından ancak pek az bahsetmiş ve aldıkları esir, top ve tank sayılarını henüz bildirmemiş iseler de Timoçenko ordular grupunun sol kanadını teşkil eden kuvvetlerin çoğunun mahv ve esir edildikleri ve bunların top, tank vesair silâhlarının çoğunun ellerinden alındıkları muhakkaktır.

Aşağı Dondan Stalingrad - Novorossisk demiryoluna yıldırım hızile atlıyan Mihver zırhlı, serî ve piyade kuvvetlerinin amansız takibi şimdi Kuban nehrine doğru devam etmektedir. Bununla beraber Sovyet ardcıları hâlâ şurada ve burada muvakkat şiddetli mukavemetler gösteriyor ve Almanlar bu mukavemetlerden istifade ederek bunları yan ve gerilerden sarıyorlar.

Don nehri dirseğinde Almanlar, Kalaçta düşmanın mukavemetlerini kırarak bir kaç yüz tank tahrib ettiklerini ve Sovyetlerden bir köprübaşı mevkiini zaptettiklerini söylüyorlarsa da bu sonuncunun yerini bildirmiyorlar. Görülüyor ki, büyük Don dirseğinde vaziyet henüz aşağı Don'da olduğu gibi geniş ve hızlı bir inkişaf alamamıştır.

Burada Mihverin hedefi, evvelce yazdığım gibi, Stalingrad'ın zaptı kolay ve serî mümkün olamadığı takdirde hiç olmazsa tecridîdir. Stalingradı şimali Kafkasyaya bağlıyan Stalingrad-Salsk-Tichoryeskaya demiryolunun Proletarskaya'dan Tichoryeskaya'ya kadar olan kısmı şimdi Mihver kıt'alarının eline geçmiştir. Bu sebeble Stalingrad'a şimali Kafkasyadan bu demiryolile artık ne petrol, ne çimento ve ne de sair bir şey gelemez. Stalingrad'ın Volga - Ejderhan - Hazar muvasala yolu da Alman bombardıman uçaklarının gece ve gündüz tesiri altındadır.

Stalingrad'ın Kafkasya ve Hazar demir ve su yollarının bu suretle kesilmeleri Moskovanın petrolsuz kalması demektir. Gerçi Hazarın şimal bölgelerinde Orsk'a kadar perol varsa da sadece bunların bütün Moskova ve Leningrad bölgelerine kâfi gelemiyeceği aşikârdır. Stalingradın zapt veya garbındaki ehemmiyet işte bundan doğmaktadır.

Mihverin bu gidişle Sovyet Rusyayı bu yıl mağlûb edebilmesi için ilkkânuna kadar elde kalmış olan dört ay zarfında Rusyada şunları yapabilmesi lâzımdır:

1 — Stalingradı zapt veya tecrid ettikten sonra Moskovayı bilhassa cenub ve cenub doğudan, ayni zamanda batı ve şimalden sararak zaptetmek ve çevresindeki Sovyet ordularını bozup imha eylemek.

2 — Ayni hareketi Fin ordularile Leningradda yapmak.

3 — Astragan (Ejderhan), Batum ve Bakûya kadar şimal ve cenub Kafkasyayı zapt ve istilâ eylemek.

4 — Hazar ve Buz denizleri arasında Ural - Orta Volga-Kama-Wjalka-Şimali Dwina nehirleri hattına kadar doğuya ilerlemek.

5 — Rusyanın daha çabuk yıkılması için Japonyanın da doğu Asya eyaletlerine girerek kabil olabildiği kadar batıya doğru ilerlemesi icab etmektedir.

Bu suretle bu yıl Rusyanın bütün askeri teşkilâtile beraber bütün Slav nüfus ve harb sanayiinin onda sekizi elden çıkmış olur. Bütün Rus sanayiinin yapamadığı ve yetiştiremediği teçhiz ve teçhiz işini Ural dağları gerilerindeki bazı kombinaların başarabileceğini düşünmek mantıksız olur.. Batıdaki fabrikaların bir yıldanberi Urala taşındıkları hakkındaki rivayetler de daha ziyade bir masala benzer. Bundan başka Ukrayna, Donetz, Don, Kuban ve Kafkasyayı kaybetmekle, Sovyet Rusya, yalnız demiryollarının, büyük sanayiinin ve petrollarının çoğunu değil, ayni zamanda buğday ve her türlü zahire alanlarının da başlıcalarını elden çıkarmış olur. O, Türkistanda daha ziyade pamuk ziraatini ürettiği için şimdi bunun cezası olarak yiyecek bulmakta büyük güçlüklere uğrıyacaktır.

H. E. ERKİLET

İzmit çevresindeki çok çocuklu ailelere mükâfat verildi

İzmit (Hususî muhabirimizden) — Sıhhat Vekâleti, şehrimizle vilâyet çevresinde bulunan 1300 çok çocuklu anneye para mükâfatı göndermiştir. Sıhhat müdürlüğü bu mükâfatı annelere tevzi etmeğe başlamıştır.

Sene sonunda mükâfat almamış hiç bir anne kalmıyacaktır.

AMERİKAN HASTANESİ
Hastabakıcılık Okulu
Talebe kaydı çarşamba ve pazardan başka hergün 10 dan 12 ye kadar yapılmaktadır. Orta mekteb mezunu, 18 yaşını bitirmiş, 25 yaşını geçmemiş, Türkiye tebaasından bayanlar hüviyet ve okul şehadetnamelerile gelmeleri.

İSTANBUL ve TAŞRADA
Kitabcılar, Gazeteciler
ve bilûmum gazeteler bayilerine mahsus
MÜHİM İLÂN
Badema: Almanca günlük gazeteler, haftalık resimli harb mecmuaları, kadın ve moda mecmuaları
SİGNAL: ALMANCA, İTALYANCA, FRANSIZCA İNGİLİZCE ve RUMCA.
Gazete ve mecmualarını, teslim şartlarını ve fiat listelerini ancak aşağıdaki Türkiye için umumî baylinden tedarik ve temin edebilirsiniz:
Umumî bayii: JOHANN BAYER
ESKİ GÜMRÜK SOKAK No. 38, GALATA — İSTANBUL
Posta kutusu: 1580

KUNDURACILARA
PLÂK MANTAR
BALIK marka plâk mantarlar yüksek kaliteli ve ucuzdur. Tecrübe ediniz. Satış için Tel: 42214
Taşra acentalığı için 1318 posta kutusuna yazınız.

Şehir haberleri

Hububat tahmin heyetleri

Bu hususta ki talimatname yürürlüğe girdi

Son hububat alımı kararının tatbikına dair tahmin talimatnamesi Heyeti Vekilenin tasdikına iktiran ederek Resmî Gazetede intişar etmiştir. Karara göre:

Belediyesi olan şehir ve kasabalara bağlı ekim sahaları için beş mümessil, muhtarlıklardan ise ihtiyar heyetleri tahmin heyeti vazifelerini de görürler ve bu heyetlere de borçlandırma heyeti reisi başkanlık eder.

Talimatnamede vilâyetlere gönderilen A. B. C. cedvellerinin bu heyetler tarafından ne suretle doldurulacağına dair ahkâm konmuştur. Doldurulacak bu cedveller Ankarada İstatistik Umum Müdürlüğüne vilâyetler tarafından gönderilecektir.

Her çiftçi ocağı işletmesinde çalıştırılan kuvvet ve vasıtalar ve bunlarla bir ekim yılı içinde kışlık ve yazlık olarak ekilen sahalar malûm olduktan sonra mahsulün olgun hale geldiği ve her türlü tehlikeden kurtuluşundan sonra hasılat miktarını, tarlalarda ve ayakta kendi mes'uliyetleri altında tahmin yapmak suretile her çiftçi ocağının 4 numaralı (mahsul olgun hale geldiği zaman tarlalarda yapılan tahmin) adındaki cedvele gene her çiftçi aile reislerinin isimleri hizasına elde edilecek tahmini, mahsul çeşidlerini kilo olarak gösterilmek suretile doldurulacaktır. Cedveller iki nüsha olarak biri köy heyetlerinde kalacak ve diğeri idare âmirlerine verilecektir. Bu cedveller borçlandırma heyetleri tarafından tetkik edilerek her aile reisine borçlandığı miktarı gösteren birer matbu kâğıd verilecektir.

Heyetlerce tespit ve tahmin işlerinin yapılma mevsimlerinde vali ve kaymakamlar ve nahiye müdürleri ve bizzat veyahud tayin edecekleri memurlarla işlerin zamanında ve doğru olarak görülmesini dolaşmak suretile sıkı bir murakabe altında tutacaklardır. Teftişe çıkacak memurlar teftişte bulundukları müddet için kanunî harcirahlarını Toprak Ofisinden alacaklardır.

942 yılı hububat mahsulünün borçlandırılmasına ve satın alınmasına dair talimatname de tasdika iktiran etmiştir. Bu talimatname ahkâmını tatbika valiler memur edilmiştir.

Yeni kararlarla memlekette 942 yılı zarfında istihsal edilen buğday, çavdar, mahlût, mısır, arpa, yulaf ve akdarı mahsulleri tahmin esasına göre muhtelif nispetler dahilinde devletçe satın alınır ve borçlandırılmıyan kısım da müstahsile serbest bırakılır.

Borçlandırılacak miktarlar evvelce yazıldığı gibi yüzde yirmi beş, yüzde otuz beş ve yüzde ellidir.

Borçlandırma işlerinin ne suretle yapılacağı, alım teşkilâtına nakil ve teslim ve hububatın vilâyetlere göre teslim müddetleri buğday ve diğer hububatın vasıfları hakkında talimatnamede uzun ahkâm vardır.

Talimatnamede yazılı müddetler zarfında alım teşkilâtına teslim edilmiyen hububat bu müddetlerin bittiği tarihi takib eden günden itibaren 20 gün daha 16 ncı maddedeki vasıflar dahilinde aşağıda yazılı tenzilâtlı fiatlarla alım teşkilâtı tarafından mübayaa olunur. Tenzilâtlı alım fiatları buğday 10 kuruş, çavdar 7,5, mahlût 8, arpa 7,5, her nevi mısır 8, yulaf 7,5, akdarı 7,5 kuruştur. Bundan başka hasad hükümleri ve kontrol heyetlerinin vazifeleri hakkında talimatnameye ahkâm konmuştur.

Diğer bazı maddelere göre hakikî ve hükmî şahısların mübayaalarının nasıl yapılacağı ve ne suretle kontrol edileceği hakkında ahkâm vardır.

Borçlandırma yolile satın alınan hububatın her nerede olursa olsun mübayaası borsa kaydına ve rüsumuna tâbi değildir.

Yakalanan zengin dilenciler

Dün zabıta tarafından yapılan tarama neticesinde 8 dilenci yakalanmıştır. Bunlardan Receb kızı Fatmanın üzerinde 7 altın lira bulunmuştur. Fatma, evinde ayrıca bir kaç bin lirası olduğunu da söylemiştir.

Tarihî - İlmî tetkikler

Fatih Darüşşifasının plânı nasıl bulundu?

Yazan: Prof. Dr. **Süheyl Ünver**

İstanbulun 500 sene evvel Fatihin başkanlığı altında Türkler tarafından zaptolunması bütün dünyayı yeni bir devreye soktuğu gibi İstanbulu da fethin hemen arkasından büyük bir Külliye (üniversite) ye kavuşturarak en büyük ilmî merkezlerinden biri haline getirmiştir. Nihayet fetihten 13 sene sonra şimdiki yerinde 16 büyük medresesi, camii, tabhanesi, imareti, darüzziyafesi, hamamları, muvakkithane, ilk mekteb ve kütübhanelerile ve bilhassa Darüşşifasile bu Külliye düzülmüş ve 13 sene müteferrik yerlerde, Zeyrekte Pantokrator Manastırı odalarında, Ayasofya odalarında faaliyet gösteren âlimler buraya toplanmıştı. Caminin önüne tesadüf eden Külliye bahçesinin solundaki adada elân tabhane ve imaretin bir kısmı ve bir de vaktile askeri rüştiye olarak yapılan diğer bina vardır. Sağ tarafındaki adada birbirine ve camie muvazi üç sokakla bölünmüş geniş ve dört köşe geniş yerde dl Darüşşifa kurulmuştur.

Bu Darüşşifa kadrosu hakkında Fatih vakıfları çok mühim malûmat vermektedir. Tarihlerimiz de hastanenin azametinden bahsediyor. Hatta Evliya Çelebi Darüşşifanın 80 kubbesi olduğunu söylüyor. Celâl zade âli kilerler, matbahlar, hamam ve camekândan bahseder. Belki bu binalarla kubbeleri bu kadarı bulmuştur. Başvekâlet arşivinde çıkan elliye yakın vesikada tesis gününden indiras bulduğu XIX uncu asır ortalarına kadar gördüğü hizmetleri sıralıyor. Hastanenin çalışma faaliyetine dair son zamanlarda bir çok neşriyatta bulunduk. Tarihî bilgilerimizin inkişaf etmekte olduğunu söyliyebilirim.

Bu arada Darüşşifa binası bizi çok düşündürdü ve senelerle üzerinde durduk. Yerinde incelemeler yaptık. Eski gravürlerde bu cihetî aydınlatacak bir iz bulabilir miyiz diye uğraştık. Nihayet Paspatının vaktile içine demircilerin iskânı hasebile Demirciler camii diye meşhur olan Darüşşifa içinde bir yerin de resmini bulduk. Mevcud plânlarda bu sahaya aid kısımlar bizi bir türlü Darüşşifanın şekli ve durumu hakkında aydınlatamadı. Bizim çok faal ve isabetli görüşlü mimarımız Sedad Çetintaş bir görüşmemiz esnasında: «O sahada sondajlar yaparak Darüşşifanın yer altında kalan duvar bakiyelerinden hiç olmazsa vaziyetini anlıyabiliriz» dedi.

Buna sevindim. Azçok diğer binaların durumu Külliyenin tam mahiyetini ortaya koymakla beraber hayalim senelerce hep Darüşşifanın durumu ile meşgul oldu diyebilirim. Dünyanın en büyük ve İstanbulun ilk üniversitesi olan Darüşşifa sahasının sokaklara ayrılarak bir daha orada eski şeklin ihyası mümkün olamıyacak bir mahallenin teşekkül etmiş bulunması Darüşşifanın vaziyetini bize bilhassa tespit ettirmek zaruretini veriyordu.

İstanbul Üniversitesinin Fatih zamanına aid ilk 30 yılı tarihini yazmakla meşgul olduğum şu dört senede ilk noksan tarafımın Darüşşifa binası ve onun anlatamıyacak olduğunu düşünmekte idim. İşte öyle bir anımda, bu 400 sahifelik notların son tashihlerini yaparken Başvekâlet arşivinizin çalışkan müteahsislarından Bayan Adalet, Fatih darüşşifasına aid üç mühim vesikanın bulunduğunu ve arasında bir de Darüşşifanın plânı çıktığını ve bunları görmek üzere fazıl müdür muavini Bay Salâhaddinle beraber beni davet ettiklerini söyledi. Ertesi gün oraya sevincle gittim. Hazırladıkları vesikaları gördüm. Darüşşifanın 1239 (1823) senesindeki plânını karşımda görünce bir müddet gözlerime inanamadım. Burada şark mistiğine vâkıf birisinin bana naklettiği (Allah ilmini istiyene, parayı da istediğine verir) sözünü düşündüm. İşte bunu bulabilmek mahiyetini bilemediğimiz bir çok sevki tabiilerin ve hüsnü talihin bir cilvesinden doğdu, dedim. Vesikaların birer birer fotografını aldım ve ayrıca renkli plânı da kopya ettim. Tetkik ettiğim vesikalar bana şunları öğretti. Kısaca yazıyorum: Fatih Darüşşifası 1160 (1747) zelzelesinde çok hasara uğruyor. Bu çok metin binanın büyük ve küçük kubbeleri, kemerleri çatlıyor ve bazı duvarlar iğriliyor. Kurşunları kayboluyor veyahud rüzgârlar kopararak sürüklüyor. O zaman kurşun hırsızları olmamalı ki 1239 (1823) senesine kadar tam 79 sene üzerinde durabilmiştir.

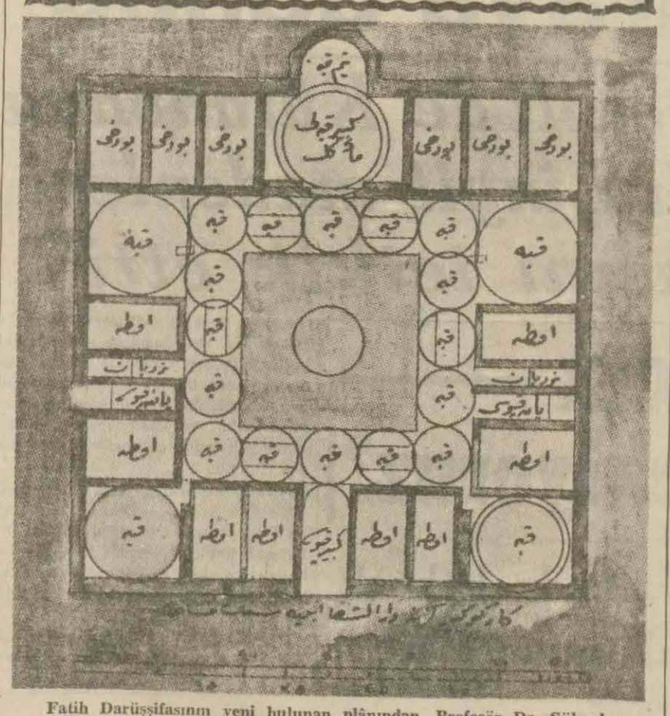

Fatih Darüşşifasının yeni bulunan plânından, Profesör Dr. Süheyl Ünverin bizzat çıkardığı kopya

Mütevelli Osman bir takrirle, çok harab olan Darüşşifanın tamirini mümkün görmiyerek yıkırılarak vakfın beyhude masraftan korunmasını ve enkazın ve yerinin parça parça satılmasını istiyor. Bu iş hassa mimarı Ahmede 1239 (1843) senesinde havale olunarak ya hali üzerine tamirini, yahud hana tahvil olunarak inşası hususunda mahallinde tetkik ederek hangisi daha ehven olursa onun icrası isteniyor. Sermimaranı hassa Mustafa başta olmak üzere ayni sene vakıf kâtibi, Ruznamçeci Efendi, neccar kalfaları, duvarcı, hamamcı ve kurşuncu ustalarile giderek mahallen bir keşif yapılıyor. İşte buraya birini koyduğumuz iki plân hazırlanıyor. Birisinde hastanenin eski heyeti tespit edilmiştir. Diğerinde ayni esas üzerine yaptıacak han için tadilâtı gösterir ikinci bir plân da çizilmiştir. Her iklsi de renkli ve izahlıdır ve mikyaslıdır. Bu çok dikkate şayan plânlara göre yerine 35 odalı bir han yaptılabileceği izah olunuyorsa da esnaf için yapılacak hanın mevki icabı işlemiyeceği ve bir takım hamal ve rencberlerin oturabileceği bir yer olması mahzuru gösterilerek arsasının, veyahud molozlarile beraber ifraz olunan parçaların satılarak evler yapılmasına müsaid olabileceği han için ihtiyar olunacak masrafların keşfile beraber takdim olunuyor.

Keşifnameye göre Darüşşifa Fatihte Atpazarı tarafındadır ve dört tarafı duvarla çevrilidir ve gene dört tarafında yol vardır. Kârgir ve büyük bir binadır. Asıl methali Karadeniz tarafında baş kurşunlu (Ali Tusi) medresesinin dershanesi hizasına rastlıyor. Medrese tarzında murabba bir binadır. Bilâhare camiye ahvil edilen büyük kubbeli yemek salonunun sağ ve solunda üç büyük salon, ortada şadırvan avlusu ve her iki tarafta büyük kuvveli iki açık salon, aralarında yan kapı ve merdiven, gösterilen dehlizlerin yanlarında birer oda ve esas kapının sağ ve solunda ikişer oda ve kubbeli dört köşe büyük salonlar vardır. Avlusunuh etrafında açık 16 kubbe sıralanmıştır. Plân ve dahilî teşkilât itibarile mütenazırı olduğu Tabhaneye çok benzer tarafları vardır.

Biz bu Darüşşifa esas binasının iş bölmelerini öğrenıyoruz. Fakat dört duvar arasında büyük bahçede Darüşşifanın bugün bakiye birkaç ufak duvar parçaları bulunan ilişik binaları tespit edilmemiştir.

Gene keşifnamede eski mermer söke ve kemerli bir kapısı olduğunu, şadırvan ve memşalara civardaki taksim yerinden gelen su yolları olduğunu ve nihayet o zamanın rayicile burasının (102425) kuruşa hana tahvil olunabileceği hesab ediliyor.

İki takrirle keyfiyet şu suretle İkinci Mahmuda takdim olunuyor. Bunlarda: Darüşşifanın harab olup mimarbaşının noktai nazarı izah olunarak tamirinin vakfa çok masraf açacağı, binaenaleyh yıktırılması ve yerlerinin satılması isteniyor. Mahmud II de: «Şimdiye kadar burası böyle kalmış, yıktırılması için fetva lâzımdır. Etrafındaki salaç (salaş) lardan diğer cami avlularındakinde olduğu gibi kira alınabilir. Şimdiye kadar neden aranmamış» diyor.

Tarihî tetkiklerimize göre 1240 tarihine kadar burası faaldir. Mütevellinin sözü hilâfına 1160 tanberi metruk ve harab değildi. Onun maksadı burayı yıktırmaktır. Mahmud da yıktırmıyor. Darüşşifanın 1240 ((1824) senesine kadar faal olduğuna Başvekâlet arşivinden çıkan bir çok vesikalar şahiddir. Darüşşifaya 1176 (1762) de bir, 1197 (1782) keza birer tabib şarkirdi tayin edilmiştir, 1214 (1799) da Darüşşifada iki cerrahın mevcudiyeti, 1218 (1803) te ikinci hekim tayini, 1231 (1815) te tekrar bir başhekim tayini ve 1240 (1824) te duvarları kirletmeğe mâni olacak bir (maniinnukuş) un tayini gibi vesikalar mütevellinin iddiasının doğru olmadığını gösterir.

Mahmud II Parmkkapı yangınında yersiz kalan demircileri buraya iskân etmiştir. Me'kel olarak gösterilen ön yarım kubbeli yerin demirciler mescidi olduğu zaman Paspatinin elimizde bir resmi vardır ve bu mescid olan yerin ön tarafında mevcud altı ve üstü 2 penceresi durmaktadır.

Şimdi elimizde bir plân vardır. Yerinde de bir çok duvar harabeleri buluyoruz ki oralara yapılan evlerin bahçe aralarında ve halen boş arsalardadır. Bunlar tespit olunarak bu plân mucibince eb'adı bulunabilir. Hiç olmazsa bu duvar parçaları yok edilmemelidir. Bunlarla mahallinde ilmî bir tetkik yapılabilir. Bu plân bize Darüşşifanın Taphane ile mütenazır olduğunu, Tabhanenin daha ziyade müstatilden, Darüşşifanın murabbadan ibaret olduğu görülmektedir. Darüşşifa ile Tabhane teferruatından, direk kaide ve başlıklarında çok benzerlikleri olmalıdır, ve plânları arasında çok benzerlikler vardır. Yani Tabhaneyi Darüşşifaya canlı bir misal olarak almalıyız.

Darüşşifa yerile beraber ebediyete kavuşmuştur. 1239 da hepsi mevcudken ve ihya etmek istemezlerken şimdi bunu yoktan yapamayız. Yalnız Darüşşifanın çok benzeri olan Tabhaneyi bu günkü mezbele halinden kurtarıp iyi tamir edebilirsek Külliye binaları ihya olunmağa bir başlangıc olur. Ve burası Fatih kütübhanesine tahsis edilebilir. Biz de burasını temizlenmiş görmekle ve etrafını ağaçlandırmakla Darüşşifaya benzer güzel bir eser kazanmış oluruz. Fatih Darüşşifası tesellisini de bu plâna bakmakla bulmağa gayret ederiz.

Dr. Süheyl ÜNVER

Mahkûm olan hırsızlar

Ali Vatan isminde biri bir dükkâna girmiş, asılı duran bir pantolonu, cebindeki altın saatle birlikte çalmıştır Ali Vatan, üçüncü sulh ceza mahkemesinde yapılan duruşması sonunda üç ay hapse mahkûm olmuştur.

İbrahim adında biri, arkadaşı Halilin dükkânından 48.5 lirasını çaldığından Sultanahmed üçüncü sulh ceza mahkemesince bir ay hapse mahkûm edilmiştir.

HEM NALINA MIHINA

Yeni deniz subaylarımız

Gazetemizin Mersin muhabiri, Deniz Harb Okulunu bitirerek donanmaya iltihak eden genc subaylara törenle diplomalarının verildiğini bildirdi. Bu törende Deniz Harb Okulunun 166 ncı yıldönümü de kutlandı.

Deniz Harb Okulu, Heybelidekı güzel yuvasında iken onun hiç bir törenini kaçırmazdım. Umur Beyin, Barbarosun, Turgudun, Piri Reisin torunlarını görmek, onlarla yakından temas etmek benim için, büyük bir zevkti, Beyaz üniformalarının içinde, beyaz bir yelkenli gibi çevik ve cevval dolaşan bu gencler-de, Türk denizciliğinin istikbalini görürdüm.

Harb fırtınası, onları, bir denizcilik okulu için dünyanın belki en güzel ve münasib yeri olan, yeşil, serin ve sakin Heybeliadadan alıp sıcak, rütubetli, suları tuzlu ve denizi dalgalı Mersine götürdü. Dünya barışa kavuştuğu zaman, biz de denizci yavrularımıza kavuşmak ümidile bekliyor ve onlarla uzaktan alâkadar oluyoruz.

Rütubet, sıcak, fırtına, soğuk, sis, tipi denizcinin daima göğüs germek mecburiyetinde bulunduğu tabii şartlar olduğu için, genc denizcilerimiz Mersinde de, öğrenmek ve yetişmekten ibaret olan vazifelerini sevgi ile, fedakârlıkla yapıyor ve Türk denizciliğinin şerefli tarihine lâyık subaylar olmağa çalışıyorlar.

Harb Okulunun, her yıl yeni bir sınıf subay yetiştikçe, üzerine gümüş bir çivi çakılan bir hatıra kütüğü vardır. Deniz Harb Okulunun da, her yıl, bir sınıf diploma aldıkça bir bakla daha takılan tarihi bir zinciri vardır. Bu zincire, 1 ağustos günü 166 ncı baklası vurulmuş ve böylece bu irfan ve kahramanlık yurdunun bir buçuk asrı geçen hayatını temsil eden bu hatıra - zincir biraz daha uzamıştır.

Harbiyenin kütüğü de, Heybelinin zinciri de, Türk milleti gibi ebedi bir hayata mazhardırlar. Her iki okul da yeni meyvalar verdikçe birinin kütüğü büyüyecek, ötekinin zinciri uzayıp gidecektir.

Deniz subaylığı, dün de, güç, çok bilgi, çok cesaret, çok tahammül, çok fedakârlık istiyen bir meslekti; artık, bugün, büsbütün ilim, fen, teknik ve ihtisas işi, ayni zamanda da, kafa sağlamlığı kadar, beden sağlamlığı, ruh sağlamlığı, feragat, fedakârlık ve kahramanlık istiyen bir meslek olmuştur.

Denizaltıcı, her daldıkça ölümle kucak kucağa yaşıyan çelik sinirli, çelik vücudlü, çelik yürekli bir kahramandır. Denizüstü gemilerindeki, güverte ve makine, bütün sınıfların da ne vazifeleri daha kolay, ne hayatları daha emindir. Onlar da, suyun yüzündeki düşmandan başka, dalgaların içinde göze görünmiyen veya göklerden ansızın baskın yapan kuvvetlerle mücadele etmek mecburiyetindedirler.

Bir denizaltının 50 mil süratle gelen torpidosundan kaçınmak için bir dakikaları bile yoktur; havadan yıldırım hızile saldıran bir uçağa karşı kendilerini müdafaa için, ancak 20 - 25 saniyeleri vardır. Bu kısa an içinde, düşmanın bombası veya torpilini atmasına meydan vermemek lâzımdır. Mesafeyi ölçmek, nişan almak, merminin tapasını ayarlamak, top doldurmak ve ateş edip vurmak hep bu sayılı saniyeler içinde yapılmak gerektir; yoksa ölüm mukaddertir.

İşte, Mersinde diploma alan genc deniz subaylarımız, böyle çetin bir mücadele için yetiştirilmiş kahramanlardır; onlara şerefli mesleklerine lâyık şerefli bir istikbal dileriz.

8 inci Beykoz ehlî hayvanlar sergisi

Hayvan neslinin ıslahına hizmet etmek üzere Vilâyetimizde her sene açılan muhtelif sergilerin en mühimlerinden birisi olan Beykoz hayvan sergisi, 7 ağustos cuma günü merasimle açılacaktır. Beykozun faal ve ehliyetli kaymakamı Nail İlter, serginin, bu yıl da, gayeye en çok yaklaşacak şartlarla hazırlanabilmesi için, azami gayretle çalışmıştır.

Seyrüsefer işlerinin tanzimi

Belediyede toplanan seyrüsefer komisyonu, şehrin seyrüsefer işlerinin tanzimi sırasında bilhassa vapur saatlerinde Eminönü ve Karaköy meydanlarile Köprü üzerindeki kalabalığın azaltılması çarelerini de tetkike başlamıştır. Tramvay idaresi müdür muavininin de iştirak ettiği komisyonun son toplantısında, Galata köprüsünün altında, halkın bir taraftan öteki tarafa kolayca geçmesini temin edecek geçid yerleri yapılması etrafında konuşmalar olmuştur. Böyle bir tedbir alındığı takdirde vapurlardan dağılan halk, hiç köprü üzerine uğramadan, köprü altında yapılacak geçidler vasıtasile bir yakadan öteki yakaya geçebilecektir.

Tramvay bandajları

Geçende şehrimize getirilen 137 bandajdan sonra Rumanyada kalan diğer bandajların celbi için de teşebbüslere girişilmiştir. Bunlar da peyderpey teslim alınacak ve bu sayede yeniden 100 kadar arabanın sefere çıkması temin edilecektir.

Tramvay durak yerlerinin azaltılması tedbirile münakalâtın ehemmiyetli surette artmasına sebeb olunacağı ümid olunmaktadır.

CUMHURİYET
Nüshası 5 kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat
Gazetemize gönderilen evrak ve vazılat nesredilsin edilmesin iade edilmez ve zıyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Çocukluk arkadaşım

Yazan: Orhan Rahmi Gökçe

Ona, sanki zavallıyı takib ediyormuşum gibi sık sık rasgeliyorum. Beni görünce, yüzüne gölgeler yağıyor ve anlıyordum ki, içi kararıyordu.

Derhal kalabalığı siper ediyor, bana müvazî bir noktaya yaklaşırken hızla geçiyor, yahud da aralık bir sokağa sapıyordu.

Bu hal beni cidden meraklandırıyordu. Ne yanmıştım ona ben?. Hiç!. Biz, çocukluk ve mahalle arkadaşıydık. Hem de birbirinden ayrılmıyan iki arkadaş. O vakitlerde de kafası, gene böyle büyüktü. Şimdi boynu bir armud sapı gibi incelmiş, vücudü de çökmüş gözüküyor. Büyüklüğünü artıran kafası ise, boynuna sonradan takılmış gibi. Sağa, sola, ileriye, geriye sallayıp duruyor. Bacaklarında, aç bir insanın çarpılışı ve sendeleyişini seziyorsunuz. Sanki yürümüyor, görünmez bir mihverin etrafında hem yalpalıyor, hem de ileri doğru sürükleniyor.

O, küçükken hiç de kindar ve hain değildi. Halbuki şimdi bana, en büyük bir düşmana bakar gibi bakıyordu. Gözleri bir tuhaf oluyor, çene kemikleri kımıldıyordu.

— Belki de -diyiverdim- sefalet, zavallının bütün tabiatını, bütün ruh haletini altüst etmiş.

Ne yalan söyliyeyim; ben böyle düşünmekle beraber, bulduğum sebebin kuvvet ve sıhhatine de kanı değildim.

Çocukluğumuz, ne kadar iyi, ne kadar dostca ve eğlenceli geçmişti. Benim babam, küçük bir memurdu. Onun babası ise bir eskici. Hâlâ, başındaki yağlı fesi, sırtında zor taşıdığı kamburu, belindeki kuşaklığı ve ekseriya boş olan dibi siyah çeşinli eski zembilile o da gözümün önündedir.

Ben, yaramazdım. Bekir (çocukluk arkadaşım) benim yaramazlık buluşlarıma sükûnetle, seve seve itaat eder, fakat ekseriya zararlı marifetlerimizde yakayı ele veren de o olurdu. Dayağı büyük bir tahammülle yer, sonra, elleri arkasında, evlerinin yosunlu duvarına dayanarak durur, bana:

— Gördün mü gene yaptığını?

Derdi.

Bir gün yanıbaşımızdaki camiin minare aralığında yarım çuval saman yakarak, minaredeki zavallı müezzini az kalsın boğacaktım. Dayağı gene bizim Bekir yedi. Fakat o kadar canı yanmıştı ki, iki gün beni arayıp sormadı. Fakat sonra gene geldi ve barıştık.

Onunla konuşmak isteyişimin bir sebebi de şuydu. Söyliyeceğim sözlerle ona küçükken beceremediğim bir şey yapmak, tarziye vermek istiyordum.

Fakat o, benden ürküyor, bana kızarak kaçıyordu.

Bir gün onunla dar bir sokakta karşılaştım. Öyle ki, dönmesine imkân yoktu. Gökyüzüne baktı. O halile sanki;

— Allahım, bu uğursuzu gene karşıma mı çıkardın?

Diyor gibiydi. Yüzü, kirli bir sarılık içindeydi. Başını eğdi. Kaldırıma bakarak düşünüyor ve çare arıyor gibiydi. Onu ürkütmemek için evvelâ yolun solundan ilerledim. Tam hizasına varınca hemen, sağa dönerek karşısına dikildim, yumuşak bir sesle:

— Bekir, dedim. Beni tanıdın mı?.

Alnından pis, sarı bir ter akıyordu Seyrekleşmiş ve birbirine yapışmış saçlarının altındaki büyük başı (Evet) makamında önüne doğru düştü.

Biraz daha yaklaştım ona.

— Peki, niçin beni tanımaz gibi görünüyorsun?.

Kırpikleri dökülmüş gözleri, yerde bir noktaya dikilmişti. Omuzlarını hafifçe silkti.

— Söylesene!.! Ben senin küçük ük, mahalle arkadaşınım. Çocukluğumuz beraber geçti. Hatırlıyor musun, ne güzel oynardık. Neydi o günler değil mi?

Hiç ses çıkarmıyordu. Yırtılmış gömleğinin altından, kaburga kemikleri gözüküyor, içine batmış gögsü sanki bir yarıştan yeni çıkmış gibi sık sık soluyordu.

— Niçin konuşmuyorsun Bekir!. Bana dargınmısın yoksa! Haydi söyle, ben sana ne yaptım?.

İşte bu sual bizim Bekirin büyük kafasını, çenesine çelik bir muşta vurmuşlar gibi, birdenbire kaldırdı.

Gözleri sert iki kıvılcım içinde yandı:

— Sen!

Dedi... Durdu, kaşlarını çattı ve adela küfreden bir adamın hiddet ve şiddetile:

— Adam oldun ya! Sen, adam olun gayri ya!.

Diye bağırdı. Allahım; Bekir ne kadar değişmişti?. Bakışlarını iki ateşten çivi gibi göz bebeğime saplamış ve hiç kımıldamadan, dik dik bana bakıyordu. Benim sükûtumdan cesaret alarak devam etti

— Sen kendin adam oldunsa, herkesi rahat bırak.

Ve, bunu söyler söylemez, sür'atle yürüdü, dar bir sokağın köşesinde kaybolup gitti. Artık onun bana niçin hain hain baktığını, niçin darıldığını anlıyordum.

Mekteb ve hayat yollarımızı ayırdıktan sonra, Bekir olduğu yerde kalmıştı. Ayni evler, ayni duvarlar, ayni bozuk Arnavud kaldırımı, biraz daha büyüyen incir, erik, ayva ağaçları, ayni cami, ayni minare. Bekir, bir kanun gibi burada doğanların burada kalacaklarını sanıyor veya kalmaları lâzım geldiğine inanmak istiyordu. Ona göre ayni mahallede doğmuş insanlar, beraber büyüyecekler, ayni vasatta insan olacak, ayni mevsim veya yıllarda evlenecekler, askere gideceklerdi, yaşıyacak, ihtiyarlayıp göçecekler. Halbuki ben, muhit, gömlek, şahsiyet değiştirmiştim. Bekiri bana düşman eden, işte bu olmuştu.

Faydasızlığını bilmekle beraber, düşüncesinin yanlış olduğunu anlatmak için onu arıyordum. Tesadüf, tenha bir sokakta ona gene karşıma çıkardı. Sırtında bir küfe vardı. Seyyar sebzecilik yapıyordu. Beni görünce birdenbire durdu. Sonra küfesini kaldırıp şiddetle yere çarptı. İki elini yakasına götürdü, gene o kinli bakışlarla yüzüme baktı.

— Allah!

Diye bağırdı ve başını sallıyarak geriye döndü, bir deli gibi kaybolup gitti. O kadar kızmıştı ki şu dakikada beni boğmağa, avazı çıktığı kadar bağırarak gırtlağını sıkmağa bile başvurabilirdi. Bir belediye memuru gözüktü, küfe ve teraziye yapıştı. Ben de durmuştum. Zavallıya ceza verileceği muhakkaktı. Hiç olmazsa onu verecektim. Bir müddet geçti. Bekir gözükmedi. Belediye memuruna kartımı verdim

— Kendisini bulursanız ceza almayınız. Bunun ben tediye edeceğim. Yalnız bana adresini temin edin.

Dedim ve ayrıldım. Aradan üç ay geçti. Belediye memuru, onun bir daha gözükmediğini söylüyor. Zavallı Bekiri hâlâ karşımda dimdik ve bağırırken görüyorum.

— Sen adam oldun ya!. Sen adam oldun gayri ya!.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

İki nüfuzun mücadelesi

Bu iki nüfuzdan biri İngiliz nüfuzudur. Hindistanda bir buçuk asırdan fazla bir zamandanberi yerleşen, büyük menfaatler kuran, İngiliz kültürünü yaymağa ve bir taraftan kurduğu menfaatlere, diğer taraftan kültürünün kuvvetine, üstelik askeri satvetine güvenerek Hindistanın mukadderatını istediği tarzda evirip çevirmek istiyen İngiliz nüfuzu.

İkincisi: Hürriyet ve istiklâline sahib olmak, mukadderatını doğrudan doğruya kendi eline almak, ve hür milletler arasında şerefli bir mevki tutmak istiyen Hind millî hareketinin nüfuzu!

Bu iki nüfuz mühim bir mücadeleye girişmiştir ve her biri bu mücadeleyi kazanmak azmile hareket etmektedir.

İki tarafın davasını karşılaştırmak dahi beyhudedir. Çünkü yalnız bir taraf, dava sahibidir. Diğer taraf ise gurur daiyesile hareket etmektedir.

Dava sahibi: Esaretten kurtulmak istiyen Hind milletidir. Ve davası, mukaddes bir davadır. Bu davanın kutsiyetini, karşı taraf da inkâr etmiyor, belki bu davanın güzettiği ideale saygı göstermek lüzumunu hissederek, kendisinin de bu ideali harb biter bitmez gerçekleştireceğini ve gerçekleştirmeyi vazife tanıyacağını söylüyor.

Buna mukabil dava sahibi soruyor:

— Bunu şimdiden gerçekleştirmeğe mani ne?

Ve şu cevabı alıyor:

— Harb mâni. Hele şu harb gailesi geçsin, sonra her iş kolay kolay başarılır ve her taraf hoşnud olur.

Fakat dava sahibi taraf ısrar ediyor. Çünkü bütün dünyanın başından geçen tecrübeler ispat etmiştir ki, fırsatları kaçıran milletler cezaya çarpılırlar ve ayni fırsatları bir kere daha ele geçiremiyerek bol bol pişmanlıktan başka yapacak bir şey bulamazlar!

Fakat karşı tarafın gurur daiyesi sarsılmıyor, mahza gururunun kırılmaması için ısrar ediyor ve kendi sözünün yürümesini istiyor.

İşte, Hindistanın bugün sahne olduğu kavga budur ve iki taraf bu kavgayı kazanmak için uğraşıyorlar.

İngilizler, şu kadar asırdanberi Hindistanda kazandıkları mevkie, kurdukları menfaatlere, bu menfaatler sayesinde ele geçirdikleri unsurlara, silâhsız bir millete karşı silâhlı olmanın temin ettiği üstünlüğe dayanarak, millî kongreyi iradelerine râm etmek ve Hindistan istiklâl meselesinin kararlaştırılmasını harbden sonraya bıraktırmak istiyorlar.

Buna mukabil Hind millî kongresi de ağustosun yedinci gününde toplanacak olan umumî heyetine kat'î bir karar verdirmek ve bu kararla İngiltereyi iki şık karşısında bırakmak istiyor:

1 — Hindistandaki mevkiini Hindlilere devretmek ve Hindlilerle yarış içinde anlaşmak.

2 — Medeni isyanla karşılaşmak.

Millî kongrenin umumî heyetinin toplanacağı gün yaklaştığı için mücadele sertleşmiştir, hatta İngiltere hesabına, Hindlilere karşı tehdidler savurulmasına başlanmış ve hükûmetin her hâdiseye karşı gelmek için her tedbiri aldığından da bahsedilmektedir.

Bu da nüfuz mücadelesinin tam manasile keskin bir mahiyet aldığını gösteriyor.

Bu mücadeleyi kimin kazanacağı bahis mevzuu olamaz. Çünkü dava sahibinin kazanacağı muhakkaktır. Fakat bu münasebetle kıymetli ve vukuflu bir mütefekkirimizin sözünü hatırlamaktan kendimizi alamıyoruz:

«Büyük Britanya İmparatorluğunu hazırlıksız olmak, bir kaç fırsatı kaçırmak değil, fakat gurur daiyesini her şeye üstün tutması yıkabilir. Başka bir şey kolay kolay yıkamaz.»

Ömer Rıza DOĞRUL

Büyük sünnet düğünü

Ç. E. K. Alemdar ve Kumkapı kollarından:

29/8/942 de Yenikapıda yapılacak sünnet düğününde sünnet olacak yavruların velilerinin pazardan başka her gün saat 9 dan 14 e kadar Çarşıkapı Dispanserine müracaat ederek kaydedilmeleri rica olunur.

Balo

Sarıyer Halkevinden:

Evimiz sosyal yardım şubesi tarafından 29 ağustos 942 cumartesi akşamı Tarabyada Tokatlıyan salonlarında bir balo tertib edilmiştir.

Bölgemiz sosyal yardım çalışmalarında faydalı neticeler istihdaf eden bu toplantının davetiyeleri Evimiz idare memurundan tedarik edilir. Gece Taksime otobüs vardır.

Elim bir zıya

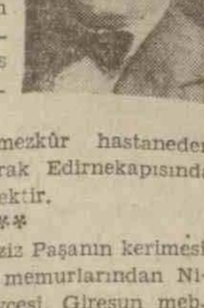

Osmanlı Bankası sabık müdürlerinden ve Aslan Çimento fabrikası sabık muhasebecilerinden İstanbul Bina vergileri itiraz komisyonu azasından Osman Nuri Belligün tedavi edilmekte bulunduğu Gureba hastanesinde vefat etmiştir.

Cenazesi bugün mezkûr hastaneden saat üçte kaldırılarak Edirnekapısında Şehidliğe defnedilecektir.

***

Merhum doktor Aziz Paşanın kerimesi, Devlet Denizyolları memurlarından Nihad Akansunun zevcesi, Giresun mebusu Nafi Atuf Kansu, Ankara Dil, Tarih Fakültesi dekanı Şevket Aziz Kansu ve ilk okul öğretmenlerinden Saibe Kansu'nun kardeşleri, Dr. Nezahet Akansu, ve Develi orta okulu öğretmenlerinden Mukbile Akansu'nun validesi Müşfika Akansu uzun müddettenberi müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak vefat etmiştir. Kederli ailesine sabırlar ve taziyetler eyleriz.

Ankarada yapılan yüzme yarışları

Ankara 2 (a.a.) — Bugün Karadeniz havzunda, binlerce seyirci önünde Halkevi yüzme teşvik müsabakaları yapılmıştır. Başından sonuna kadar zevk ve heyecanla geçen müsabakalar çok muntazam olmuştur. Müsabakalarda İstanbul meb'usu Ali Rana Tarhan, Halkevi başkanı ve İçel meb'usu Ferid Celâl Güven ve bölge asbaşkanı Nizameddin Kırşan da hazır bulunmuşlardır. Müsabakaların sonunda mükâfat tevzii ve sporcular tarafından yakın alâka gösteren büyüklerine sevgi ve saygı tezahürleri yapılmıştır.

Puvan itibarile birinciliği kazanan Genclerbirliği kulübüne Halkevi kupası hediye edilmiştir.

Müsabakalarda birincilik alanlar şunlardır:

100 metre serbest: Genclerbirliğinden Nejad Nakkaş.

100 metre sırtüstü: İrfan Erkaya.

200 metre kurbağalama: Kenan Gönen.

400 metre serbest: Genclerbirliğinden Murad Kulacatan.

100 metre serbest mükelleflerde Niyazi Yılmaz.

Kule atlamalarında Lûtfi Okay.

Türk bayrak yarışında Fevzi Kotay, Nejad Nakkaş, ve Muraddan mürekkeb Genclerbirliği takımı.

Alman harp tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Alman kıt'alarının Maniç çevresinde bir yarma hareketi yapmalarına ve bu mühim demiryolunun kesilmesine mâni olmak için Sovyetler alelâcele Stalingraddan cenuba çok iyi teçhiz edilmiş taze iki zırhlı tuğay göndermişlerdir. Şiddetli bir topçu hazırlığından sonra Bolşevikler bu zırhlı teşkillerle Alman cenahını yarmıya teşebbüs etmişlerdir. Fakat bir Alman zırhlı tümeninin hücumu, bu plânı altüst etmiş ve 68 düşman tankı tahrib edilmiştir. Düşman tuğaylarının geri kalanı ağır kayıblara uğratılarak püskürtülmüştür.

Alman cenahını tehdid eden düşman kuvvetlerini ezdikten sonra Alman kıt'aları düşmanı cenub istikametinde kovalamağa devam etmiştir.

Rus kuvvetleri bir çok gruplara ayrıldı

Berlin 2 (a.a.) — D. N. B. nin askerî kaynaklardan öğrendiğine göre, aşağı Don'un cenubunda, Sovyet teşkilleri, seri Alman teşkilleri ve Alman piyadesinin ileri kolları tarafından bir çok gruplara ayrılmıştır. Sovyet kıt'alarının ricati, gittikçe daha ziyade sür'atlenmektedir. Alman kıt'alarının kuşatma hareketile, bir çok yerde Sovyet teşkilleri çember içine alınmıştır. Bu teşkiller, imha edilmek üzeredir. Ricat eden düşmana, Alman hava kuvvetleri tarafından durmadan hücumlar yapılmakta ve Alman hava kuvvetlerinin bu harekâtı, Sovyet teşkillerinin bozulmasını tesri etmektedir.

Finlandiya, tekzib ediyor

Bükreş 2 (a.a.) — Bükreşteki Finlandiya orta elçiliği, hükûmetinden aldığı emir üzerine neşrettiği tebliğde Helsinki ve Moskova hükûmetleri arasında sulh müzakereleri yapılmakta olduğu hakkında yabancı kaynaklardan yayılan haberleri kat'î surette yalanlamaktadır.

Sovyet harp tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

tikçe artan faaliyeti yüzünden düşman bir çok kesimlerde ya pek az ileriliyebilmiş veya hiç bir terakki kaydedememiştir.

«Sovyet milleti mustarib bir endişe ile Kızılordunun hamlelerini takib ediyor»

Moskova 2 (a.a.) — Sovyet basını, düşmanı durdurmak için Sovyet muhariblerine tesirli hitablar yapmaktadır.

İzvestia gazetesi bilhassa şöyle demektedir:

«Sovyet milleti mustarib bir endişe ile Kızılordunun gayret ve hamlelerini takib ediyor. Milletin, erlerimizin ve subaylarımızın maharet ve kahramanlığına itimadı vardır. Orduda demir gibi bir disiplinin hüküm sürmesi lâzımdır. Emir verilmeden hiç bir mevzi terkedilmemelidir. Emir almadan bir adım gerilememelidir. Muharib, eğer savaşmaktan kaçarsan, eğer korkarsan Rus olmağa ve vatanın bağrında yaşamağa lâyık değilsin.»

Bu gazete muharîblere şu parola ile hareket etmelerini teklif ediyor:

«Kendim ve vatanım için ölüme kadar çarpışacağım. Maneviyatımda sarsıntı duyarsam bunun memleketime felâket getireceğini biliyorum. Hayatımı hesaba katmaksızın düşmanı ezeceğime yemin ederim.»

Salsk kesiminde şiddetli muharebeler

Moskova 2 (a.a.) — Bir çok günlerdenberi Salsk kesiminde şiddetli çarpışmalar yapılmaktadır. Düşmanın elde ettiği terakkiler kendisine muazzam kayıblar verdirilmek suretile nihayetlenmiştir.

Voronej kesiminde Ruslar Don'u geçtiler

Moskova 2 (a.a.) — Voronej'in cenubunda, Sovyet birlikleri, Alman müdafaa hattına varmışlar, dikenli telörgülerini yarmışlar ve mayin tarlaları arasından kendilerine bir yol açmışlardır. Sovyet kuvvetleri, iki yeni noktadan Don'un batı kıyısına geçmişler ve elde edilen mevzilere iyice yerleşmişlerdir.

Uzakşark harbi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

maktadır. Bu adanın işgali, Yeni Gine'de ormanlık bölgede Kokoda için yapılan şiddetli muharebe ve Avustralyanın şimal batı ve doğu kıyılarına hava hücumlarının yeniden başlaması kadar ehemmiyetlidir. Sedef denizi muharebesinde cenahlarında kara üslerinden hareket eden uçakların himayesi bulunmaması, Japonlar için çok fena neticeler vermişti. Avustralyayı tehdid eden bu yeni tehlike, Pasifikte harb başlıyalıberi en şiddetli hâva ve kara muharebelerinin cereyan ettiği bu haftanın nihayetinde ifşa olunmaktadır.

Müttefik tayyareleri bu adadaki hava meydanlarını şiddetle bombalamışlardır.

6 Japon tayyare gemisi batırıldı

Washington 2 (a.a.) — Harb istihbarat bürosunun bildirdiğine göre, Pearl-Harbour'danberi altı Japon uçak gemisi batırılmış ve iki uçak gemisi hasara uğratılmıştır. Ayrıca yedinci bir uçak gemisinin de batmış olduğu sanılmaktadır.

Çinliler bir şehri tahliye ettiler

Çungking 2 (a.a.) — Cumartesi günü neşredilen Çin tebliği, Çin kuvvetlerinin Tchekiang eyaleti cenub doğusunda Wanchow ile Lihswi arasında yarı yolda bulunan Chingtien'i tahliye ettiklerini bildirmektedir.

Tebliğ, Japon kuvvetlerinin bu eyalet dahilindeki şehrin cenub kıyısına bir ihraç hareketi yaptıklarını ve içerilere doğru ilerlemekte olduklarını ve bu çevrelerde çarpışmaların hâlâ sürdüğünü ilâve etmektedir.

Yıkıcı hava akınları gene şiddetlendi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

bolan iki Boston uçağından birinin mürettebatından iki kişi kurtarılmıştır.

İngilterede zayiat

Alman uçakları bugünkü pazar sabahı erken saatlerde İngiltere doğu kıyısı şehirlerinden birine, toplu halde olarak kısa süren bir taarruz yapmışlardır. Bir çok yangınlar çıkarılmıştır. Alman hava teşkili büyük değildi.

İlk alınan raporlar ölü sayısının fazla olması ihtimalini kaydetmektedir.

Amerika bir ayda 72 gemi yaptı

Washington 2 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre, Birleşik devletlerdeki deniz tezgâhları temmuz ayında 72 sarnıç ve ticaret gemisi denize indirmek suretile bir rökor kırmışlardır.

İzmitte soyulan kuyumcu dükkânı

İzmit (Hususî muhabirimizden) — İzmitte kuyumcu Kâmil Şengülün dükkânı bir hafta evvel meçhul şahıslar tarafından soyulmuş ve 1100 lira değerinde muhtelif mücevher çalınmıştır. Zabıtamız derhal faaliyete geçerek Topal Muammer ve Habib oğlu Hasan namlarında bulunan hırsızları Eskişehirde yakalıyarak Adliyeye teslim etmiştir.

Niçin sıkıntı çekiyoruz?

(Başmakaleden devam)

ruz, işte öyle oluyor, ve işte geçici sıkıntılarımızın baş sebebi. Buna dünyayı kaplıyan harbin tesirlerile memleketimizin haricle münasebetlerinde husule gelen zarurî zorlukları ve yoklukları da katarsanız hakikî vaziyeti en hakikî sebeblerile tam olarak kavramış olursunuz.

Gündelik hayatın büyük küçük bir sürü ihtiyaçlarının tazyikile insan, gayet tabiî bir hâdise olarak, şikâyet etmeğe meyyaldir. Hattâ ferdler bu ihtiyaçların tesiri altında zaman zaman hakikî sıkıntı sebeblerini unutarak ileri geri söylenmekten kendilerini alamazlar. Memleketin ahenkli hayatına halel gelmemek ve yersiz düşüncelerle beyhude üzüntülere düşmekliğimize mahal kalmamak için hepimizin hakikati daima gözönünde bulundurmaklığımız lâzımdır. Bu, zamanın icablarına göre daha iyi çalışarak sıkıntılarımızı azaltmaklığımızın da baş çaresidir.

Dünkü hükûmet iaşe işlerini sıkı tedbirlerle yürütmek isterken ayni sebebin samimî gayretleri içindeydi. Bu günkü hükûmet halka daha fazla serbestlik vererek yürütmek istediği siyasette gene ayni gayeye yönelmiş bulunuyor. Aradaki fark; bir usul farkıdır. Yeni hükûmet vaziyeti takdir etmek hususunda milletin anlayış kabiliyetine daha ziyade güven göstermiştir, o kadar. Filhakika vaziyeti olduğu gibi anlıyarak icablarını yerine getirmekte milletle hükûmetin işbirliği yapmaları, bu gibi olağanüstü zamanların ideal tedbirilir. Zamanın harb işlerinde vazife yalnız ordulara değil, onunla birlikte milletlere de düşüyor da onun için. Cephe gerileri cephelerin kendileri kadar ehemmiyet kazanmıştır artık.

Hakikî vaziyet bu olduğuna göre milletçe tutacağımız yolun neden ibaret olacağı kendiliğinden anlaşılır: Geçici sıkıntılara fedakârlıkla katlanmak, ve bu sıkıntıları azaltmak için elbirliğile ve imkânın en ileri hadlerinde çalışmak. Yeni hükûmetin halka açmakta tereddüd etmediği serbestlik yolu üzerinde işte bunu temin ederek yürümeliyiz, ve yürüyeceğiz. Yapacaklarımızı şöyle hulâsa edebiliriz:

1 — Eşya ve para sarfında gayet tasarruflu hareket etmek,

2 — Hükûmetle millet arasında karşılıklı emniyet ve muhabbeti iş sahalarında filen tecelli ettirmek,

3 — İstisnasız hepimiz her çeşid istihsali azamî derecelerine çıkarmak için geceyi gündüze katan bitip tükenmez hamlelerle çalışmak,

Böylelikle Doktor Behçet Uz'un pek haklı ve pek yerinde olarak belirttiği kahraman ordumuzu her gün daha kuvvetli kılmakta devam etmiş olacağımız gibi umumî heyetile hepimizin millet ordusundan veya artık daha geniş manasile kendi başına bir ordu demek olan azimli ve imanlı büyük milletten birer ferd, birer er, birer kahraman olduğumuzu da ispat etmiş bulunacağız. Hiç unutmıyalım ki bütün bu imanlı ve şuurlu himmetlerimiz hep vatan ve milletçe yabancı ayaklar altında kalmamak içindir.

YUNUS NADİ

Bir dolandırıcı

İzmit (Hususî muhabirimizden) — Uzunbey köyüne evvelki gün temiz kılıklı bir adam gelerek Ofis memuru olduğunu ve kilosu 17,5 kuruştan Derinceye teslimi buğday satılmakta bulunduğunu söyliyerek köylüden 195 lira para toplamış, köylülerle ve muhtarla beraber buğdayı vermek üzere İzmite kadar gelmiş ve Derinceye gidecekleri zaman ortadan kaybolmuştur. Zabıta bu dolandırıcıyı şiddetle aramaktadır.

Norveç sahillerinde büyük manevralar

Stokhom 2 (a.a.) — Norveç batı kıyısı boyunca ve bihassa Kristiansud çevresile Trondheim cenub batısında büyük askerî manevralar yapılmıştır.

Manevra mevzuu, muhtemel düşman çıkartma hareketlerinin püskürtülmesine aid bulunuyordu. Manevraların devamı müddetince bütün deniz münakalâtı ve balık avlamak yasak edilmiştir.

Kanada, Lavali bir Alman sözcüsü sayıyor

Ottawa 2 (a.a.) — Kanada Başvekili M. Makenzie King cumartesi günü Avam Kamarasında yaptığı demeçte, İngiltere ve Birleşik Amerika ile anlaştıktan sonra, Kanadanın Vichy işgüderliğinin muhafazası lüzumuna varıldığını ve bu itibarla Vichy'nin Ottawa orta elçiliğinin açık bulunduğunu bildirmiş, Kanadanın Laval'e hiç bir itibar vermediğini ve onu bir Alman sözcüsü olarak tanıdığını açıkça tasrih eylemiştir.

SPOR

Dün çeşidli bir spor faaliyeti oldu

Beykoz kulübü için yapılacak kayıkhanenin temeli atılıyor

At yarışlarının dördüncü hafta koşuları dün büyük bir kalabalık önünde yapılmıştır. Bellibaşlı atların bir araya gelmiş olması dünkü koşuları ümidin fevkinde alâka uyandıran bir şekle sokmuştu. Nitekim haftalardanberi beklenen birinci sürpriz dün ortaya çıktı. Hiç de hesab da olmıyan bir yarış sonunda Prens Halimin Romans'ı mağlûb oldu. Memleketin sayılı cokeyi Davud, Romans'ın kolay kolay kazanabileceği bir yarışı ikinci olarak bitirdi ve bu yüzden dördüncü ve beşinci koşular için yapılan bütün hesablar allak bullak oldu.

Bu hiç beklenmiyen neticeden sonra binlerce meraklı biletlerinin yandığını görmüş ve koşu mahallini boyunları bükük bir halde terketmişlerdir.

Dünkü yarışlarda alınan neticeler:

Birinci koşu: Safkan Arab at ve kısrakları arasında 1200 metrelik yarıştı. Hümayun 1,15 de birinci, Polat ikinci, Destegül üçüncü oldu.

Ganyan 110, ikili bahis 200 kuruş verdi.

İkinci koşu: Safkan Arab at ve kısrakları arasındaki yarışın mesafesi 2000 metre idi. Murad 2,30 dakikada birinci, Kısmet ikinci, Fidan üçüncü oldu. Ganyan 125, ikili bahis 270 kuruş verdi.

Üçüncü koşu: Yarımkan İngiliz at ve kısrakları arasında idi. Yarışın mesafesi 2400 metre idi. Prens Halimin Elhan'ı pek büyük bir farkla yarışı 2,04 dakikada kazandı. Alceylân ikinci, Perihan üçüncü oldu. Ganyan 110 kuruş verdi.

Dördüncü koşu: Safkan İngiliz at ve kısrakları arasındaki yarışın mesafesi 2400 metre idi. Bu yarışa sekiz atın iştirak etmiş olması, mesafenin uzunluğu ve hemen hemen bütün atların şöhretleri dolayısile yarış çok heyecanlı idi. Prens Halimin Romans'ı 1200 metrelik mesafeden sonra rakiblerini geride bırakarak kat'î bir zafere doğru her geçen an ilerliyordu. Romans son metrelere kadar bu kat'î hâkimiyetini muhafaza ettiği halde yarışın sonuna bir metre bir mesafe varken Özdemir tarafından mağlûb edildi. Romans'ın bu yenilişi meraklılar üzerinde cıddi bir hayret uyandırdı. Özdemir 2,30 dakikada birinci, Romans ikinci, Kumisarj üçüncü oldu. Ganyan 10 lira, plâse 300, ve 100 kuruş, Kumisarja plâse 30 lira, ikili bahis 55 lira verdi.

Beşinci koşu: Dört ve daha yukarı yaştaki Arab at ve kısrakları arasındaki 2400 metrelik yarış handikab koşusu idi. Tuna 2,55 dakikada birinci, Bora ikinci, Tarzan üçüncü oldu.

Ganyan 420, plâse 150, 100 kuruş verdi. Dördüncü koşudaki sürpriz dolayısile ikili bahis 540 kuruş, çifte bahis 56,20 lira verdi.

Bütün bu neticeler dünkü yarışlarda garib bir sürpriz olduğunu göstermiş oldu.

Beykozda yapılan kayık yarışları

Beykoz kulübü için yapılacak kayıkhanenin temel atma merasimi dün Beykozda bir çok davetlilerin huzurile yapılmıştır. 36 bin liraya ihale edilen kayıkhane kısa bir zamanda inşa edilecek ve eski bir deniz kulübümüz bu münasebetle yeni ve modern bir kayıkhaneye malik olacaktır.

Temel atma merasimi dolayısile dün Beykozda kürek teşvik müsabakalarının ikincisi yapılmıştır. Müsabakalarda alınan neticeler şunlardır:

Kıdemsiz müsabakaları:

Tek çifte: Galatasaray birinci, Taksim ikinci.

İki çifte: Galatasaray birinci, Taksim ikinci.

Dört tek: Fenerbahçe birinci, Taksim ikinci.

Bu yarışlar sonunda Galatasaray 11 puvanla birinci, 9 puvanla Taksim ikinci, 5 puvanla Fenerbahçe üçüncü oldu.

Bayanlar:

Tek çiftte: Galatasaray birinci, Fenerbahçe ikinci.

İki çifte: Galatasaray rakibsiz birinci.

Dört tek: Galatasaray birinci, Fenerbahçe ikinci.

Kıdemliler:

Tek çifte: Galatasaray birinci, Fenerbahçe ikinci.

İki çifte: Galatasaray birinci, Beykoz ikinci.

Dört tek: Fenerbahçe birinci, Galatasaray ikinci.

Bu yarışlar sonunda 13 puvanla Galatasaray birinci, 9 puvanla Fenerbahçe ikinci, 4 puvanla Beykoz üçüncü oldu.

Bisiklet yarışları

İstanbul bisiklet ajanlığının tertib ettiği teşvik yarışı dün sabah Mecidiyeköyü ile Hacıosman Bayırı arasında ve 21 kilometrelik bir mesafede yapılmıştır. 18 kişinin iştirakile yapılan koşuda; Topkapıdan Hamza 41 dakika 20 saniyede birinci, Alemdardan Mustafa ikinci, Hilâlden Feridun üçüncü olmuşlardır.

Tenis maçları bitti

Marmara kupası tenis maçlarının sonları dün Fenerbahçe kortlarında yapılmış ve turnuva nihayete ermiştir.

Teknik neticeler:

Şefik çok güzel bir oyunla Kolyan'ı 6-4, 6-3, 6-0 yenerek tek erkekler finalini kazanmış, çift erkekler de ise Suad - Krus ekipi, Şefik - Hasan ekipini, her puvanı çekişe çekişe kazanmak suretile beş sette 6-4, 3-6, 6-2, 3-6, 7-5 mağlûb etmiştir.

Büyük bir heyecan uyandıran bu maçta bilhassa emektar şampiyon Suadın parlak oyunu pek çok defalar seyircilerin şiddetli alkışlarile karşılanmıştır.

Tek bayanlarda Muallâ 6-0, 6-2 Bastüye'yi mağlûb etmiş, karışık ekiplerde de Muallâ - Hasan çifti, Fehmi - Jülide ekipini gene 6-0, 6-2 yenmiştir.

Acı bir kayıb

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Belgradda bulunduğu sıralarda, Türk - Yugoslav münasebetlerinin düzelmesi kadar Balkan Antantının tahakkukunda da âmil olmuştur.

Sovyet Rusyada vazife aldığı zaman, dünya buhranı patlak vermiş ve en kökleşmiş sanılan siyasî münasebetler sebebile akla gelmedik tehdidlere maruz kalmış bulunuyordu. Merhum, bu kadar nazik bir devrede Türkiye - Sovyetler Birliği münasebetlerini maharetle idare etmiştir.

Elim hâdiseyi haber alan Büyük Millî Şefimiz İsmet İnönü bir yaverlerini göndererek merhumun kederli ailesine taziyetlerini ve iltifatlarını bildirtmek lûtfunda bulunmuşlardır.

Haydar Aktay'ın cenazesi, yarın (salı günü) hususî bir vapurla İstanbula nakledilecek ve namazı Beyazıd camiinde kılındıktan sonra Edirnekapıda Şehidliğe defnedilecektir.

Değerli diplomatımıza Allahtan rahmet dileyerek hatırasını hürmetle selâmlarken kederli ailesile Türk hariciyesine de derin taziyetlerimizi arzederiz.

Muğlada şiddetli iki zelzele

Muğla 2 (a.a.) — Bugün saat 13 te, ve 13 ü 3 dakika geçe iki şiddetli yer sarsıntısı olmuştur. Hasar ve zayiat yoktur.

Hadiseler arasında — FELEK

Ceviz ağacından ders..

Tramvayla Bülbülderesi yok denilen yerden Üsküdar iskelesine iniyoruz. Derenin sonna yakın yerindeki batak arazi bostan olarak başlar. Bostanın kenarında ceviz ağacı var.

Tramvayda pencere önüne bir ihtiyar adam oturmuş, karşısında -her halde torunu olacak- dört beş yaşında bir çocuk.

Ceviz ağacı muazzam bir şey. Maşallah ne kadar çok vermiş. Yemişin ağırlığından dalları yerleri süpürüyor.

Çocuk konuştu:

— Ağababa, bak ağacın dalları kadar eğilmiş; kırılacak!

— Evet yavrum, ağaclar çok yemiş verince dalları eğilir, ama kırılmaz.

— Bak yanındaki ağaca! Neden o eğilmemiş? Dümdüz duruyor.

— O kavak ağacıdır. Yemiş vermez ondan.

Yürüdük, geçtik.

İhtiyarın torununa dedikleri zihnimde döndü dolaştı ve bir tedai yaptı.

Ceviz ağacının, vaziyeti, olgun başların tevazuudur.

Kavak ağacının dikliği de fodulların gurur ve kibiridir.

Mütevazi adam başını eğmekle boynunu bükmüş, belini kırmış sayılmaz. Dik yaşlı adamın da boynu bükülmediğini kimse iddia edemez.

Yemişli ağac, bilgili baş, alçak gönüllüdür; eğilir ama kırılmaz.

Kavak ağacı ve fodul baş eğilmez, fakat bükülür, beleki kırılır da...

B. FELEK

Rus köylerinde ışıklar söndü

(Baştarafı 1 inci sahifede)

zim edilmiş bulunan Alman zırhlı tümenlerinin en az üçte biri, beş Alman hava filosunun en az ikisi ve Alman, Rumen, Macar ve Fin olarak en az 60 bin kişi, Rusyanın münbit cenub bölgesine doğru ileri sürülmüştür. Hitlerin Rus buğdayına, petrolüne ve kömürüne kavuşmakta ve Sovyet askerî kudretini ekonomi temeline kat'î bir darbe vurmakta acelesi vardır.

Sovyet hükûmeti, tehlikenin vahimliğini tamamile anlamış bulunuyor. Cenubî Ukrayna ordularının çember içine girmesine mâni olmak maksadile cenuba doğru güç geri çekilme hareketi, Almanlara ağır kayıblar verdirilerek muvaffakiyetle başarılmıştır. Fakat bugün geri çekilme zamanı artık geçmiştir. Rusya, şimdiye kadar fazla arazi, fazla iptidaî madde kaynağı ve fazla endüstri merkezi kaybetmiştir. Bunun üzerine Sovyet hükûmeti, Kızılorduya ve çetelere ne olursa olsun mukavemet emri vermiştir.

YENİ ESERLER

Asrî Adam

Selma Gücüyenerin almancadan tercüme ettiği mühim eserler serisinin 4 üncü kitabıdır. Fiatı 50 kuruştur. Satış merkezi: (Anadolu Türk Kitabevi deposu).

Yarım Ay

15 günde bir çıkmakta olan bu aile ve gençlik mecmuasının 1 ağustos sayısı dolgun münderieatla ve renkli bir kapak içinde intişar etmiştir. Bu sayıda Ragıb Şevki, Mükerrem Kâmil Su, Nihal Yalaza ve Besim Akımsar'ın hikâyeleri, Mahmud Esad Bozkurdun yeni Başvekilimiz Şükrü Saracoğluna dair nefis bir mülâkatı, Çahid Uçuğun romanı, Atiye Demircinin Yusuf efsanesi, İbrahim Yücesanın Wagner'in hayat ve maceraları, Sabahaddin Osmanın matbuat kronikleri, birçok müsahabeler, fıkralar ve saire bulunmaktadır. 16 sahife 10 kuruştur. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

İnkılâbcı Gençlik

Bu derginin 57 nci sayısı dolgun münderieatla çıkmıştır. Tavsiye ederiz.

MİLLÎ Oyunlar Festivali

14 - 22 ağustos

Duhuliye yoktur. Konsumasyon fişleri Millî Piyango gişelerile festival yapılacak kazinolarda satılmaktadır.

Her türlü izahat. Tel: 23340

RASİD RIZA TİYATROSU

Halide Pişkin beraber

Harbiyede, BELVÜ Bahçesinin Alaturka kısmında

Bu gece 21,30 da

Yataklı Vagonlar Kontrolörü

Komedi 3 perde

DERİN NEFES ALMA İDMANLARI

Japon doktorlarından Şozabüro'nun eserinden tercüme olunmuştur.

Dr. Şükrü Şenozanın ESERİDİR.

Derin nefes alma, gençliği veremden korur, yüksek tansiyonları nüzülden muhafaza eder, göğüs tutukluğu, romatizma, nörasteni, sinir buhranı ve irade kudretinin zayıflığına karşı en faydalı çaredir: tatbikı usulleri bu kitabda yazılıdır.

Halid, İkbal, Üniversite Kitabevlerile sair kitabcılarda bulunur

Fiatı 75 kuruştur

ÜLKER FIRTINASI

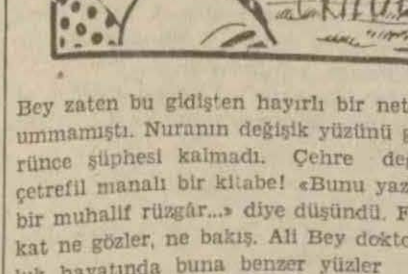

«Cumhuriyet» in edebî tefrikası: 48

Yazan: **SAFİYE EROL**

— Bey sizi çok aradı, dedi, sonra bu mektubları gönderdi.

«Bey» Sermeddi. Hüseyin Ağa Sermedin evli olduğunu bildiği halde onu Nuranın nişanlısı gibi tutuyordu. Bu çiftin bütün zorlukları yenerek ergeç kavuşacağına emindi. Nuran, kürkü üzerinde, evi dolaşırken Hüseyin Ağa acele sobayı yaktı. Telâşla bir öğle yemeği hazırlamağa koyuldu. Çabuk kızışan sobanın önünde genc kız bir bir mektubları açtı ve okudu. Bitirdiği zaman yüzü değişmişti.

Sermed neler yazmıyor... Hezeyan, delilik, ölüm. Ateşli itiraflar, açık saçık teklifler, müşterek hatıralara dair çılgın, kudurmuş tarifler. Gemi azıya almış sarhoş bir gönlün, ihtirasla kendinden geçmiş bir muhayyelenin köpürüp taşması, gelişigüzel dökülüp serpilmesi. Bu raddeye gelmiş bir feverana karşı nezaket, edeb, hâya, ne mefhumdur? Bu, insanlığın hududu, hayatın ölüme, inzibatın anarşiye doğru kaydığı yol. Bunlar söz değil, mektub değil, Nuranın omuzlarını kavrıyan bir el, dudaklarını tutuşturan bir ağız, gözlerine gömülen çılgın, aç bir bakış.

Nuran bir araba çağırttı, Haydarpaşaya indi. Sermede bir telgraf çektikten sonra Maltepeye gitti. O gün kızının Fenerolunda bulunduğunu bilen Ali Fethi Bey zaten bu gidişten hayırlı bir netice ummamıştı. Nuranın değişik yüzünü görünce şüphesi kalmadı. Çehre değil, çetrefil manalı bir kitabe! «Bunu yazan bir muhalif rüzgâr...» diye düşündü. Fakat ne gözler, ne bakış. Ali Bey doktorluk hayatında buna benzer yüzler ve bakışlar görmüştü, delirmek üzere olan sinir hastalarında. Bunlar size bakarlar ve konuşurlar, fakat göz bebekleri ancak kendilerinin gördüğü bir şekle mıhlanmış gibi ölü ve hareketsizdir. Somnambul gibi bir yürüyüşleri, el ve kol kaldırışları vardır. Akşam yemeğinde Nuran, ertesi gün köşke ineceğini söyledi, babasından izin istedi. Ali Fethi Bey kendini toparlıyamadan ağzından kaçırdı:

— Hemen yarın mı?

Fakat çabuk düzeldi, tabiî tabiî dedi, burası kendi evin. Dilediğin gibi gelir, gidersin.

Yemekten sonra âdeti üzere gülbank çekerken, Nuran «Bismi Şah, Allah Allah...» diye başlıyan ve daima pek hoşuna giden bu güzel duayı duymadı bile. O artık, masallarda cinlerin zaptettiği kız gibi, her türlü ihtisasa kapalıydı. Ertesi sabah bile istasyonda babasının elini öperken yüzünde sanki kaskatı bir maske vardı. Ali Fethi Bey trenin arkasından bakakaldı. Nerede ise nevmid olacaktı. Fakat derhal silkindi ve bu ağırlığı üzerinden attı. Nasıl olur da Nuranın bu badirede kaynayıp gideceği akla gelebilir? Nuranın içi o kadar çürük mü? Ali Fethi Bey genc kızın güzel ve temiz alnını, yuvarlak yüzünü, sıhhatli levend endamını aklında tartıyor ve bir doktor sıfatile hükmünü veriyor: Hayır, olamaz. Bir insanın dışı nasılsa içi de öyledir. Sabredip beklemeli. Büyük hastalıklar seyrini tamamlamadan geçmez.

***

Bugün Feneryolunda sıcacık ısıtılmış odada Sermed, Nuranı bekliyor. Genc adam hayatında bu derece hasret, azab ve arzu hiç duymadı. Belki bu eziyet içinde ölebilirdi. Fakat ölemiyordu. Ağırlaşan bir kalbin kokain şırıngasile canlandırılması gibi Sermedin de ölüme teşne vücudünü yaşatan arzuydu. Öyle müthiş bir hasret duyuyordu ki, ölemezdi. Nuran salona girince ikisinin de bir lâhza başı döndü. Genc kız dizlerinin büküldüğünü, vücudünün titrediğini duydu. Öyle ki, Sermedsiz geçen haftalar sanki bir muvakkat ölümmüş, Nuran şimdi diriliyor. Maltepe, Ali Fethi, vicdan huzuru, sükûnetli kış tabiatı hep yalan oldu. Hareketten kalmış nabzı şimdi işte tekrar atıyor.

Sermed, genc kızın ayakta titrediğini gördü. Bir hamlede yetişti ve Nuranı kucakladı. Onu kolları arasından bir daha kaçırmamak için ezmek, eritmek, kendi benliğine karıştırıp yok etmek istiyordu.

***

Şnayderlerin evinde Mösyö lö Komandan ismi altında daima itina ile ağırlanan Ruçimano gene İstanbulda. Fakat Numan Beyin elinde o İtalyan gemisini limana girmekten menedecek kuvvet yok; ne de kaptanı, Madam Şnayderin salonundan çıkaracak bir tesir. Numan, artık dünyanın en hakir, en âciz adamıdır. Hükmü ancak Dilrübaya ve para ile tutulmuş hizmetkârlarına geçer. Bunların da yok yere kalbini kırmamak için hiç birile yüzyüze gelmiyor. Konakta bahçe üzerindeki kütübhanesinde kapalı yaşıyor. Bekliyor gece olsun, bekliyor gündüz olsun. Acaba ne için bekliyor? Normal yaşayış ve insanlıkla kendisi arasında kopan bağın bilinmez bir noktadan tekrar düğümlenmesini mi? Fakat bu kabil değil. Numanda artık ek tutacak sağlam bir yer kalmadı. Neresinden desteklemeğe uzansalar çürük sıva gibi ufalanıp dökülecektir. Korkuyor... Avcıların ve köpeklerin çemberine alınmış bir av gibi titriyor, çılgın gözlerle etrafına bakınıyor. Sıvışacak bir gedik, ölümsüz bir aralık! Çember gitgide daralıyor. (Arkası var)

RADYO

Bugünkü Program

7,30 Program
7,32 Jimnastik
7,40 Haberler
7,55 Orkestra
8,20 Evin saati
★
12,30 Program
12,33 Şarkılar
12,45 Haberler
13,00 Şarkılar
★
18,00 Program
18,03 Dans orkes.
18,50 Şarkılar
19,30 Haberler
19,45 Konuşma
19,55 Fasıl heyeti
20,15 Rad. Gazetesi
20,45 Halk türküsü
21,00 Ziraat ta.
21,10 Şarkılar
21,30 Konuşma
21,45 Müzik (Pl.)
22,30 Haberler
22,45 Kapanış

BULMACA

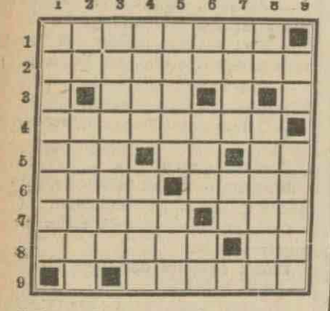

Sodan sağa:

1 — Gazlere dair mühim bir kanun keşfetmiş olan eski bir Fransız fizikçisi. 2 — Şiir ölçüsü (iki kelime). 3 — Başına bir harf getirirseniz «iş» olur. 4 — Sertabib. 5 — Eski rütbelerden, bir işaret sıfatı, merkez. 6 — Tersi bir mikrobdur, eski hâkimlerden. 7 — Kuşak ve boyun atkısı, Yugoslavyada bir dağ. 8 — Beyoğlunda bir meydan, eski tanrılardan. 9 — Hacıların vakfeye durdukları yer.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Kaybolma. 2 — Yiğit, eski Türk harabelerinden. 3 — Sertliğini kaybetmek. 4 — Tersi «mizah ve alay» dır, boş arazi. 5 — Tersi Fenerbahçede bir oteldir, ihtiyar. 6 — Bir harfin okunuşu, şimal kutbuna ilk giden adam, çocukların gıdasının yarısı. 7 — Bir erkek ismi, yemek. 8 — İki harf yanyana, minnet. 9 — Duman artığı, öbür dünyadaki meşhur köprü.

Evvelki bulmacanin halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	A	N	T	O	L	O	J	İ	■
2	H	A	İ	N	Ö	K	Ü	Z	■
3	R	İ	F	■	S	U	L	B	■
4	İ	L	O	K	■	L	Y	E	M
5	M	O	■	L	A	M	E	■	A
6	E	L	L	İ	K	A	T	I	R
7	N	M	E	■	■	Ç	■	D	U
8	■	A	V	A	Ç	I	K	A	N
9	E	K	E	L	E	■	İ	K	İ

DOKTOR
Kemal Saracoğlu
Cerrahpaşa Hastanesi
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Ankara caddesi No. 15. Tel: 20189

Soydan sünnetçi
AHMED TEMİZ
Adres: Çarşıkapı Tramvay durak No. 3 Tel: 23860
Ayrıca biraderi Büyükada Halk Eczanesi Tel: 56.37

SATILIK ECZANE
Boğaziçinin Rumeli sahilinde en işlek ve kalabalık bir mahalde bulunan bir eczane satılıktır. İstiyenlerin mektubla veya bizzat İstanbulda Karaköy Palasta, altıncı katta 11 No.ya müracaatleri.

Satılık yalı
Anadolu Hisarında Toplarönü Çıngıraklıbostan sokağında 3 - 5 numaralı iki bölük ve 14 odalı yalı satılıktır. Yalıda elektrik ve terkos tesisatı vardır.
Üsküdarda İhsaniyede Alt sokakta 114/1 numaralı eve müracaat edilmesi.

YEŞİLKÖY NURİ DEMİRAĞ TAYYARE ALANINDA
Bu ayın 23 üncü pazar günü uçucu ve yapıcı talebeler arasında tayyare ve planör müsabakaları yapılacak, mükâfatlar tevzi olunacaktır. Gösteri ve yarışlara saat 14,30 da başlanacaktır.
Vatanı düşman tecavüzünden masun bulundurmak için ihtiyat eleman yetiştirmek gayesine matuf ve Türk delikanlılarına yaraşacak yegâne spor ve bu cevi hareketlerdir. Her Türk gelir, seyredebilir.

DOKTOR
BEDRİ GÜRBÜZER
Suadiye Plâj yolu No. 6. Muayene her gün. Tel: 52-33 vasıtasile

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

Kızılay Cemiyeti
Umumî Merkezinden:
SATILIK KERESTE İLÂNI

Yozgadın Peyk ve Teke Güney köylerinde şose üzerinde aşağıda takribî miktar ve eb'adı yazılı keresteler kapalı zarf usulile satılacaktır.

GAYRİMAMUL:

Aded	Vasatî kutur santim	Tul metre	
23000	10 : 20	4 — 5	Teke Güney mevkiinde
7945	8 : 12	2 — 3.50	
8000	10 : 20	4 — 5	Peyk mevkiinde
4000	8 : 12	2 — 3.50	
42945	Tahminen 2000 metre mikâbı.		

MAMUL:

200 metre mikâbı, muhtelif cins ve eb'adda Peyk mevkiinde

1 — İhale, ağustosun 20 nci perşembe günü saat 10 da Kızılay Umumî Merkezinde olacaktır.
2 — Flat muvafık görülmediği takdirde alenî müzayede usulüne müracaat edilecek. Gene haddi lâyık bulunamazsa müzayedeyi on gün uzatmak veya ihaleden sarfı nazar etmek hususunda Kızılay serbesttir.
3 — Muhammen bedel (50 bin liradır.)
4 — 7500 liralık teminat mektubu ile teklif mektupları Kızılay Umumî Merkezine en geç ağustosun 19 uncu çarşamba günü akşamına kadar verilmiş bulunacaktır.

Kırşehir Vilâyeti Daimî Encümeninden:

Kapalı zarf usulile eksiltmeye konan iş:

1 — Kırşehir - Yerköy yolunun 44 + 000 — 48 + 550 kilometreleri arasında 20672 lira 79 kuruş keşif bedelli esaslı şose tamiratı işidir.
2 — Bu işe aid evrak şunlardır:
A — Grafik
B — Keşif ve keşif hulâsası
C — Hususî ve fennî şartname
D — Eksiltme şartnamesi
E — Mukavele projesi
3 — Bu iş 21/7/942 tarihinden 12/8/942 tarihine kadar 20 gün müddetle kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
4 — Eksiltme 12/8/942 çarşamba günü saat 15 te Daimî Encümen tarafından yapılacaktır.
5 — İsteklilerin eksiltmeye girebilmek için 1550 lira muvakkat teminat yatırmaları ve aşağıdaki vesikaları ibraz etmeleri lâzımdır.
A — Ticaret odasında kayıtlı olduğuna dair vesika.
B — Bu iş için bir hafta evvel Vilâyetten alınmış ehliyet vesikası,
C — Teklif mektupları eksiltme tarihi olan 12/8/942 çarşamba günü saat 15 ten bir saat evveline kadar Daimî Encümen Başkitabetine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.
6 — Bundan sonraki teklifler ve postadaki gecikmeler kabul edilmiyecektir.
7 — Daha ziyade tafsilât almak istiyenlerin Daimî Encümen Başkitabetine müracaat etmeleri lâzımdır.
8 — İlân ücretleri vesair masrafların müteahhide aid olduğu ilân olunur. (8059)

İŞÇİ ARANIYO
İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

İşletmelerimiz Şişli tamirhanesi için göstereceği ehliyete göre saatte 40 kuruşa kadar ücret verilmek suretile 8 tesviyeci, 9 tornacı, 9 tenekeci, 3 plânyacı, 3 kaynakçı, 3 dökümcü ve 9 bobinciye ihtiyac vardır.

Askerlikle alâkası olmayan isteklilerin nüfus hüviyet cüzdanı, hüsnühal kâğıdı, 4 aded vesika fotografı ve şimdiye kadar çalışmış oldukları müessese-lerden alınmış iyi hizmet vesikalarile birlikte 4/8/942 salı günü saat 14 ten 17 ye kadar idarenin Metro hanı zemin katındaki Zat İşleri ve Sicil Müdürlüğüne müracaatleri lüzumu bildirilir. (8268)

İstanbul Berberler Cemiyetinden:

Çemiyetimiz tarafından muhtelif saç makineleri temin edilmiştir. Usta ve kalfaların 942 yılına aid cüzdanlarile 4/8/942 salı günü saat 14 den itibaren Cemiyete müracaatleri ilân olunur.

Çifteler Köy Enstitüsü Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Tahmin edilen bedel Lira K.	İlk teminat Lira K.	İhalenin yapılacağı Tarih	Gün	Saat
Sadeyağı	15000 Kg.	31500	2362 50	28/8/942	Cuma	10
Koyun eti	20000	26000	1950 00	»	»	11
Pirinç	15000	8250	618 75	»	»	12
Beyaz peynir	6000	8900	517 50	»	»	15
Kesme şeker	10000	11500	862 50	»	»	16
Yoğurt	30000	15000	1125 00	»	»	17

1 — Çifteler Köy Enstitüsü talebelerinin ihtiyacı için yukarıda cinsi, miktarı, muhammen bedeli, ihale gün ve saatleri yazılı 6 kalem yiyecek kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
2 — Alınacak olan bu erzaka aid şartnameler Maarif ve Enstitü Müdürlüklerinde görülebilir. Dışardan talib olanlara posta pulu gönderilmek suretile şartnameler gönderilir.
3 — İhale, Maarif Müdürlüğünde toplanacak olan Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.
4 — Bu maddelere salâhiyetli makamlar tarafından fiat koşulmuş ise ihale neticesinde damga resmi vesair ihtiyarî lâzım gelen masraflarla, müteahhidlerin istihkaklarından kesilecek olan vergilerin, mukavele, nakil ve kaplarının bedelleri, ilân masrafı mubayaa edilen malın bedeline zammedilmek suretile müteahhidine ödenecektir.

İsteklilerin 2490 sayılı kanunda yazılı belgeler ve ilk teminata aid makbuzlarla birlikte teklif mektupları ihale saatinden 1 saat evvel Komisyona vermiş olmaları şarttır. Postada gecikecek mektublar kabul edilmiyecektir. (8173)

İstanbul Telefon Müdürlüğünden:

17/8/942 pazartesi günü saat 15 te Müdürlüğümüz Komisyon odasında 1000 lira keşif bedelli iki aded betonarme oda inşaatı açık eksiltmeye konulmuştur. Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak levazım dairesinde görülebilir. Muvakkat teminatı 75 liradır. İsteklilerin en az bir taahhüdde 1000 liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalara istinaden İstanbul Vilâyetine müracaatle eksiltme tarihinden tatil günleri haric 3 gün evvel alınmış ehliyet ve 942 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile gelmeleri. (8289)

BİLETÇİ ALINACAK
Üsküdar - Kadıköy ve Havalisi Halk Tramvayları T. A. Ş. Tasfiye Memurluğundan:

Hareket servisi için biletçi alınacaktır. Askerlikle ilişiği olmıyan isteklilerin idarenin Bağlarbaşındaki Merkezine müracaatleri.

Maliye Vekâletinden:

Mevcud şartnamesi mucibince ihale tarihinden 2 nciteşrin 942 nihayetine kadar Beşiktaşta Maliye Kırtasiye deposunda toplanacak fersude ambalâj kâğıdları açık arttırmaya konulmuştur.

İsteklilerin 120 lira teminat parasile birlikte ihale günü olan 24 ağustos 942 pazartesi günü saat 14 te depoda hazır bulunmaları. (8273)

Devlet Orman İşletmeleri Düzce Revir Âmirliğinden:

Devlet Orman İşletmesi Düzce Revirinin Kaynaşlı deposunda mevcud 106 metre küp ve 777 desimetre küp muadili 255 aded gürgen tomruğu ve Aband deposunda mevcud 476 metre küp ve 005 desimetre küp muadili 670 aded köknar tomruğu 10/8/942 pazartesi günü saat 14 te Düzcede Revir Âmirliği binasında müteşekkil komisyonda açık arttırma ile satılacaktır.

Gürgen tomruklarının beher metre küpünün muhammen bedeli «28» ve köknar tomruklarının beher metre küpünün muhammen bedeli «25» liradır.

Gürgen tomrukları Düzce - Bolu şosesi üzerinde ve köknar tomrukları Aband gölüne giden yol üzerinde kamyonlara kabili tahmil bir şekilde olup satışa aid şartnameler Ankara Orman Umum Müdürlüğünde ve Bolu, İstanbul Orman Çevirge Müdürlükleri ile Düzcede Revir Âmirliğimizde, tomruklar yerinde görülebilir.

İsteklilerin % 7,5 muvakkat teminat ve evrakı lâzımelerile birlikte ihale gün ve saatinde mezkûr komisyona müracaatleri. (8058)

BÜYÜK KONSER
5 AĞUSTOS ÇARŞAMBA GÜNÜ AKŞAMI
Münir Nureddin ve ARKADAŞLARI
Beşiktaş Bahçesi Tel: 42900

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satınalma Komisyonundan:

Cinsi		Miktarı	Muhammen bedeli	Muvakkat teminat
Serum ampulü	5 cc	200000 aded	4000	
» »	15 cc	100000 »	2500	
Ampul desteresi		60000 »	660	
Lâstik mantar		200 kilo	2000	1437
Çiçek aşısı tüpü		1000000 aded	10000	
			19160	

1 — Merkez Hıfzıssıhha müessesesi ihtiyacı için cins, miktar ve muhammen bedelile muvakkat teminatı yukarıda yazılı malzeme kapalı zarf usulü ile 23/7/942 tarihinden itibaren eksiltmeye konulmuştur.
2 — Eksiltme 10/8/942 pazartesi günü saat 11 de müessesede müteşekkil Satınalma komisyonunda yapılacaktır.
3 — Nümunesini görmek istiyenler komisyona müracaat ederler. Şartnameler parasız verilir.
4 — Teklif mektupları muayyen günde saat 10 a kadar komisyona verilmiş olmalıdır.
5 — Muvakkat teminat mukabili nakid ve nakid mahiyetindeki evrakın Maliye Vekâleti merkez muhasebeciliği veznesine yatırılması için taliblerin daha evvel komisyona müracaat etmeleri ilân olunur. (7917) (5683)

SÜMER BANK
Yerli Mallar Pazarları
Müessesesi Müdürlüğünden:
Mağazalar için Satış Memurları Alınacak

İstanbul ve İstanbul harici mağazalarımızda münhal azamî 100 liraya kadar ücretli satış memurlukları için mağazalarda uzun müdded satış memurluğu yaparak reyyon idare etmiş bulunanlar alınacaktır.
Askerlik hizmetini ifa etmiş olmak şarttır.
İsteklilerin aşağıda yazılı vesikalarla 10 ağustos 942 tarihine kadar Sultanhamamında Katırcıoğlu hanında Müessese Zat İşleri Şefliğine müracaat etmeleri lâzımdır.
1 — Nüfus hüviyet cüzdanı
2 — Askerlik vesikası
3 — Tahsil vesikası
4 — Hizmet kâğıdı
5 — Vesika fotografı

İskenderun İthalât Gümrüğünden:

İskenderun Gümrükleri Başmüdürlüğünde mevcud 653 cild almanca muhtelif kitabla 15 aded muhtelif kilise tarihi ve albümü ile notları 28 ağustos 942 cuma günü açık arttırma ile Başmüdürlük binasında satılacaktır.
İzahat istiyenlerin İskenderun İthalât Gümrüklerine müracaatleri. (8143)

Maarif Vekilliğinden:

Muhtelif vilâyetlerdeki ticaret liselerile orta ticaret okullarının meslek dersleri için öğretmene ihtiyaç vardır. Bu öğretmenliklere Yüksek İktisad ve Ticaret okulundan mezun bulunanlar tayin edilecektir. Bu gibilere 3656 sayılı kanun hükümlerine göre maaş verilecektir. Memurin kanununun 4 üncü maddesinde yazılı şartları haiz bulunanların aşağıda yazılı belgelerle birlikte 20/VIII/1942 tarihine kadar Vekilliğe müracaatleri lâzımdır.
A. — Tahsil vesikasının aslı veya tasdikli sureti,
B. — Nüfus hüviyet cüzdanının tasdikli sureti,
C. — Maarif Müdürlüğünden tasdikli ve fotoğraflı fiş,
D. — Öğretmenliğe mâni sıhhî bir hali olmadığına dair hükûmet doktorundan alınmış rapor,
E. — Şimdiye kadar başka yerlerde çalışmış olanların çalıştıkları yerlerden aldıkları vesikalar,
F. — İki tane 3,5 × 4,5 eb'adında ince kâğıda çıkarılmış fotograf,
G. — Polisce tasdikli doğruluk kâğıdı,
H. — Askerliğini yapmış olanların terhis tezkeresi.

Aranılan şartları haiz bulunanların belgeleri ve durumları tetkik edildikten sonra tayinleri yapılabilecektir. «6144» (8271)

Güzel San'atlar Akademisi sergisinin müddeti uzatıldı

Gösterilen umumî alâka üzerine, bütün şubelerin iştirakile 18/7/942 tarihinde açılmış olan sergi 13/8/942 akşamına kadar devam edecektir. Hergün saat 12 den 18 e kadar bütün ziyaretçilere açıktır. (8277)

Eti Bank İstanbul Bürosundan:
BİR MİLYON PRESE TUĞLASI

Satın alınacaktır. Şeraiti görmek istiyenlerin Yeni Postane karşısında Yeni Valide Hanındaki büromuza müracaatleri.

D. D. Yolları Kayseri 4 üncü İşletme Müdürlüğünden:

Yapılacak iş: Samsun limanına gelecek takriben 17,000 ton idare kömürünün vapur ambarından mavnalara tahliye ve idare iskelesine naklidir.
Muhammen fiat: Bir ton için 150 yüz elli kuruştur.

942 mali yılı içinde Samsun limanına gelecek olan takriben 17,000 ton idare kömürünün vapur ambarından kömür kazanlarına doldurulması ve supalan mavnaya teslimi ve mavnaya teslim edilen kömürlerin iskeleye nakli ve kömür kazanlarına doldurularak iskele vincine supalan teslimi işinin bütünü kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konmuştur.

Eksiltme 15/8/942 cumartesi günü saat 11 de Kayseri İstasyonunda 4. İşletme binasında toplanacak işletme komisyonunca yapılacaktır. İsteklilerin 1912,50 bin dokuz yüz on iki lira elli kuruşluk muvakkat teminat ve 2490 sayılı kanun ve şartnamede tayin edilen vesikalarla birlikte teklif mektublarını muayyen olan gün ve saatten bir saat evveline kadar komisyon kâtibliğine vermeleri lâzımdır.

Postada olan gecikmeler kabul edilmez.

Şartname ve mukavele projeleri 4. İşletme müdürlüğünden ve Samsun gar şefliğinden parasız olarak verilir. (7826)

İstanbul Vilâyeti Daire Müdürlüğünden:

Madde 1 — İdare mecmuasının haziran 942 ayından başlamak üzere mayıs 943 gayesine kadar 12 aylık nüshası şartnamesine göre 23 temmuz 942 gününden itibaren 21 gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.
2 — Mecmua en aşağı 3, en çok 10 forma olacaktır. Lüzumu halinde ek olarak 40 formaya kadar ayrı kitab halinde ilâvesi yapılacaktır. Ek formaların bedelleri de mecmua formaları gibi olacaktır.
3 — Her nüshanın baskı adedi 3600 dür.
4 — İhale günü 12/8/942 çarşamba günüdür.
5 — Taliblerin yüzde yedi buçuk hesabile 227 lira 25 kuruş teminat akçesini ihaleden evvel malsandığına yatırmaları lâzımdır.
6 — Taliblerin ihale günü olan 12/8/942 çarşamba günü saat 15 te Vilâyet binasındaki Eksiltme ve Arttırma komisyonuna ve şartnameyi öğrenmek için de her gün Vilâyet Daire Müdürlüğüne müracaatleri. (7891)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli 4573 (dört bin beş yüz yetmiş üç) lira 30 (otuz) kuruş olan 12 kalem muhtelif miktar ve eb'adlarda gupilya (12 ağustos 1942) çarşamba günü saat (14) on dörtte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından açık eksiltme usulü ile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (343) (üç yüz kırk üç) liralık muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (8003)

İŞÇİ ALINACAK
Büyükdere KİBRİT FABRİKASI MÜDÜRİYETİNDEN:

Kibrit Fabrikası için aşağıda yazılı şartlar altında erkek, kadın ve çocuk işçi alınacaktır.

1 — Tekmil fabrika işçilerine iş günleri parasız sıcak öğle yemeği verilir.
2 — Ücretler:

a) Erkek işçilere:
Normal mesai saatleri için erkek işçilere yaptırılacak işin mahiyetine göre saat başına ücret hesabile günde 100 kuruştan 170 kuruşa kadar.
b) Kadın işçilere:
Normal mesai saatleri için kadın işçilere yaptırılacak işin mahiyetine göre 75 kuruştan 110 kuruşa kadar.
c) 12 yaşından 16 yaşına kadar olan erkek ve kız çocuklara: Normal mesai saatleri için çocuk işçilere saat başı ücreti hesabile 65 kuruş.
d) Tahmil ve tahliye, avlu işçileri:
Bu kabil işlerde çalışanlara işin mahiyetine göre 150 kuruştan 170 kuruşa kadar.
e) Fazla mesai ücretleri:
Koordinasyon Heyeti kararile fabrikanın günde yapacağı 3 saatlik fazla çalışmaların % 30 zammı ilâve edildikte normal mesai ile 100 - 170 kuruşa kadar ücret alan bir işçiye 150 den 250 kuruşa kadar. 75 - 110 kuruşa kadar ücret alan bir işçiye 110 - 160 kuruşa kadar, 65 kuruş alan işçiye 95 kuruş; 150 - 170 kuruşa kadar ücret alan işçiye 220 - 250 kuruşa kadar gündelik verilecektir.

3 — Kanunî vergiler işçilere aid olmak üzere ücretler, fabrika dahilî talimatnamesinde yazılı hükümlere göre her 15 günde bir ödenir.
4 — İşçiler, yatacak yerlerini kendileri temin ederler.
5 — Talib olanların Büyükderede Büyükdere - Bahçeköy yolu üzerindeki Kibrit Fabrikası Müdürlüyetine nüfus tezkereleri ve altı fotografla beraber müracaat etmeleri ilân olunur.

TESVİYECİ, TORNACI, FREZECİ ALINACAK

Kibrit imal eden dairelerde veya fabrika tamirhanesinde makinist ve makinist muavini olarak çalışmak üzere birinci sınıf tesviyeci, tornacı ve frezeciye ihtiyac vardır.

Fabrikada yapılacak imtihan neticesinde gösterecekleri ehliyete göre maaş veya saat başı ücretleri tayin edilecektir.

Talib olanların vesaikile birlikte Büyükderedeki Kibrit Fabrikası Müdürlüyetine müracaatleri ilân olunur.

Belediyeler Bankasından:

1 — Banka merkez binasının cenub ve garb kısımlarında yaptırılacak drenaj tesisatı kapalı zarf usulü ile ve vahidi fiat üzerinden eksiltmeye konulmuştur.
2 — Bu işin muhammen bedeli «11000» on bir bin Türk lirasıdır.
3 — Talibler şartname ve sair evrakı (55) elli beş kuruş mukabilinde Belediyeler Bankası umum müdürlüğünden alabilirler.
4 — Ekslitme 10 ağustos 942 pazartesi günü saat 15 te Ankarada Belediyeler Bankasında Banka idare meclisi huzurunda yapılacaktır.
5 — Eksiltmeye girebilmek için taliblerin teklif mektublarile birlikte %7,5 yedi buçuk nispetinde muvakkat teminatlarını ve 2490 sayılı kanunun tayin eylediği vesikaları ve bu işe aid Nafıa Vekâletinden alınmış ehliyet vesikalarını en geç eksiltme günü saat 12 ye kadar Banka Umum müdürlüğüne tevdi etmeleri şarttır. (Posta gecikmeleri mazeret sayılmaz.) «5776» «8008»

İstanbul Sıhhî Müesseseler Arttırma ve eksiltme komisyonundan:

Leyli Tıb Talebe Yurdu talebesi için 2860 aded frenkgömleği ile 500 takım pijamanın imalı işi açık eksiltmeye konulmuştur.
1 — Eksiltme 19 ağustos 942 çarşamba günü saat 15 te Cağaloğlunda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğü binasında toplanan Komisyonda yapılacaktır.
2 — Muhammen flat bir takım pijama için 85 kuruş, bir aded frenkgömleği için de 55 kuruştur.
3 — Muvakkat teminatı 149 lira 85 kuruştur.
4 — İstekliler şartnamesini çalışma günlerinde Komisyonda görebilirler.
5 — İstekliler 1942 yılı Ticaret Odası vesikasile 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalarla belli gün ve saatte Komisyona müracaatleri. (8276)

HADEME ARANIYOR
Güzel San'atlar Akademisi Müdürlüğünden:

Akademide, muhtelif ücretle bir kaç hademelik açıktır. Arzu edenlerin mekteb idaresine müracaatleri. (8244)

Asistan alınacak
Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dekanlığından:

Fakültemizin Yeni ve Orta Çağlar tarihi, Fars dili ve edebiyat, arkeoloji, klâsik filoloji, sümeroloji, antropoloji ve entoloji Enstitülerine müsabaka ile asistan alınacaktır. Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesile İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden mezun olan isteklilerin ve fazla izahat istiyenlerin 10 ağustos 1942 ye kadar bir dilekçe ve müspit evrak ile müracaatleri. 5872-8049)

APARTIMAN ARANIYOR

Şişli ile Taksim arasında mobilyalı veya mobilyasız her türlü modern konforu havi 7 odalı güzel bir apartıman aranıyor.
(Apartıman) rümuzile İstanbul 176 No. Posta kutusu adresine yazılması.

Karacabey Harası Müdürlüğünden:

1 — Harada münhal altmış, yetmiş beş, seksen beş, ve yüz liralık muhtelif vazifelere müsabaka ile memur alınacaktır.
2 — Müsabaka 4/8/942 salı günü saat on beşte Hara merkezinde yapılacaktır.
3 — Taliblerin en az orta mekteb mezunu olması ve askerliğini yapmış bulunması lâzımdır.
4 — Maliyede ve muhasebe işlerinde çalışmış olanlar tercih olunacaktır.
5 — İsteklilerin mekteb şehadetnamesi, askerlik vesikasile nüfus cüzdanı ve diğer vesikalarını müsabaka gününe kadar Haraya göndermeleri ve imtihan günü Harada bulunmaları ilân olunur. (8109)

Üniversite A. E. P. Komisyonundan:

Yaptırılacak iş	Muhammen bedeli	Teminatı	Saati
Madenî eşya	23843 Lira	1789 Lira	15
» »	15510 »	1174 »	15,5

Tıb Fakültesi birinci cerrahî kliniğine yaptırılacak madenî eşyalar 13/VIII/942 günü Rektörlükte kapalı zarfla ayrı ayrı eksiltmeye konulmuştur. Teklif zarfların eksiltme günü saat 14 te Rektörlüğe verilmiş olması lâzımdır.
Liste ve şartnameleri Rektörlükte görülür. «7966» (7966)

Üniversite A. E. P. Komisyonundan:

Alınacak sey	Muhammen bedeli	Muvakkat teminatı
250,000 kilo odun	Beher 250 kilosu 11 liradan	825 Lira

Üniversite için yukarıda miktarı yazılı odun, 13/8/942 perşembe günü saat 15 te Rektörlükte kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. İstekliler Ticaret Odası ve teminat makbuzlarile teklif mektublarını ihale günü saat 14 e kadar Rektörlüğe vermeleri. (8075)

D. D. Yolları Kayseri 4 İşletme müdürlüğünden

Bir milyon aded parke taşı kapalı zarf usullile eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 22/8/942 cumartesi günü saat 11 de Kayseride 4 üncü İşletme binasında yapılacaktır.

Muhammen bedeli 90.000 doksan bin lira olup, muvakkat teminat miktarı 5750 beş bin yedi yüz elli liradır.

İsteklilerin muvakkat teminatlarile kanunun tayin ettiği vesaiki ve bu işi becereceklerine dair belgeyi ve teklif mektublarını muayyen gün ve saat «10» a kadar 4 üncü İşletme Komisyon Kâtibliğine vermeleri lâzımdır.

Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. Şartname ve mukavele projeleri Kayseri ve Ankara veznelerinden 450 kuruş mukabilinde alınabilir. (8201)